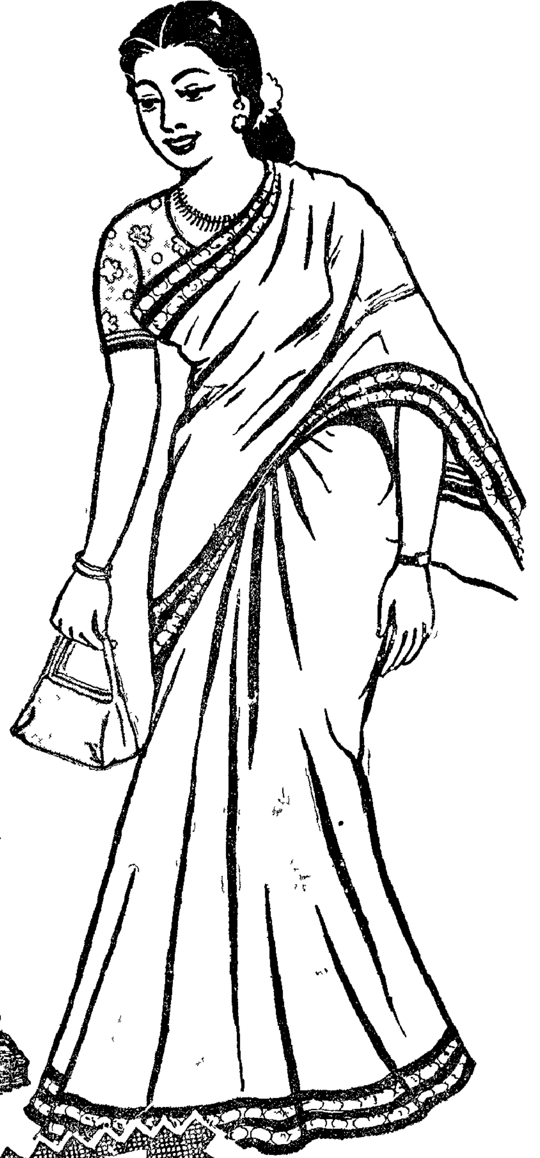
ఆంధ్రమహిళ

FEBRUARY '53 ANDHRA MAHILA 8 ANNAS

ఆంధ్ర మహిళా సభ నుండి, మార్చి 1953లో కాశీ విశ్వ విద్యాలయపు ఎడ్మిషన్ పరీక్షకు వెళ్లుచున్న
విద్యార్థి బృందము, ఉపాధ్యాయ వర్గము

ఇంపైన

రంగులకు,

మంచి డిజైన్లకు,

సున్నితమునకు, మన్నికకు,

దేశమంతట ప్రఖ్యాతి చెందిన

కో-ఆప్టెక్స్

చేనేత వస్త్రములనే

వాడండి.

కో-ఆప్టెక్స్ వస్త్రములు

ది మదరాసు స్టేట్ హాండులూం వీవర్సు కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ లి॥

జమ్మి బిల్డింగ్సు 48/1, రాయపేట హైరోడ్డు, మదరాసు-4

ఫోన్ . 8176-85839 గ్రామ్ "హేండ్ లూమ్"

ఆంధ్రమహిళ

సంపుటి 9 :: ఫిబ్రవరి '53 :: సంచిక 10

ముఖచిత్రం : 58-వ కాంగ్రెసు మహా సభ అధ్యక్షుడు పండిత నెహ్రూ.

వ్యవస్థాపకురాలు శ్రీమతి దుర్గాబాయి, యం.యే., బి యెల్.,
సంపాదకురాలు · శ్రీమతి చన్న ఘంటమ్మ, యం యే., యెల్.టి,

ఆంధ్రమహిళా సభ, మైలాపూర్

సంవత్సర చందా : ఆరు రూపాయలు.

సంపుటి 9 · ఫిబ్రవరి '53 · సంచిక 10

ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు

ఈనాడు, ఆంధ్రులన్నవారికి గర్వకారణమైన నిర్మాణము ఆంధ్రప్రాంతములో ఏదైనా ఉన్నదీ అంటే అది ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తేనని ఒప్పుకుని తీరాలి పది పన్నెండు కళాశాలలతో ప్రారంభమైన యీ పరిషత్తుక్రింద, ఇరువై అయిదు సంవత్సరముల అత్యల్పకాలంలో, తను స్వయముగా నిర్వహిస్తున్న కళాశాలలుగాక, 37 అనుబంధ కళాశాలలు సాగుతున్నవి అంటే, ఆంధ్రులలోగల కార్యదక్షత, నిర్మాణశక్తి, విశదమగుచున్నవి. అయితే, ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగడించిన ప్రచండమేధాసంపన్నులు, తత్వవేత్తలు నైన ప్రత్యేక ఆంధ్ర విద్వత్ప్రముఖుల సారథ్యము, సహకారములవల్లనే యీ నిర్మాణము యింత శీఘ్రపురోగతిని బడయగలిగిందనుట నిర్వివాదాంశము.

ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమముతోపాటుగానే, ఇంచుమించు యీ ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్తు ఉద్యమముకూడా ప్రారంభమైనదని చెప్పాలి రమారమి 40 ఏండ్ల క్రితము, ఆంధ్ర మహాసభవారు, తెలుగు జిల్లాలలోని తెలుగువారి విద్యావిజ్ఞానాభివృద్ధికై తెలుగు ప్రాంతంలో ఒక విశ్వవిద్యాలయాన్ని నిర్మించవలెనని ప్రభుత్వానికి చేసిన అభ్యర్థన, 1926 సం॥న వెలసిన ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తుగా రూపొందినది. ఆనాటినుండి, పరిషత్తు ఉపాధ్యక్షులుగా సారధ్యము వహించిన కీ॥ శే॥ శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి ధైర్యస్థైర్యాలవల్ల, చాకచక్యంవల్ల, యీ పరిషత్తు, బాలారిష్టాలను కొంతవరకు తట్టుకొని, బయటపడ్డది. అటుపైన 1936 వరకు ఉపాధ్యక్ష పీఠాన్ని అలంకరించిన డాక్టరు రాధాకృష్ణన్‌గారు,విశ్వకళాపరిషత్తు కేవలం ఒక గురుకులంగా అభివృద్ధిజెందాలన్న పరమాశయముతో, ఆర్ట్సుకళాశాల, విక్రమదేవవర్మ సైన్సు కళాశాల, వసతిగృహములు, మున్నగునవి నిర్మించుటయేగాక, ప్రపంచ విఖ్యాతి గడించిన శాస్త్ర నిష్ణాతులను, ఆచార్యబృందాన్ని యీ విద్యాపీఠానికి ఆకర్షించి, అన్నిశాఖలలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు తరగతులను ప్రారంభించిరి 1936 నుండి 1949 వరకు తిరిగి ఉపాధ్యక్షులుగా వ్యవహరించిన శ్రీ రామలింగారెడ్డిగారు సాగించిన కృషి బహు ముఖ్యమైనది అనేక జిల్లాలలో కళాశాలలు నిర్మిచడం, కేంద్రములో అనేక శాస్త్రములలో పరిశోధన శాఖలు నిర్మించడం యిందు ముఖ్యముగా పేర్కొనదగినవి. విదేశీయ ప్రఖ్యాత విశ్వకళాశాలలతో తులతూగగల పరిషత్తును నిర్మించడం వీరి కృషి లక్ష్యం యుద్ధం, తత్కారణంగా గలిగిన ఆర్థికమాంద్యం, గ్రాంటులలోపం, విరాళముల అభావము, కళాశాలల స్థలాలు మార్పులు, ఇన్నికారణాలు అడుగడుగుకూ పురోగతిని అడ్డగించినా, చలించని పట్టుదలతో జరిపించిన నిర్మాణము ఆయన లక్ష్యశుద్ధిని, పట్టుదలను శ్లాఘింపజేస్తున్నాయి వర్తమాన ఉపాధ్యక్షులు డాక్టరు కృష్ణగారు ఆగురుకులములో పుట్టిన వటవృక్షం. విశ్వవిద్యాలయపు ఉపన్యాసకులుగా, ఆచార్యులుగా, కార్యనిర్వాహకులుగా, అనేక హోదాలలో, 20 సం॥గా అందలి కార్యకలాపాలలో అతి సన్నిహితంగా పాల్గొన్న వ్యక్తి ఈ పాతికేళ్ళలో ఈ విశ్వవిద్యా లయాన్ని సోదర పరిషత్తులతో సమానస్థానానికి తెచ్చిన

ఈ మూర్తిత్రయానికి, వీరికృషిలో అత్యంతము తోడ్పడ్డ జయపూరు మహారాజా విక్రమ దేవవర్మగార్కి, ఇతర ఆంధ్ర జమీందారులకు, విరాళములిచ్చి ప్రోత్సాహించిన యితర ధనికవర్గాలకు, ఆంధ్రప్రజ ఋణపడియున్నారనుట వాస్తవము. రజతోత్సవ సందర్భములో వీరందరకూ వారు హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాభివందనములర్పించడం సహజం.

అయితే, ఇంతవరకూ జరిగిన నిర్మాణమెంతదైననూ, యికమీద జరుగవలసిన నిర్మాణము ఇంకా అంతకు మించినదని చెప్పాలి. వైద్య, ఇంజనీరింగు శాఖలలో జరుగవలసిన అభివృద్ధి చాలా ఉన్నదని, ప్రాచ్యభాషలకూ, అందు ముఖ్యంగా సంస్కృతభాష అభివృద్ధికీ, యీ విశ్వవిద్యాలయములో ప్రధానస్థానాన్ని యీయవలెనని, బోధనభాష తెలుగుభాషగామార్చి, దీనిని అచ్చమైన ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలగా మార్చవలెననీ, విజ్ఞులందరూ తమ తమ అభిప్రాయాలను, రజతోత్సవసందర్భములోనూ, స్నాతకోత్సవసందర్భములోనూ సూచించారు. ఈ సూచనలన్నీ నిర్మాణాత్మకమైనవనీ, సమర్థించవలసినవనీ, సిద్ధించవలసినవనీ వేరుగా చెప్పనక్కరలేదు.

అయితే, ఒక విషయము మాత్రము అందరూ విస్మరించారని చెప్పాలి. వర్తమాన సాంఘిక, రాజకీయ వ్యవస్థలలో, స్త్రీలుకూడ పురుషులతోపాటు ఉన్నతవిద్య నభ్యసించవలసిన అవసరము ఏర్పడుతూఉంది. అందుకు తగిన శాఖలు యీ విశ్వాకళాపరిషత్తులో పూర్తిగా లోపించడం ఆంధ్ర స్త్రీలోకమంతా ఒక దురదృష్టంగా భావిస్తూవున్నారు. మిషనరీల ధర్మమా అంటూ ప్రారంభించిన ట్రయినింగ్ కాలేజీ, వారి చేతిలోనుండి అందుకుని ప్రభుత్వము అధికారం చెలాయిస్తూవున్న లేడీహోప్ కాలేజీ తక్క, ఆంధ్రయూనివర్సిటీకి అనుబంధించి స్త్రీలకు ప్రత్యేక కళాశాలలే లేవు సరిగదా, యీ లేడీహోప్ కాలేజీలోకూడ స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా ఉపయోగించే లలితకళలు, గృహశాస్త్రము ఇత్యాది విద్యలు నేర్పకుండా, తిరిగి గణితశాస్త్రపు బి ఏ తరగతులను ప్రారంభించడం చాలా హాస్యాస్పదంగా ఉన్నది పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు తరగతులలోనూ, సాంకేతికవిద్యలలోనూ తర్ఫీదు కోరిన మహిళలకు ప్రత్యేక కళాశాలలు అక్కరలేదు గాని, మహిళాసామాన్యానికి తగిన కళలు, గృహశాస్త్రము, నర్సింగ్ యిత్యాది విద్యలను నేర్పుటకు స్త్రీలకు ప్రత్యేక కళాశాలలు ఉండవలెననుటలో సబబు లేకపోలేదు. అందులోనూ పరిషత్కేంద్రములో స్త్రీలకని ఒక ప్రత్యేక కళాశాలయైనా లేకపోవడం అతిశోచనీయమైన విషయం నిర్వాహకులు ఈవిషయాన్ని సమదృష్టితో పరిశీలించి ఈ లోపాన్ని శీఘ్రకాలంలోనే సవరిస్తారని ఆశిస్తున్నాము.

మరియొకమాట — ఆంధ్రరాష్ట్రం అతిత్వరలోనే అవతరించే సూచనలు ఎప్పటికన్నా ఇప్పుడు ఎక్కువ సూటిగా కనపడుతూ ఉన్నాయి తల, తోక లేని ఒక మొండెముగా, పరిశ్రమలలో, ప్రాజెక్టులలో సర్వవిధములా వెనుకబడ్డ ప్రాంతములతో, మురుగుకాలువలు, మట్టిరోడ్డులు, మలేరియాదోమల ప్రాబల్యముతో రూపముదాల్చనున్న యీ నవ్యాంధ్రరాష్ట్రానికి, అభ్యున్నతిని గూర్చగలిగినది యీ విశ్వకళాపరిషత్తొకటేనని ఆశించడంలో పొరపాటు ఉండదు నూటికి 95 పాళ్లు సముద్రగతమగుచున్న జీవనదీ జలాలను, భూగర్భములో దాగియున్న లోహసంపదను, ప్రజాశ్రేయస్సున కుపయోగించగల సాంకేతిక నిపుణులు, పారిశ్రామికులు, బుద్ధిమంతులు యీ విద్యాపీఠంనుండియే వెలువడాలి సంస్కారమూ, సాహసమూ, ఆలోచనాస్వాతంత్ర్యమూ కలిగి, జాతియొక్క గొప్పతనాన్ని, సంస్కృతినీ, ఔత్కృష్ట్యాన్నీ సంరక్షించగల ధీమంతులు, దీక్షాపరులూ, ఈ పీఠాన్నుండే ఆవిర్భవించాలి. ఆంధ్రజాతియొక్క ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తు నిర్మించే అపురూప యువక సంపదను పోతపోయవలసిన గురుతర కర్తవ్యభారం యీ విశ్వకళాపరిషత్తుపైనున్నది. చీలిపోయిన రాయలసీమ సోదరులను కూడగట్టుకుని, అవతరించనున్న నవ్యాంధ్రరాష్ట్రములో, తనకర్తవ్యాన్ని మహోధ్వజాయమానంగా యీ పరిషత్తు నిర్వహించగలదని ఆశిస్తూ, మాశుభాకాంక్షల నందిస్తున్నాము.

పిల్లల పండుగ

నాటిక

శ్రీ కర్రా ప్రభాకర్

1 వ రంగం

సుభద్రమ్మ :- ఏం పిన్నీ! అలా గుమ్మంలోంచే వెళ్లిపోతున్నావ్ ?

రామమ్మ :- అబ్బే! సంజపడింది, ఇంట్లో పిల్లాణ్ణి ఒక్కణ్ణే వదిలొచ్చాను

సు - ఆ, పోనిస్తూ! కాస్త పిల్లలు ఏడుస్తూనూ వుంటారు. ఎక్కణ్ణుంచి వస్తూంట ?

రా :- వాళ్ల లక్షిందేవమ్మగారింటికెళ్లా, వాళ్లబ్బాయిని ఓసారి చూద్దామనీ

సు :- ఏం, వాళ్లబ్బాయి కులాసాగా ఉన్నాడా ?

రా - ఆ, అబ్బాయికేం? పనసపండులాగున్నాడు!

సు :- పోనీలే, బ్రతికి బాగుంటే అదే పదివేలు.

రా :- క్రింతం పుట్టినరోజునాటికి చీమిరపకాయంత వున్నాడు ఆవేళ ముత్తైదులందరికీ పనసపళ్లు వాయినా లిచ్చింది

సు - అందుకనే మరి ఈ పుట్టినరోజునాటికి పనసపండులా తయారయాడు

రా :- పనసపళ్లకేంగాని, వాడి పుట్టినరోజు దగ్గరికొస్తూంటే జ్ఞాపకం వస్తూంది

సు :- క్రితం ఏడాడి సంగతేనా ? ఎంత సంబరంగా జరిపారో కదూ!

రా :- మరే! తన వీధివారినందర్నీ ఆవేళ భోజనానికి పిలిపించింది. అనేకరకాల పిండివంటలు చేయించింది. మరి. .

సు :- ఆఁ! పిండివంటలమాటెత్తితే జ్ఞాపకం వచ్చింది. నలుగురికి భోజనం పెట్టడం అంటే అల్లావుండాలి భోజనం పెట్టడంకూడా చేతన వాలంటానూ!

రా - ఏమిటమ్మా, అంత విశేషం కనిపెట్టావు, ఆవిడ పెట్టిన భోజనంలో!

సు - చూడు పిన్నీ! మన ఇళ్లలో ఎప్పుడైనా పెళ్లిళ్ల సంతర్పణలు జరిగినప్పుడు—ఆవేళ నాలుగు కూరలు, నాలుగు పచ్చళ్లు, పప్పు, దప్పళం, ఆపైన అరడజను పిండివంటలూనూ! పిండివంటలు రోజూ వుండవుకాబట్టి ఆపూట కాస్త వాటిని ఓ రెండు దరువులు ఎక్కువ పట్టిద్దామనిపిస్తుందికదా ప్రతివారికీను ' ఈ పప్పు-దప్పళాలతోటే కడుపు నిండిపోయింతర్వాత 'వద్దు, వద్దు' అనిపిస్తూ పిండివంటలు విస్తట్లో దొర్లిస్తేమాత్రం ఏంలాభం చెప్పు!

రా :- ముత్యాలు ఒలకపోసేవే సుభద్రా! నన్నడిగితే లక్షిందేవమ్మగారింట చేసినట్లు—ఒక కూర, పచ్చడి, పులుసు అంతే అవైనా కొంచం కొంచంగా వడ్డించడం అ తరవాత పట్టించు పిండివంటలు—పొట్టనిండేట్లా! ఏడాది పొడుగునా జ్ఞాపకంవచ్చేట్లా!

సు :- ఆ పిండివంటలయినా మామూలు లడ్డులూ, బెల్లం జిలేబీలూ, పూరీలూనా ! అంచక్కా "దూధ్ పేడా" ట ! "చీనీ బర్ఫీ" ట.

రా :- అదేమిటమ్మా—మసాలా, బంగాళా దుంపలూ కూరిన "సోమాసా" లు ట—కొత్త కొత్తవీ, వింత వింతవీనూ !

సు :- ఒక్క పిండివంటల్లోనేనా ! వచ్చిన పేరంటాళ్లం దరికీ రవికల గుడ్డలూ, కొబ్బరి బొండాలూ ఇచ్చింది కనకనా !

రా :- ఆ ! అదిగో నా పెట్లో పడేడుస్తున్నాయి, పొరుగిళ్ల వాయినాల్లో వచ్చిన రవికల గుడ్డలు—రవిక్కీ సరిపోవు, బాడీకీ పనికిరావు.

సు :- చక్కా ! అద్దం, కుంకం డబ్బీ అమర్చిన మఖమలు పెట్టెలు, నిత్యం వాడుకునే, దారం, లేసు, కుట్టుపని ముట్లు అమర్చిన సెట్లు

రా :- ఏవేమిటో ఎన్నో ముచ్చటైనవీ, ముద్దయినవీను.

సు - అన్నిటినీమించి ఆవేళ నాకు నచ్చినది చెప్పనా పిన్నీ ! ఆ పేరంటాళ్లు—వాయినాలు తంతు అంతా ఎంతో సరదాగా, సాఫీగా జరగడం ఓ పిల్లల ఏడుపులు, చెలగాటాలూగానీ, కేకలూ కేరింతాలూగాని, సామాన్లూ చీరలూ పాడిచెయ్యడాలుగాని ఏమీ జరగలేదు నాకు గొడవచేసే పిల్లలంటే మహా చీకాకుసుమా ! ఆవిడకూడా నాలాంటిదే అనుకుంటాను ఆవేళ " పిల్లల్ని మాత్రం చస్తేదగ్గిరికి చేరనిచ్చిందికాదు !"

రా - ఏమోనమ్మా ! మీ ఇద్దరూ అదృష్టవంతులు ! వెళ్లొస్తా

2 వ రంగం

గోపాలం :- (అధికారంగా) ఏం సుబ్బా ! ఇంకా ముసుగుతన్నే ముక్కుతున్నావ్? చూడు ఎంత పొద్దెక్కిందో ?

సుభద్ర - (లేచి, చీదరించుకుంటూ) ఏమండోయ్ ! ఏ కొంపలోనైనా అందరికంటె ముందు లేచేది ఆయింటి ఆడది ! పొద్దు పొడవకముందే లేవాలనే బాధ్యతలు ఎరిగయినా వుంటే, అది ఆయింటి ఆడదానికే ! ఆమాత్రం నాకు పొద్దున్నే లేపి చెప్పాలేం ? సాధింపు మొదలుకిగాని

గో : (లొంగుబాటుగా) అది నిజమేనోయి ! కాని ఇంత సర్వ సామాన్యమైన జ్ఞానం ఇవాళ ఎందుకు ముసుగులో మణిగిపోయిందీ అనుకుంటున్నాను !

సు : అల్లా అనుకుంటూంటే నాకేం ఫరవాలేదు అనడం ఎందు కంటాను !

గో (వెటకారంగా) మహబాగా అన్నావు ! కాఫీకి వేళయిందనుకుంటున్నాను !

సు : (ఈసడింపుగా) ఆఫీసుక్కూడా వేళయిందనుకోండి !

గో . (అనునయంగా) ఇదిగో, సుభద్రాదేవీ ! .

సు : (నెమ్మదిగా) ఆఁ ! అల్లా మొదట్లోనే పిలిస్తే ఇంత రభస ఉండేదికాదుగా ! "సుబ్బా, దిబ్బా" అనకపోతేనూ ?

గో : (ధీమాగా) ఓ, అదా ! ఏం ఇవాళ, దేవీ అవతారం తాల్చబోతున్నావా ?

సు (మామూలు ధోరణిలో) నిన్న సాయంత్రం ఆఫీసు నుంచి వచ్చేప్పుడు చూశ్శేదూ, వాళ్ల లక్షిందేవిగారింట ?

గో ఆఁ, అవును ఏదో హడావిడి జరుగుతూంది ఎవరో చాలామంది పిల్లలు మహ పెత్తనాలు చేస్తున్నారేమిటో ! వాళ్లబ్బాయికి ఒడుగా ?

సు : అహఁ, వాళ్ల చిట్టి పుట్టినరోజు పండగ ఇవాళ జ్ఞాపకం ఉందా క్రితం ఏడాది .

గో , మరే మరే ! మొన్న మొన్న అయినట్టుంది సుమా !

సు : ఏదైనా కొత్తగా వింతగా జరుపుతే ఎప్పుడూ కళ్లముందరే వుంటుంది !

గో : అవునే ! వచ్చేనెల మన అబ్బాయి పుట్టినరోజు పండుగకూడా కొత్తగా వింతగాచేద్దాం, ఏమంటావ్ ?

సు : మీరు వేళాకోళం క్రింద కట్టకుండావుంటే-మనబ్బాయి పుట్టినరోజు పండుక్కి ఒక కొత్త ప్లాను తయారు చేశానండీ ! (కాఫీ అందిస్తూ) ఊఁ ! తీసుకోండి.

గో : (ఉల్లాసంగా) అదిగదీ ! అల్లా తాజాతాజా ప్లానులు గరంగరం కాఫీతో అందించావంటే చిటకాలమీద చీటీలమీద అమలు జరిపిస్తాం మరి !
(కాఫీ నాల్గుగు గుటకలు వేసి)
ఏదీ చూద్దాం అయితే, విప్పు నీ ప్లాను.

సు : ఆ రోజు అందరికంటె ముందుగా మన పాపాయి అయిదు గంటలకే లేస్తాట్ట !

గో : ఆ వెధవ తొమ్మిది గంటలకిగాని లేవడు !

సు : మాటలు తిన్నగావదలండి ! శుభమా అని వాడి పుట్టినరోజు పండుగ సంగతి మాట్లాడుతుంటే 'వెధవ, వెధవ' అంటారేమిటీ ?

గో : (లెంపలు వాయించుకుంటూ) తప్పు, తప్పు. "అమంగళమప్రతిహతమ"గు గాక ! అందరికంటె ముందు వాడెట్లా లేస్తాడంటాను ?

సు : అల్లా అడక్కూడదూ ? అయిదు గంటలకి అల్లారం త్రిప్పి గడియారం వాడిదగ్గర పెడతాను.

గో : ఫెడేలున తన్నుతాడు !

సు : అల్లా తప్పుడుమాటలే వస్తాయేమండీ, శుభం తలుచుకుంటూంటేనూ ?

గో : (మళ్లీ లెంపలు వాయించుకుంటూ) "శుభమస్తు, శుభమస్తు" ! వాడిదగ్గరి పెడితే నిద్రలో తన్నుతాడేమో ఆలోచించావూ అంట్కాను.

సు : అయ్యో ! ఆమాత్రం బుర్ర లేకుండానే ఇన్నాళ్లు కాపురం చేశానంటారా మీతో ?

గో : ఏమో ! నేనుమాత్రం ఆ సంగతి తెలుసుకోకుండానే ఇన్నాళ్లూ కాపురం చేశానుస్మా నీతో !

సు : (కోపంగా) తీసికెళ్లి వాడి పీక్కి దిగేస్తాననుకున్నారా, గడియారాన్ని ?

గో : మరేమనుకొన్నావ్ ?

సు : వాడికి దూరంగానే పెడతాను.

గో : ఆ వెధవ గడియారం ఒక్కొక్కప్పుడు అల్లారం కొట్టదు !

సు : కొట్టకపోతే ప్రక్కింటివాళ్ల గడియారం తెచ్చి పెడతాను.

గో : ఏడిసినట్టేవుంది మొదటే ఎరువుసొమ్మా ?

సు : (కోపంగా లేవబోతూ) ఈ ఏడాదికి వాడి పుట్టిన రోజు పండుగ చెయ్యనండీ ?

గో : ఫోస్ ! నీ ప్లానుకంటె దివ్యంగా జరిపిస్తాను ! నువ్వు కాదంటే అగుతుందా ?

సు : (లొంగుబాటుగా) మరేమిటండీ ; మాటిమాటికీ అడ్డు ప్రశ్నలు వేస్తూ ఖండిస్తూనూ ?

గో : బాగుంది ; కష్టాకష్టం, వీలావీలు చూడద్దంటావా ? నీ ప్లానేమిటో విప్పవుగా !

సు : ఇంకేం చెప్పాలేం ! పాపాయిని ప్రొద్దున్నే అయిదు గంటలకి లేపడం ...

గో : అంటే కోపంగాని సుభద్రా ! వాడి పుట్టినరోజు పండుగేమిటీ, వాణ్ణి అయిదు గంటలకులేపి ఏడిపించడం ఏమిటి చెప్పు !

సు : (తీవ్రంగా) ఏమండీ ! అంతా వేళాకోళమేనా ? మీరేమైనా నిజంగా శ్రద్ధతో వింటారా ?

గో : (అదేతీవ్రతతో) సుభద్రా ! నువ్వు చేస్తానన్నదానికి ఏనాడైనా తిరుగుచెప్పానా చెప్పు !

సు : (నిక్కచ్చిగా) మరయితే వినండి. ఆవేళ చీకటి తోటే అబ్బాయిని లేపడం .

గో : నీ యిష్టం !

సు : లేచీలేవడంతోటే తలంటిపొయ్యడం ..

గో : కానీ, ఒకటి

సు : కానీ లేదు, ఒకటీ లేదు !

గో : కాస్త వింటే ఏంపోయిందీ ! "వినదగు నెవ్వరు చెప్పిన" అన్నాడు సుమతీశతకకారుడు !

సు : ఆ వాడిమూలంగానే దేశంఅంతా 'నీతి' పారిపోయి 'నాచు' పట్టిపోయింది. ఇంతకీ ఏమిటీ మీ ఆ 'ఒకటీ' ?

గో నా వుద్దేశంలో పిల్లాడి పుట్టినరోజు పండుగ అంటే—ఆ రోజల్లా వాణ్ణి పిసరంత ఏడిపించకుండా, ఎంత సేపూ నవ్విస్తూ, కిలకిల్లాడిస్తూ వుంచాలం టాను !

సు నేనుమాత్రం మరోలా అంటానేం !

గో మరేమిటీ ! తెల్లారకట్ల లేపుతూనే ఏడిపించడం మొదలా ! వెంటనే వాడికి తలనీళ్లంటూ వాడి జుట్టు పీకి, వాడి కళ్లల్లో కుంకుడుకాయ పులుసుపోసి, ఆ రోజల్లా వాణ్ణి ఏడిపించడమా ! ఇదేనా వాడికి పండగ. గొప్ప ప్లాను వేశావు. నడు ! నడు ! !

3-వ రంగం

(తలుపుకొట్టిన శబ్దం)

సీతమ్మ : సుభద్రమ్మా !

(తలుపు ఘడియ తీసిన శబ్దం)

సు : సీతమ్మ పిన్నీ, దా లోపలికి.

సీ . మీ చంటిపిల్లాడేడీ ?

సు ఇప్పుడే అమ్మాయి అలా ఎత్తుకు వెళ్లింది. ఏమిటీ కుంకంబరిణ తీస్తున్నావ్.

సీ . ఇవాళ అమ్మాయి నందికేశ్వరుడి నోము నోచుకుంది. పిల్లల్ని తీసుకుని భోజనానికి రా.

సు : అల్లానే.

సీ వస్తా . ఆ వీధికెళ్లి పిలవాలి !

....

.. ..

సు ఏం ఏమైన మరచిపోయావా పిన్నీ !

సీ అబ్బే. ఓ సంగతి చెప్పడం మరిచా. మాతోటి కోడలు పెందరాడే భోజనంచేసి రైలుకెడతా నంటోంది.

సు అరే ! ఇంకా ఎప్పుడోవచ్చి చూద్దామనుకుంటు న్నానే !

సీ . అందుకనే నువ్వు వస్తే, ఇవాళికి ఆపుచేయిద్దామను కుంటున్నాను.

సు ఊఁ....(సంశయిస్తూంటుంది)

సీ ఏం. అనుమానంలో పడ్డావు మళ్లీ !

సు . పిన్నీ ! నీ తోటికోడలు అనవసరంగా నాకోసం ప్రయాణం మానుకుంటుందేమో అని ఉన్న విషయం చెపుతున్నానూ ! మరేమీ అనుకోకేం !

సీ . దానికేముందే !

సు . ఆ వీధిచివర, లక్ష్మిందేవమ్మగార్ని ఎరుగుదువు కాదూ !

సీ ఏదో విన్నాలే. ఏమిటీ విశేషం ?

సు . వాళ్లబ్బాయి పుట్టినరోజు పండుగివేళ. ఎంతో గొప్పగా జరుపుకుంటున్నారు. ఆవిడ కొంచెం చే తోడుకి రమ్మంటే, గభీలున మాట ఇచ్చా. తీరా వెళ్లకపోతే

సీ కాదుమరీ ! మనలోమనం ఎల్లాగయినా సర్దుకోవచ్చు! నీకు తీరుపడి అయినప్పుడే, సాయంత్రమైనా సరే, కాస్త వచ్చి ప్రసాదమైనా తీసుకువెళ్లు.

సు . తప్పకుండానూ !

(సీతమ్మ వెళ్లిపోతుంది)

సు : ఒసేయి, అమ్మాయి... కమలా !

కమల . ఏం, అమ్మా ! (దూరాన్నుంచి)

సు కాస్త ఇలా వద్దూ, చీర మడతపెడదాం.

క . (వచ్చి) అమ్మా ! ఎందుకే బనారసుచీర తీసావు ఇవాళ ?

సు . వాళ్ల లక్ష్మిందేవమ్మగారింటికి భోజనానికీ, పేరం టానికి వెళ్లొద్దూ ! వాళ్ల చిట్టి పుట్టినరోజు పండుగా !

క . మరి నన్ను పిలవలేదేమే ?

సు : నన్నుమాత్రం పిలిచారేమిటీ ఇంకా ! వస్తారు బహుశః ఇంకో అరగంటలో.. ఊ అల్లా అడ్డం మడతెయ్యి ఇప్పుడు నిలువునా .ఇది తీసుకెళ్లి పరుపుమీద పెట్టిరా. ఏమిటి చెప్మా ! అప్పుడేపద వస్తూంది, ఇంకా పిలుపు రాలేదూ ?

క : పిలిచేవాళ్లు ఇంత ప్రొద్దెక్కే-దాకా వుంటారా అమ్మా?

సు . అంత దూరాన్నుంచి సీతమ్మ పిన్ని పిలిచి వెళ్లి పోయిందే అప్పుడే !

క . మన్ని పిలవరేమోనే !

పిల్లల పండుగ

సు : ఏం వీధంతా పిలిచి, మన్ని పిలవకపోవడమేఁ ?

క : అసలు ఎవర్నీ పిలవటం లేదేమో !

సు : ఏం. అంత హడావిడీ చేస్తున్నారు ; వంటవాళ్లని కూడా పెట్టారు . .

క : మరే ! పిండివంటల ఘుమ, ఘుమ ఇక్కడిదాకా కొడుతూందికూడాను !

సు . ఏదో హడావిడిలో వున్నట్టున్నారులే అయినా భోజనాలకి పిలవదలచుకున్నప్పుడు ఉదయాన్నే చెప్పుకోరూ....అనవసరంగా వంటలూ అవీ చేసుకోకుండానూ . .

క : లేకపోతే అమ్మా ! ఇందాకా మనం గుళ్లోకి వెళ్లినప్పుడూ వచ్చి వెళ్లిపోయారేమో !

సు (కసరుతూ) లేదే తర్కం చెయ్యకు. పోయి పిల్లలతో ఆడుకో. వాళ్లు పిలిస్తే, కేకేస్తానూ.

(కమల, 8 ఏళ్ల అమ్మాయి, దిగాలు. మొహంతో వెళ్లిపోతుంది)

బాగానేవుంది. పిలిచేవాళ్లు కాస్త ముందు పిలుచుకుంటే ఈ చికాకు ఉండేది కాదుగా .పండుగ చెయ్యడం తోటే సంబరం అయిందా ! ఏదైనా చెయ్యడం చేత నవాలి !

(దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ కూర్చుంటుంది)

దాసీది . (వచ్చి) సుబ్బమ్మగారూ, ..సుబ్బమ్మగారూ ..

సు · ఎందుకే లచ్చీ, అల్లా అరుస్తావు ?

లచ్చి : అదేందమ్మా ! కోపంసేత్తన్నావ్ ?

సు . కోపంలేదూ, నీ మొహంలేదూ, ఏం కావాలేం ?

ల : కాస్త మజ్జిగ సుక్కుంటే పొయ్యమ్మా !

సు : ఆఁ, కూచుంది, మజ్జిగా, పెరుగూను !

ల : కోపం ఎందుకొచ్చిందమ్మా ?
ప్రొద్దున్నే ఆవిడెవరో అమ్మగారొచ్చింది , ఆవిడేమైనా తగువేసిందేం ?

సు : (ఆత్రంగా) ఎవరెవరేవస్తా ?

ల : ఆవిడెవరోనమ్మా ! బాపనావిడ, కొత్తచీర కట్టుకుంది. ..

సు : (తృప్తిగా) ఆఁ ! ఆఁ ! వచ్చిందీ ! ఇల్లా దగ్గరికిరా. కొత్తచీర కట్టుకుందికాదూ !

ల : మరేనమ్మా ! సేతిలో కుంకంబరిణకూడా వుంది.

సు (నవ్వుతూ) ఆఁ ! అవిడే ! గిన్నెపట్టు. (దాని గిన్నెలో మజ్జిగ పోస్తూ) మేం లేమని ఏమైనా చెప్పమందా ?

ల : మీరు లేకపోడం ఏందమ్మా ?

సు · (విసుగ్గా) లక్ష్మీందేవమ్మగారొచ్చినప్పుడు నేనెక్కడున్నానే ?

ల అదేందమ్మా అల్లా అవుతున్నావ్, ఇయ్యాల ! లచ్చిందేవమ్మగార్ని నే నెరగనంటమ్మా !

సు : (చికాకుగా) మరెవరేవస్తా ?

ల : పొద్దున్న నీతో కబుర్లు సెప్పింది గందమ్మా !

సు : నీ మొహంమండిరిగదలే ! ఆవిడ మా సీతమ్మ పిన్ని ! చాల్లే ఇక దయచెయ్యి ! మజ్జిగ పోసేనేమిటీ ?

ల : చాల్చాలమ్మా ! పోసేరుగా !

సు · (ఉరుముతూ) ఊఁ ! సరే, అయితే ఇక సాగు.
(లచ్చి బిక్కమొహం వేసుకుని వెళ్లిపోతుంది.)
ఇదేం పండుగ బాబూ ! అదిగో గడియారం ఎక్కడో పదకొండు కొడుతూంది కూడాను. తీరా వంట మానేసి కూచున్నా ! ఆయనొచ్చి ఆఖరికి నాకు పండుగ చేసేట్లున్నారు !

(దూరాన్నుంచి కమల 'అమ్మా!' 'అమ్మా !' అని ఆనందంతో కేకలు వేసుకుంటూ పరుగెత్తుకు వస్తుంది.)

సు ! ఏమిటే కమలా, ఈ సిల్కు పరికిణీ, గౌనూ ఎవరివీ ?

క . (ఊరిస్తూ) చెప్పుకో ?

సు ఈ జడగంటలూ, గాజులూ, ఆ పొట్లాలూ—మిఠాయిలాగుంది—ఎవరిచ్చా రేమిటే ?

క (ఊరిస్తూ) అమ్మోయి ! ఇవన్నీ నే ఆ లక్షిందేవమ్మగారింట్లో ఇచ్చారే !

సు · ఎంచక్కా వున్నాయే ! వస్తున్నారా పిలవడానికీ ?

క : ఉఁహూఁ ! నిన్ను పిలవరట !

(తరువాయి 16-వ పేజీలో)

రాజకీయాలు

శ్రీ గొళ్లమూడి రామచంద్రరావు

డిసెంబర్ చివరి వారం మొదలుకుని జనవరి నాలుగో వారంవరకూ జాతీయ, అంతర్జాతీయ రంగాలలో ఈ కింద చెప్పబడ్డ సంఘటనలు ముఖ్యమైనవని చెప్పవచ్చు. గోల్కొండ కాంగ్రెసు సమావేశం, మద్రాసుకు వాంచూ రాక, రంగూన్‌లో ఆసియా సోషలిష్టుల సమావేశం, ఈజిప్టులో జనరల్ నజీబ్ నిరంకుశవిధానం, చైనాతో వ్యాపార ఒప్పందం చేసుకున్నందుకు సింహళానికి అమెరికా బెదిరింపు.

*   *   *

జనవరి 17, 18 తేదీలలో గోల్కొండలో జరిగిన భారత జాతీయ కాంగ్రెసు 58 వ మహాసభ సంజీవరెడ్డిగారన్నట్లు ఆంధ్రదేశంలో ఆంధ్రులకొరకు జరిగిన సమావేశమేనని చెప్పవచ్చు. అప్పటివరకూ కూడా, ఏదో ఒక సాకుమీద ఆంధ్రరాష్ట్రం వాయిదా పడుతుందేమో నని అందరికీ ఉన్న సందేహాలు ఆ సభలో పూర్తిగా తొలగిపోయినవి. వివిధ ప్రాంతాలవాళ్లంతా ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడక తప్పదని సరిపెట్టుకున్నట్లు అందులో స్పష్టపడిపోయింది. మద్రాసు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు భాషారాష్ట్ర నిర్మాణం దేశైక్యతకు ప్రమాదకరమని వితండవాదము చేసినప్పటికీ, ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపనకు చర్యలు చురుగ్గా జరుగుతున్నవనీ, తన సహకారంతోనే (హయాంలోనే) అది జరగ్గలదనీ అన్నారు.

అయితే ఆంధ్రరాజధాని విషయంలో మట్టుకు అంతా అయోమయంగానే ప్రవర్తిస్తున్నారు. మద్రాసు తాత్కాలిక రాజధానిగా ఉండాలని కాంగ్రెసు, ప్రజాసోషలిష్టులు కోరుతుండగా, కమ్యూనిష్టులు, కృషికార్‌లోక్ పార్టీ అది ఆంధ్రప్రాంతములోనే ఉండాలని అంటున్నారు. కమ్యూనిష్టులు విజయవాడలో ఉండాలంటే, రెండవవాళ్లు తిరుపతి ప్రాంతంలో ఉండాలంటున్నారు. ఏది ఎట్లా ఉన్నప్పటికీ, ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని సాధ్యమైనంత తక్కువ ఖర్చులో ప్రారంభించటం ప్రస్తుత పరిస్థితులలో చాలా అవసరం. అందువల్ల తాత్కాలిక రాజధాని మద్రాసులో ఉంటే, మొదట్లోనే డబ్బుకు బాధపడే దుస్థితి కొంతవరకయినా తప్పుతుంది.

అయితే దీనికి తమిళులు అంగీకరించరని గోల్కొండ సభలో తమిళ ప్రతినిధులు వాదించారు. రాజస్తాన్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి వాంచూగారు జనవరి మొదటివారంనుంచీ దీనికి సంబంధించిన వివిధ సమస్యల మీదనూ పరిశీలనలు, దర్యాప్తులు జరుపుతున్నారు. ఆంధ్ర ప్రాంత పర్యటన కూడా చేస్తున్నారు. తాత్కాలిక రాజధానికన్నా ఎక్కువ భిన్నాభిప్రాయాలు శాశ్వత రాజధాని విషయంలో ప్రకటించ బడుతున్నవి. ఏవూరువాళ్లు ఆవూరు కావాలని కోరటం సహేతుకం గాకపోయినప్పటికీ సహజం మాత్రమని చెప్పాలి. ఇదికాక నిశ్చితంగా విజయవాడే రాజధాని కావాలని కమ్యూనిష్టులు ఒక్కరే చెపుతున్నారు. కాంగ్రెసువారు తలా ఒక విధంగా చెపుతున్నారు. అధికార రీత్యా ఆ విషయమై ఏమీ నిర్ణయం చేయలేదు. కాని, వ్యక్తిగతంగ భిన్న ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. సంజీవరెడ్డిగారు ఆంధ్ర ప్రాంతమని చెప్పిన హైదరాబాదునగరాన్ని, కేంద్రపాలిత ప్రాంతంగా చేయటానికి శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారికి అభ్యంతరములేదట. కేంద్రసూచనమీద మద్రాసుపై హక్కులు వదలిన వెంకట్రావుగారు హైదరాబాదుకు నీళ్లు వదలటానికి సిద్ధపడటం కేవలం వ్యక్తిగతోత్సాహంవల్లనో, లేక కేంద్రం తాలూకు

పెద్ద మనుష్యులు ఆ వర్గంకూడా రాబోతున్నట్లు సూచించ టంవల్ల నో అనేది తెలియకుండా ఉన్నది.

* * *

ఇతర ప్రాంతాల్లో గదుముకోబడ్డ ఆంధ్ర ప్రాంతాలను ఆంధ్ర రాష్ట్రములో చేర్చాలన్న ఉద్యమం హోసూరు, చెంగల్పట్టు మొదలైన స్థానికాంధ్రులలోనే బయలుదేరటం సంతోషించదగ్గ విషయం. ఈ విషయమై సరిహద్దు సంఘం విచారించటం అత్యవసరమని వారు కోరుతున్నారు. అయితే సరిహద్దుల విషయమై తమిళ నాయకులతో సంజీవ రెడ్డిగారు ఒక ఒప్పందానికి వచ్చారనీ, అందువల్ల సరిహద్దు సంఘపు అవసరమే లేదని అన్నారనీ ప్రకటించ బడ్డది. అయితే ఈ ఒప్పందం ఏమిటో, దాని ఫలితాలేమిటో తెలియవు. ఈ లోపాయికారీ ఒప్పందాలే ఎప్పుడూ చిక్కులు కలిగించేవి. ఈ ఒప్పందంవల్ల వివాదగ్రస్త ప్రాంతాలను అగ్రనాయకులు ఏవిధంగా 'పంపిణీ' చేసు కున్నారో, ఇటువంటి ఒప్పందంవల్ల రెడ్డిగార్కికానీ, కాంగ్రెసు పార్టీకిగానీ కలిగే రాజకీయ ప్రయోజనా లేమిటో బయటుపడలేదు. విజయవాడలో రాజధాని ఉండాలని కమ్యూనిష్టులు చెప్పినందుకు రాజకీయ కారణాలున్నవని చెప్పిన సంజీవరెడ్డిగారికి, సరిహద్దు సంఘం వద్దన్నందుకు ఏవో కారణాలు ఉండవచ్చును. త్వరగా రాష్ట్ర స్థాపన జరగటానికి ఆ ఒప్పందం చేసుకున్నానని ఆయన అనవచ్చును కాని, కమ్యూనిష్టులు అదే మాట ఎప్పుడో అన్నారు.

మద్రాసును కేంద్రపాలితరాష్ట్రంగా చేయడానికి ఆంధ్రు లలో అధిక సంఖ్యాకులు అంగీకరిస్తున్నట్లు ప్రచారం జరుగు తున్నది. కాని, దీని ఫలితంగా—వెంకట్రావుగారు ప్రతి పాదించినట్లు—హైదరాబాదును కూడా కేంద్రపాలిత ప్రాంతంగా చేయవలసివస్తుందేమో, ఆంధ్రులంతా గట్టిగా ఆలోచించవలసిన విషయం. విశాలాంధ్ర రాజధానిగా యావన్మంది ఆంధ్రులూ అంగీకరించిన హైదరాబాదును, సర్వ సమృద్ధిగల రాజధాని నగరం అయిన హైదరాబాదును, ఎటూ మనకు కాకుండాపోయే మద్రాసు కోసం విడవ టానికి ఎంతమంది ఆంధ్రులు సిద్ధంగా ఉన్నారు ?

* * *

గోల్కొండ కాంగ్రెసులో భాషారాష్ట్ర అన్నిటికీ, ఆంధ్ర మినహా-పంచవర్ష నిర్మాణపథకం పూర్తయ్యేవరకూ స్వస్తిచెప్పటం తప్పదని కేంద్రమంత్రి మౌలానా అజాద్ స్పష్ట పరిచారు. ఈ విషయమై భాషారాష్ట్రాభిమాని అయిన గాడ్గిల్‌గారు చేసిన వాదనకూడా కాంగ్రెసు అధి ష్ఠాన వర్గానికి నచ్చక, అజాద్‌గారి ఈ మాటలు చెప్పించారు. దానికి భాషారాష్ట్రవాదు లందరూ, ముఖ్యంగా కర్నాట కులూ, ఎంతో నిరసన వెల్లడించారు. మైసూరు రాజ ధానిగా సంయుక్త కర్నాటక రాష్ట్రాన్ని నిర్మించాలనీ, దీనికి ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపనలో ఉన్న చిక్కులు లేవనీ వారు కోరారు. యథార్థం తెలుసుకున్న వారెవ్వరూ ఈ మాట లను కాదనలేరు.

భాషారాష్ట్రాల విభజన పంచవర్ష పథకపు అంచనాలను తలకిందులు చేస్తవని అధిష్ఠాన వర్గంవారు అన్నారు. కాని, ఆ పథకాలు నిజంగా న్యాయమయిన పద్ధతిలో, అధిక సంఖ్యాకుల మేలుకోరకు, తయారయినవయితే వాటిని భాషారాష్ట్రాల ప్రజలు ఇనుమడించిన ఉత్సాహంతో పూర్తిచేస్తారు. అట్లా కాకుండా కృష్ణా పెన్నార ప్రాజెక్టువంటి 'కుంభకోణ' పథకాలయితేనే చిక్కు వస్తుంది. వాటిని ఆమోదించినందుకు అధిష్ఠాన వర్గమే నిందను భరించవలసి వుంటుంది.

భాషారాష్ట్రాలు జాతీయైక్యతను భగ్నపరుస్తున్నవనటం అర్థంలేనిమాట. విప్లవకారుల బెంగాలీ రాష్ట్రీయాభిమానం తిలక్‌నాటి మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయాభిమానాలే ఈనాటి భారత జాతీయభావానికి పునాదులన్నమాట ఎవరికి తెలియదు ?

* * *

గోల్కొండ కాంగ్రెసులో ప్రధాని నెహ్రూ విదే శాంగ విధానం ఆమోదించబడటం సంతోషించదగ్గ విషయం. నెహ్రూ పశ్చిమ రాజ్యాలతోటి ఎంత సఖ్యంగా ఉండదలచినా, వలసదేశాల పీడనమీదనే ఆధారపడిఉన్న ఆ దేశాల ప్రవర్తన, ఆయనకు అంతకంతకూ అనుమానం కలిగిస్తూనే ఉన్నది. వలసదేశాలతో అవి సాగిస్తున్న హింసాకాండ, దోపిడీ, వలస ప్రజల జాతీయోద్యమాలను

అణచటానికి అట్లాంటిక్ ఒప్పందం పేరుతో అవి సాగిస్తున్న గూడపురానీలనూ, కాశ్మీర్ సమస్యలో అవి అనుసరిస్తున్న పక్షపాతవిధానాన్ని నెహ్రూ ఇంతకుముందు అనేకసార్లు అతితీవ్రంగా నిరసించారు. పశ్చిమరాజ్యాలు ఇప్పుడు మధ్యప్రాచ్య రక్షణ కూటమిలో పాకిస్థాన్‌ను కూడా చేర్చాలని ప్రయత్నిస్తున్నవి. ఇది నెరవేరితే ఇండియా సరిహద్దులోనే ప్రపంచ యుద్ధరంగం ఒకటి ఏర్పడుతుంది. అందుకని పండిత నెహ్రూ గోల్కొండ సభలో తమ ఆందోళనను వెల్లడించారు.

పశ్చిమ రాజ్యాల దురాక్రమణ విధాన వ్యాప్తినిగురించి మొదటినుంచీ నెహ్రూ చేస్తున్న హెచ్చరికలను ప్రాచ్య దేశాల ప్రజలు యావన్మందీ గమనించక తప్పదు. దేశీయం పార్టీ రాజకీయాలవల్ల పశ్చిమ రాజ్యాలతో చేయి కలవాలనుకునే కాంగ్రెసు వాదులు దీనిని మరీ ముఖ్యంగా గమనించాలి.

పశ్చిమ రాజ్యాల సైనిక ప్రతినిధులు పాకిస్థాన్‌తో మంతనాలాడుతున్నట్లు వార్తలు వస్తున్నవి. పాక్ ప్రభుత్వం వీటిని కాదనలేదు. అక్కడ కొత్తగా ఏర్పడ్డ గణతంత్ర మండల్ అనే పార్టీ ఈ వార్తలను ధృవపరిచింది.

* * *

పశ్చిమ రాజ్యాలవల్ల ఇండియాకు యుద్ధభయం ఒక్కపడమరనుంచే కాదు. తూర్పునకూడ మనకు పాకిస్థాన్ ప్రాంతం ఉన్నది. అదీకాక, బర్మాతో బ్రిటన్ మరొక సైనిక ఒప్పందం చేసుకుంటున్నది. దీని ఫలితం ఎట్లా ఉంటుందో ఒక్క సంఘటన సూచిస్తున్నది. బర్మా రాజధానికే తరచు శత్రువులవల్ల ముప్పు వస్తుండగా, ఉత్తర సరిహద్దుల్లోని కొమింటాంగ్ సేనలు అట్లాగే ఉండగా, విప్లవకారుల చేతుల్లోనుంచి బ్రిటిష్ కంపెనీకి చెందిన టంగ్‌స్టన్ గనులను విడిపించటానికి బర్మాసేనలు బయలుదేరినవి.

* * *

రంగూన్‌లో జనవరిలో ఆసియా సోషలిస్టు మహాసభ జరిగినది. ఈ సభ యూరపు సోషలిస్టులతో, ఎంత ప్రయత్నించినప్పటికీ ఏకం కాలేకపోయింది. సాక్షాత్తు బ్రిటిష్ సోషలిస్టు నాయకుడు అట్లీ వచ్చి ప్రయత్నించినప్పటికీ, ఆసియా సోషలిస్టులు యూరపియన్ సోషలిజాన్ని ఆమోదించలేక, ప్రాంతీయ సోషలిస్టు కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. వలసదేశాలను దోచుకుని, ఆ డబ్బుతో సోషలిస్టు పథకాలను వేయాలనుకునే యూరపియన్ల వింత ధోరణితో సరయిన సోషలిస్టులు ఎవరు ఏకీభవిస్తారు? వలసదేశాల డబ్బుతో తమ ప్రజల ఆర్థికస్తోమతును పెంచి, కమ్యూనిస్టు దేశాలకన్నా తామే మెరుగనీ, అందువల్ల కమ్యూనిజంకన్నా సోషలిజం మెరుగనీ యూరపియన్ సోషలిస్టులు ప్రగల్భాలు పలుకుతారు. యూరపుదేశాల్లో కమ్యూనిజాన్ని అరికడుతున్నది వలసదేశాల డబ్బూ అమెరికన్ల బిచ్చమూ కాని యూరప్ బ్రాండ్ సోషలిజమూ కాదు, వారంత గొప్పగా చెప్పుకునే వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమూ కాదు.

* * *

ఆసియా సోషలిస్టు సభ సోషలిస్టుల్లో అంతః కలహాలను బయలుపెట్టింది. లేబర్ పార్టీ పరిపాలనలో ఉన్న ఇజ్రేల్‌ను సోషలిస్టుగా గుర్తించటానికి ఈజిప్టు, లెబనాన్‌లు అంగీకరించక సమావేశంలోనుంచి వెళ్లిపోయినవి. అరబ్ రాజ్యాలకు—ఇవి సోషలిస్టు దేశాలు కాదు—సోషలిస్టు బ్రిటన్ ఆయుధాలు సప్లయిచేస్తుంటే, ఇవి తమమీదనే ఉపయోగించబడతవని సోషలిస్టు ఇజ్రేల్ ఆక్రోశిస్తున్నది.

మధ్యప్రాచ్య రక్షణ వ్యవస్థలో వీటి రెంటినీ చేర్చాలని పశ్చిమ రాజ్యాలు మహా తాపత్రయ పడుతున్నవి.

సుడాన్‌ను తమకు అప్పగించేట్లయితే మధ్య ప్రాచ్య రక్షణలో చేరటానికి ఈజిప్టు సైనిక నియంత జనరల్ నజీబ్ సిద్ధంగా ఉన్నాడు. ఆయన అంతకంతకూ పూర్తి నియంతగా మారిపోతున్నాడు. జనవరి రెండోవారంలో ఆయన ఒక శాసనం చేస్తూ దేశంలో యావత్తు రాజకీయ పక్షాలను రద్దుచేసి కొత్తవాటిని స్థాపించకూడదని నిషేధించాడు. మితవాద జాతీయ పక్షమయిన వీఫడ్‌పార్టీని మొదట నిర్మూలించి, ఇప్పుడు కమ్యూనిస్టులమీదికీ ముస్లిం సంస్థలమీదికీ తిరిగాడు.

* * *

అమెరికా ప్రజాస్వామ్యాన్ని తన వ్యాపారాభివృద్ధికి ఒక నినాదంగా ఉపయోగించుకుంటున్నదని నిరూపించే మరొక సంఘటన మనకు పక్కనే ఉన్న సింహళంలో జరిగింది. సింహళానికి బియ్యం కావాలి—వాటిని సప్లయిచేసేవారు కనిపించలేదు. సింహళందగ్గర రబ్బరును ప్రపంచధరలకన్నా ఎక్కువ ధరకు కొని, సింహళానికి అవసరమయిన బియ్యాన్ని ఇవ్వటానికి చైనా అంగీకరించింది. దీనికి అమెరికా అక్కసు వెళ్లగక్కింది. తాను ప్రపంచధరలకు రబ్బరును కొంటానంటే సింహళం అమ్మనన్నదని అమెరికన్ విదేశ సహాయ నిర్వాహకుడు ఎవెరిక్ హారిమన్ విమర్శించారు. ఎక్కువ ధరను అవతలవాళ్లు ఇస్తానంటే చౌకగా తనుకెందుకు అమ్మాలో ఆయన చెప్పరు. రవాణా నౌకలుమీద నిర్బంధం విధిస్తామని ఆయన బెదిరించారు. కాని ఈ రవాణా నౌకలు వాళ్ల మిత్రులయిన బ్రిటిష్‌వాళ్లవే పాపం!

సింహళం విషయంలోనేకాదు. యూరప్ దేశాలను కూడా వ్యాపారంలో అమెరికా ఈ విధంగా ఏడిపిస్తూనే ఉన్నది. తను వాళ్ల సరుకులు కొనదు. కమ్యూనిస్టులకు అమ్మనివ్వదు. తను పెట్టే బిచ్చం తీసుకుని, తనకు లొంగిఉండాలని చెపుతుంది. సముద్ర రాణి అని గప్పాలు కొట్టే బ్రిటన్ ఇప్పుడు నౌకా బలాధిపత్యాన్ని కూడా అమెరికాకు అప్పజెప్పవలసి వచ్చిందంటే ఈ లొంగుబాటు ఎంతవరకు పోయిందో తెలుస్తుంది. అందుకనే అమెరికా తన వ్యాపారపు వైఖరిని మార్చుకోక తప్పదనీ, దిగుమతి నిబంధనలు పోతేనేగాని ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ బాగుపడదనీ ప్రపంచ బ్యాంకు అధ్యక్షుడు యూజీన్ బ్లాక్ ఇటీవల హెచ్చరికచేసి, దానికోసం అమెరికాలో ఒక ఉద్యమాన్నే నడపాలని సూచించారు.

ఆషామాషి

• అవివేకి •

"దైవభక్తి, పాపభీతి, దయయు సత్యమూ...."

మధ్యకాలంలో మరిచిపోయిన యీ రాగం (కూనరాగమే ననుకోండి) ముఖ్యమంత్రి రాజాజీగారి ధర్మమా అంటూ ముక్కు చివరకు పదేపదే వస్తూవుంది. అయితే, ఆయనకున్న అధికార ప్రాభవముగాని, అసమానసాహసంగాని, అతియైన గడుసుదనంగాని, అమాయక ప్రజలను మభ్యపెట్టగల అవకాశాలుగాని అంతగా లేని కారణంవల్ల, బయటుపడని తుమ్మువలె మెదడు సందుల్లో మరీమరీ మారుమ్రోగుతూవుంది.

అయినా, ఆ ముక్కు పచ్చలారని పసితనంలో, బడిపంతులు ఎదుట నిలుచునివుండగా, ఆ గుంపులో గోవిందాయంటూ గొల్లునచేసే ఆ ప్రార్థన—భక్తిమాట దేవుడెరుగు—ఎంత అహంభావాన్ని ఆ అమాయక హృదయాల్లో రేకెత్తించుతుంది? గట్టిగా చేతులుజోడించి, యింకా గట్టిగా కళ్లుమూసుకుని, బొడ్డును తాకేటట్లు తలవంచుకుని, ఆ రాగాన్ని ఆలాపిస్తే, ఆ నమ్రతా, ఆ వినయం, ఆ తీవ్రమైన భక్తినిచూచి, ఆహా, మూర్తీభవించిన భక్తియే యీ పిల్లవాడుగదా అని అందఱూ అనుకోవాలనే అత్యాసతో పాపం ఎంత నటిస్తారు ఆ బాలలు? ఆ నటనమీదగల ఏకాగ్రతవల్ల అసలు ముక్కలు మరచిపోవడం, ఉచ్చారణదోషాన్ని సవరించుకోమని ప్రక్కనున్న సహాధ్యాయులు సన్నగా గిల్లడం, యీ కర్మకాండలో, దేవునియందు భక్తి, కోరుకునే వరములయందునురక్తి లేకపోగా 'అహం'నందు ఆ శక్తి అభివృద్ధిజెంది, నరంలేని నాలుక చివరనుండి, రక్తి లేని రాగతరంగాలు రకరకాలుగా వెలువడుతూ, వాతావరణంలోని దూళిదుమారంలోకి దూసుకొని పోతుంటాయి.

లోకజ్ఞానంలేని అమాయక హృదయాల్లోనే అంత అవలీలగా పీఠం వేసుకున్న యీ అహం, అరవైఏళ్లు పైబడి, అన్నింటా ఆరితేరి, తమను పుట్టించిన బ్రహ్మదేవునికే జోలపాడి, కొండకు తాళాలువేయగల మేధస్సు, బోడితలకు బోటనవేలుకు ముడిపెట్టగల చమత్కారము, దండనాథుఁడైన యమధర్మరాజంతటి వాడినికూడా మభ్యపెట్టి, తప్పు ఒప్పుగా కనపర్చగల నేర్పరితనం, అలవరచుకున్న వారి హృదయాల్లో చిరస్థాయిత్వాన్ని ఏర్పరచుకోవడంలో ఆశ్చర్యముండరాదు. అదేమంటే "అహం బ్రహ్మాస్మి" అని అందఱినోరూ అట్టే కట్టివేయగల సామర్థ్యం వారిది.

మన విదేశాంగ విధానం

గోల్కొండ కాంగ్రెసు మహాసభలో భారత విదేశాంగ విధానంపై తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదిస్తూ, రాజాజీగారు భారత ప్రభుత్వము బలవంతమైన ఏ పక్షములోనూ యుద్ధనిమిత్తమై చేరకుండా అవలంబిస్తున్న తాటస్థ్య విధానం భగవద్గీతా బోధల ననుసరించినదేనని సెలవిచ్చారు. సకల శాస్త్ర పురాణ పారంగతుడైన ముఖ్యమంత్రిగారి రాష్ట్రపరిపాలనలో పాఖ్యానంలో, అన్ని ఉపన్యాస వేదికలనుండీ, ప్రస్తుతా ప్రస్తుతాల వివేచనలేకుండా, వారు వర్ణించిన ధర్మచింతన, దైవభక్తి, సత్యనిరతి, పాపభీతి, సేవానురక్తి, యిత్యాది ధర్మసూత్రాలు అందఱకూ సువిదితములే. అందువల్ల అంతర్జాతీయ రంగంలోనికి గూడా, వారి దైవభక్తిని అమాంతంగా జొప్పించి, వారు అనుసరించే పంధా గీతాసూత్రబద్ధమైనదని బల్లగుద్ది అదిరించడంలో ఆశ్చర్యమేమీలేదు. అయితే భగవంతుడు, భక్తి అని ఉచ్చరించినంతమాత్రానే, సెక్యులరు విధానానికి ఎక్కడ హానికలుగుతుందోనని ఉలిక్కిపడే పండిత నెహ్రూ, తన హృదయానికి అతి సన్నిహితము, ప్రత్యేక ప్రేమాస్పదమునైన విదేశాంగ విధానములో, భగవద్గీతను చొప్పించిన మాటలకు త్రుల్లిపడలేదెందుకో— రాజాజీగారు నిర్వచించే సూత్రాలకూ, నిర్వహించే క్రియా కాండకు సంబంధముండదుగదా అని సమాధానపడి యుండాలి.

దేవుని స్థానం ఆక్రమించిన ఏటమ్ బాంబు

ఈ పరమ భాగవతుడు మరొక అమూల్యమైన మాట అన్నారు. వర్తమానంలో ఏటమ్ బాంబు భగవంతుని స్థానాన్ని ఆక్రమించిందని, ఏటంబాంబుకుగల వినాశశక్తి భయంవల్ల, దేవుని మీదకన్నా కూడా దానియందు ప్రజలకు గల భీతివల్ల, యుద్ధం వెనుకకు పోతూ ఉందని వారన్నారు.

ఏటమ్ బాంబు ధర్మమా అంటూ (దేవుని ధర్మమువల్ల గాకపోయినా) యీ ఎనిమిదేండ్లగా ప్రపంచయుద్ధం అలా ఆగియుండడం యీ బాంబు ఒక విధంగా మేలు కలిగించినదని కూడా వారన్నారు. అణుశక్తిలో అగ్రస్థానం వహిస్తున్న అమెరికా, రష్యాలు రెండూకూడా, ఒక వంక శాంతి సమావేశాలు, శాంతి ప్రణాళికలు, శాంతి దూతలకు బహూకరణలు సాగిస్తూనే, మరియొక వంక అణుశక్తిని వృద్ధిచేసుకోవడం చూస్తే, క్రియారూపంగా పాశవ బలానికి వారిచ్చే ప్రాధాన్యత స్పష్టపడకపోదు. ప్రసంగాలకూ, ప్రవర్తనకూ, మాటలకూ, చేతలకూ, యీలాంటి పరస్పర వైరుద్ధ్యం ఎక్కడ ప్రత్యక్షమో, అక్కడ అసలైన దైవభీతి లోపించినదని ఒప్పుకు తీరాలి. ధర్మపరులము, ఆస్తిక శిఖామణుల మని డమకవేసుకొనేవారి నడవడికలోనే యీ దైవభీతి లోపించినప్పుడు, సామాన్య ప్రజలలో అది లోపించడంలో గాని, ఏటమ్ బాంబు వారికి ఉపాసన దేవత కావడంలో గాని, వైపరీత్యము ఉండబోదు.

(11-వ పేజీ తరువాయి)

సు · అబ్బ! ఏమిటే, అల్లా పొంగిపోతున్నావ్; అసలు సంగతేమిటీ, చెప్పవే?

క (ధీమాగా) సంగతిదమ్మా! ఇవాళ వాళ్ళ చిట్టి పుట్టిన పండుగట! వాళ్ళ నాన్న ఈ మధ్యనే అమెరికా వెళ్ళొచ్చాడులే! అందుచేత 'కొత్తగా, వింతగా' చేస్తున్నారు పుట్టినరోజు పండుగ!

ు. ఏమిటా, 'కొత్తా, వింతనూ?'

: వాళ్ళమ్మ పెద్ద పిల్లలు కిష్టిగాడిదీ, రాజ్యందీను పెత్తనం అంతా! పేరంటాళ్లు అంతా 10 ఏళ్లలోపు అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలే! పెద్దవాళ్ళకి అక్కడ చోటు లేదట! అసలు వాళ్ళ అమ్మా, నాన్నే రాలేదు. పిల్లలందరికీ పరికిణీలు, గౌనులు, చొక్కాలు, లాగులూ, జడగంటలూ, పుస్తకాలు, పెన్నులూ, ఓహ్! ఎన్నో పంచిపెట్టారు. వాళ్ళ చిట్టిని మేం అందరం ఒక్కొక్కళ్లు, ఎత్తుకుని ఆడించామే!! దాని నెత్తి మీద పూలు వానకురిపించేశాం. ఆమ్మాయి! వాళ్ళ చిట్టి అంచక్కా (నవ్వుతూ) "ఎవరెత్తుకున్నా వస్తుందే!"

సు: (ఉరుముతూ) ఊఁ సరే, ఇంకా?

క. (కోపంతో, ఒక్కొక్కక్షరం నొక్కి నొక్కి, దీర్ఘం తీస్తూ) ఇంకేముంది? ఇవాళ చిట్టి పుట్టినరోజు పండగట! పిల్లల పండగ!!

సు: (పళ్లు పటపటలాడిస్తూ) ఏం, మరీ బిరుసెక్కిపోతున్నావ్! (రెండు చరుపులు వీపుమీద చరుస్తుంది, కమల ఏడుస్తూ లోపలికి వెళ్లిపోతూంటే) ఊఁ! అలా, మూల కూర్చుని, దీర్ఘాలుతియ్యి! (ప్రక్కన ఉయ్యాల్లో పిల్లాడు లేచి ఏడుస్తూంటే) నువ్వెక్కడికోయి తయారయావ్? పడుక్కో! (వీపుమీద ఛళ్లున చరుస్తుంది. పాపాయి చిహాలున బొబ్బరింత పెడుతాడు!)

మూలం : రవీంద్రుడు

శుభదృష్టి.

అనువాదం : కె. వైకుంఠరావు

కాంతిచంద్రుని వయస్సు స్వల్పము. అయినా భార్య మరణానంతరము రెండో వివాహముమాట తలచక పక్షుల షికారు, జంతువుల వేటలో పడ్డాడు మంచి గురి కాడు పొడవుగా సన్నముగా ఉండేవాడు తేలికైన గట్టి శరీరము. కుస్తీ అభ్యాసము చేసేవాళ్ళూ, గాన వాద్యాలు చేసేవాళ్ళూ అతనితో సరదాగా ఉండేవాళ్ళు. పనిలేని అనుచరులకూ పరిచరులకూ మరి లెక్క లేనేలేదు. అతని ముస్తాబూ దుస్తులూ పశ్చిమప్రాంతాలవాళ్ళమాదిరి.

వేట ఎరిగిన స్నేహితులను నలుగురిని తోడ్చుకొని మార్గశిర మాసము నడుమను నైదిఘీ వైపు వేటకు బయలుదేరాడు తనకోసము రెండు పెద్ద బోట్లూ, నౌకర్లు అనుచరులకోసము మరి మూడు నాలుగు చిన్న నావలు వీటినన్నిటినీతెచ్చి గ్రామము రేవుచుట్టూ కట్టారు వీళ్ళు వచ్చినప్పటినుంచీ గ్రామ వధువుల స్నానాలూ, నీళ్ళ మోతా మొదలైన నిత్యకృత్యాలు నిలిచిపోయినవనే చెప్పవచ్చు తుపాకుల శబ్దముతో జలస్థలప్రవేశాలన్నీ రోజంతా కంపిస్తున్నవి సాయంకాలము కాగానే సంగీత వాద్యాలు ప్రారంభమయేవి. ఊళ్ళోవాళ్ళ కెవ్వరికీ నిద్ర లుండేవి కావు

ఒకనాడు ఉదయం కాంతిచంద్రుడు తన తుపాకీ నాళాను స్వయముగా తానే తుడుస్తున్నాడు. ఆసమయ ములో బాతుల అరుపు వినబడి ముఖమెత్తి చూచేసరికి బాలిక ఒకతె రెండు బాతు పిల్లలను పట్టుకొని రేవుకు వస్తున్నది ఏరు పెద్దదికాదు నీరు బాగా ఎండిపో యింది ప్రవాహము లేనేలేదు నీటినిండా నానారకాల నాచు అమ్మాయి బాతులను నీటిలోవదిలిందిగాని దూరము వెళ్ళిపోతే చేతికందవేమో అని భయపడుతున్నట్టుగా జాగ్రత్తగా వాటిని ఆపుతున్నది. ఆబాతులను రోజూ నీటిలో వదిలిపొయ్యేది కాని ఇవాళ వేటగాళ్ళ భయము వల్ల రోజూ మాదిరి చేయలేకున్నట్టుగా కనబడ్డది

అమ్మాయి అపురూప సుందరి, నవయౌవ్వనములో ఉన్నది సృష్టికర్త ఆమెను నిర్మించి అప్పుడే అక్కడ విడిచిపెట్టి వెళ్లాడని అనిపిస్తున్నది చూచేవాళ్ళకు. ఆమె వయస్సు నిర్ణయించడం కష్టము శరీర వికాసము ఉన్నదికాని, ఆమె ముఖము చూడగానే ప్రపంచం ఆమెను ఇంకా ఎక్కడా స్పర్శించలేదని తట్టుతుంది తాను యౌవ్వ నములో అడుగు పెట్టానన్నసంగతి తనకింకా తెలియ లేదు

కాంతిచంద్రుడు ఆమెను చూడగానే చకితుడై, తుపాకీ తుడవడం ఆపాడు- ఇటువంటి స్థలములో ఇంత రూపవతి కనబడవచ్చునని అతనెన్నడూ ఆశించలేదు కాని రాజాంతఃపురముకంటె ఇదే అపురూపు అనుగు ణ్యమైన స్థలమని అతనికి తోచింది బంగారు పూలదోనిలో కంటె చెట్టున ఉంటేనే పువ్వుకు అందము ఆనాడు శర త్కాలపు శిశిరములో ప్రాతఃసూర్య కిరణాలలో నదీ తీరాన వికసించిఉన్న కుశవనరాసి తళతళ్లాడుతున్న వాటి మధ్యను ఆ సరళ బాలికా ముఖము కనబడగానే కాంతి చంద్రుడు ముగ్ధుడైనాడు, మందాకినీ తీరముమీద పార్వతి బాలికగా ఉన్నప్పుడు హంస పిల్లలను పట్టుకొని ఈవిధము గానే వస్తుండి ఉండవలెను- కాళిదాసు అసంగతి వర్ణించ డము మరిచిపోయి ఉంటాడు.

ఆ అమ్మాయి జడిసి ఏడుపు ముఖముతో ఆ బాతు పిల్లలను పట్టుకొని తొందర తొందరగా రేవు విడిచి వెళ్ళిపోయింది అమ్మాయి భయానికి కారణమేమిటో కనుక్కుందామని కాంతిచంద్రుడు బయటికివచ్చి చూచాడు. అతని అనుచరులలో రసికుడొకడు ఆమెను భయపెట్టాలని ఖాళీ తుపాకిని ఆ బాతుపిల్లలవైపు చూపిస్తున్నాడు కాంతి చంద్రుడు వెనుకనుంచి వచ్చి ఆ తుపాకిని వాడిచేతులో నుంచి లాక్కొని వాడి దవడమీద గట్టిగా ఒకటి చరిచాడు. రసభంగమయి నౌకరు అక్కడే కూలపడ్డాడు కాంతి చంద్రుడు తిరిగి తనగదిలోకి వచ్చి తుపాకి తుడుచుకోవ డము మొదలుపెట్టాడు

మరికొంతసేపైన తరువాత అతను కుతూహలము కొలదీ ఆ పక్షులు ఎక్కడికి పోయినవో చూదామని

బయలుదేరాడు. తుప్పలూ, మొక్కలూ ఎడముచేసుకొని కొంతదూరము వెళ్ళేసరికి అక్కడ అతి పరిశుభ్రమైన గృహస్థుని ఇల్లు ఒకటి కనబడ్డది. ఇంటి ఎదుట ధాన్యపు జాడీలవరసలున్నవి. ప్రక్కను శుభ్రముగా తుడిచి ఉన్న ఆవులసాల ఉన్నది. సాల ఎదుట రేగి చెట్టుక్రింద ప్రొద్దున అతను చూచిన అమ్మాయి కూర్చొని ఉన్నది. దెబ్బ తగిలిన పావురము ఒకటి ఆమె చేతిలో ఉన్నది. బహు జాలిగా దానిని గుండెదగ్గరపెట్టి నొక్కుకుంటూ, పైట చెంగును నీళ్ళలోముంచి ఆనీళ్ళను పక్షినోటిలో మెల్లిగా పిండుతున్నది. పెంపుడు పిల్లి మధ్య మధ్య వచ్చి ముందు కాళ్ళను ఆమె ఒడిలో వేసి పక్షి దగ్గర మూతి పెట్టుతున్నది. పిల్లి అంత ఆత్రతగా ఉండడముచూచి దాని ఉత్సాహాన్ని తగ్గించకోరి బాలిక దాని మూతిమీద నెమ్మదిగా వేలితో కొట్టింది.

ఆనిస్థబ మధ్యాహ్నపువేళను హాయిగా కాలము గడుపుతున్న ఆ గృహస్థుల అంగణములో మనస్సును కరిగించే ఆ దృశ్యము కాంతిచంద్రుని హృదయములో అంకితమైపోయింది. పలచగా ఉన్న చెట్టు ఆకులనీడా, ఎండా కలిసి ఆ బాలిక ఒడిలో పడుతున్నది. ఆ దగ్గరనే పుష్టిగానున్న ఆవొకటి కడుపార తిని, తృప్తిగా కొమ్ము లాడిస్తూ కూర్చొని తోకతో వీపుమీదనుండి ఈగలు తోలుకుంటున్నది. ఉండి ఉండి ఎవరో గుసగుసలాడుకుంటు న్నట్టుగా పుస్ పుస్ మని వెదురుపొదలోనుంచి ఉత్తరపు గాలిశబ్దము వస్తున్నది. ఉదయము నదీతీరాన చెట్లనడుమ వనశ్రీవలె కనబడిన బాలిక మధ్యాహ్నముపేళ ఆవులసాల ఎదుట అంగణములో ప్రేమను శ్రవిస్తున్న గృహలక్ష్మి వలె కనబడ్డది.

చేతిలో తుపాకీతో ఈ విధముగా హఠాత్తుగా ఆమె కంట పడిపోయి కాంతిచంద్రుడు చోరీమాల్‌తో దొరికిన దొంగమాదిరి తడబడుతుండెను. తన తుపాకీగుండువల్ల ఆపక్షికి దెబ్బ తగిలలేదని చెప్పవలెనని కోరిక కలిగింది. ఆ సమాధానము ఎలాగు ఆమెకు తెలియజేయిడము అని ఆలోచిస్తున్నాడు. అంతలో ఎవరో ''సుధా'' అని పిలిచారు. అమ్మాయి ఉలికి పడ్డట్టయింది. మరి ఒకమారు "సుధా'' అని పిలుపు వినబడ్డది. అమ్మాయి ఆ పక్షిని పట్టుకొని తొందర తొందరగా ఇంటిలోపలికి వెళ్ళిపోయింది. "సుధ" బహుచక్కని పేరు అని కాంతి చంద్రుడు అనుకున్నాడు.

కాంతి తుపాకీని తన మనుష్యులకు అప్పచెప్పి ఇంటి ముందరి ద్వారము దగ్గిరికి వచ్చి నిల్చున్నాడు. మధ్యవయస్సులో నున్న బ్రాహ్మణుడొకడు అరుగుమీద కూర్చొని ఉన్నాడు. క్షవరముచేయించుకున్న బోడితల, శాంతమూర్తి, హరిభక్తివిలాసము చదువుతున్నాడు. భక్తి ఆవరించి ఉన్న అతని ముఖములో ప్రశాంతమైన ప్రేమ వ్యక్తమౌతున్నది. ఇతని ముఖానికీ ఆ బాలికయొక్క దయార్ద్ర ముఖానికీ సాదృశ్యము ఉన్నదని కాంతికి తోచింది.

కాంతి అతనికి నమస్కారముచేసి దాహము వేస్తున్నది కొంచెము మంచినీళ్లు ఇప్పించగలరా? అని అడిగాడు. బ్రాహ్మణుడు తొందర తొందరగాలేచి, మర్యాద చేసి అతిధిని కూర్చోపెట్టి లోపలికివెళ్లి కంచుచెంబుతో నీళ్లూ గ్లాసూ తెచ్చి అతని ముందర ఉంచాడు. కాంతి దాహము తీర్చుకున్న తరువాత బ్రాహ్మణుడు అతిధిని గురించి తెలుసుకో గోరాడు. కాంతి తానెవరో చెప్పి, "మీకు నేనేదైనా ఉపకారము చేయగలిగితే కృతార్థుడనౌతా''నని అన్నాడు.

నవన్ బానర్జీ జబాబు చెప్పాడు. "నీవు చేయగల ఉపకారము ఒక్కటే నాయనా. నాకు ఈడువచ్చిన కూతురు ఒకతె ఉన్నది. సుధ ఆమె పేరు. ఆమెకొక మంచి పెళ్ళి సంబంధము చూచి పెట్టగలిగావంటే ఋణ విముక్తుణ్ణి అవుతాను. ఈ ప్రాంతాలలో మంచి సంబంధాలేవీ లేవు. దూరమువెళ్ళి చూచే సామర్థ్యము నాకు లేదు. ఇంట్లో గోపీనాథునిపూజ నిత్యమూ జరుగుతుండాలి విధాయకంగా. కనుక నేను ఇల్లు విడిచి ఎక్కడికీ వెళ్ళలేను."

"పడవలో నాబసకు మీరు ఒకసారి రండి. వరుని గురించి మాట్లాడుదాము" అని కాంతి అన్నాడు.

ఈలోగా కాంతి పంపిన చరులు నాలుగుచోట్లా కనుక్కొని తిరిగి వచ్చి, బేనర్జీగారి అమ్మాయి సుధవంటి సాధుస్వభావముగల పిల్ల ఇంకొకరు ఈ ప్రాంతాలలో లేరని చెప్పారు.

మర్నాడు నవీన్ బోట్లోకి వచ్చాడు. అతన్ని చూడగానే కాంతి సాష్టాంగ ప్రణామముచేసి, "నేను మీ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకుంటాను, మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే" అని అన్నాడు. ఆమాట విని సంతోషము కొలదీ నవీన్‌నోటివెంట మాట రాలేదు కొంత సేపటివరకు.

తరువాత అందులో ఏదో పొరపాటు ఉన్నదని అనుమానించి "మా అమ్మాయిని నీవు పెళ్లాడుతావా?" అని నవీన్ అడిగాడు

‘‘మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే నేను సిద్ధమే’’ అని కాంతి అన్నాడు

‘‘మా సుధనా?’’

"ఔను.’’

‘‘అయితే చూడడానికి ఎప్పుడు—?’’

నవీన్ మాట పూర్తి కాకుండా కాంతిచంద్రుడు ఆ అమ్మాయిని ఇంతవరకు చూడనట్టు నటించి "శుభదృష్టి సమయములో చూస్తాను. అది చాలును" అని అన్నాడు.

నవీన్ గద్గదకంఠంతో అన్నాడు- ‘‘మా సుధది అతి మధుర స్వభావము. వంటలోను, ఇంటి పనులలోను ఆమెతో చాలినవాళ్లు లేరు. ఆమెను చూడకుండానే పెళ్లాడుతానని నిశ్చయించుకున్నావు కనుక చెప్తున్నాను విను బాబూ. మా సుధ పరమ పతివ్రత అయి నీకు చిరకాలము సుఖసంపదలను ఇచ్చుగాక అని ఆశీర్వదిస్తున్నాను నీవు ఎన్నడూ ఒక్క నిమిషమైనా అనుతపించవలసిన అవసరము ఉండదని నా నమ్మకము.

ఆలస్యము చేయడం మంచిదికాదని ఉభయపక్షాల వాళ్లకూ తోచింది. ఆ గ్రామములో ఉన్న మజుమ్‌దారి గారి పాత భవంతి విడిదిగా ఏర్పాటు చేశారు బాజాభజంత్రీలు, మశాల్చీలతో వరుడు సుముహూర్తము వేళకు ఏనుగెక్కి వచ్చాడు

వధువుకి చందనపురాసి (బంగాళా దేశస్థులు వధూవరులకు జీలుగుతో చేసిన కిరీటాలతో ముస్తాబుచేస్తారు) కిరీటము పెట్టి ఉండడముచేత శుభదృష్టిసమయములో వరునికి ఆమె ముఖము సరిగా కనపడలేదు. అదీ కాక ఆనందోచ్ఛ్వాసముచే వరుని కళ్ళు మసగలు కమ్మి ఉండెను

రాత్రి శోభనపుగదిలో ఆపేట నాయనమ్మలు వచ్చి వరునిచేత వధువు ముసుగును లాగించారు కాంతిచంద్రుడు వధువు ముఖముచూచి హఠాత్తుగా ఉలికి పడ్డాడు

ఈమె ఆ అమ్మాయి కాదే! కాంతికి తలమీద పిడుగు పడ్డట్టు అనిపించింది శోభనపు గదిలోని దీపాలన్నీ హఠాత్తుగా ఆరిపోయినవి. వధువు ముఖానికి నలుపురంగు పులిమింది.

కాంతిచంద్రుడు రెండో వివాహము చేసుకోనని ప్రతిజ్ఞ చేసిఉండెను- ఆ ప్రతిజ్ఞ ఇతనిని ఈవిధముగా పరిహాసము చేయదలచింది కాబోలు! ఎన్నో మంచి మంచి సంబంధాలు అక్కరలేదని వదిలేశాడు. ఎందరో బంధువులు, మిత్రులు బ్రతిమాలారు. వాళ్ళ ప్రార్థనలు మన్నించాడుకాడు ధనవంతుల ఇళ్లనుంచి సంబంధాలు వచ్చాయి. డబ్బుకు ఆశపడలేదు. అందముచే ఆకర్షింపబడలేదు. చివరకు ఎవరూ ఎరగని మారు మూలను పొలాల నడుమను కాపురముచేస్తున్న ఈ దరిద్ర బ్రాహ్మణుని కుమార్తెను పెళ్లాడి మోసపోయినాడు. బంధుమిత్రులకు ఇప్పుడు ముఖమెట్లా చూపించగలడు!

మొట్టమొదట మామగారిమీద బాగా కోపమువచ్చింది. ‘‘మోసగాడు! ఒక అమ్మాయిని చూపించి ఇంకొకఅమ్మాయికి పుస్తి కట్టించాడు’’ అని అనుకున్నాడు కాని కొంతసేపటికి జ్ఞాపకము వచ్చింది నవీన్ పెళ్లికి పూర్వం వధువును చూపించనేలేదు- పైగా అతను చూపిస్తానంటే తానే అక్కరలేదన్నాడు. ఆబుద్ధిహీనత తనదే. తన తెలివితక్కువే ఇంత మోసానికి కారణమని, ఎవరికీ తెలియకుండా ఉండడమే ఉత్తమమని చివరకు నిశ్చయించుకున్నాడు

మందు మింగేశాడుకాని నోటి రుచి పోయింది శోభనపు గదిలో జరుగుతున్న హాసపరిహాసాలు అతనికి మరి రుచించలేదు తనపైని, ఇతరులపైని భరించరానికోపము వస్తున్నది అంతలో అతని ప్రక్కను కూర్చొని ఉన్న వధువు అవ్యక్త భయముతో హఠాత్తుగా ఉలికిపడి చూచింది- ఆమె ప్రక్కనుంచి చెవులపిల్లి పిల్ల ఒకటి ఆమె పక్కనుండి గంతులు వేసుకుంటూ పరుగెత్తింది. కాంతికి ఆనాడు రేవులో కనబడ్డ బాలిక ఆవెనుకనే పరుగెత్తుకువచ్చి చెవులపిల్లిపిల్లను పట్టుకొని, తన బుగ్గను దాని మీద పెట్టి మిక్కిలి ప్రీతితో ఆదరిస్తున్నది ఆగదిలో ఉన్న స్త్రీలందరూ "అదిగో పిచ్చిపిల్ల వచ్చిందమ్మా’’ అని కేకలు వేస్తూ ఆమెను బయటికి పొమ్మని సౌజ్ఞ చేశారు ఆమె అటువైపు చూడనైనా చూడలేదు- ఆచెవుల పిల్లి పిల్లను పట్టుకొని పసిపిల్లవలె కుతూహలముతో, గదిలో జరుగుతున్న వినోదము చూస్తూ వధూవరుల ఎదుట కూర్చున్నది ఇంటి దాసి ఆమెను బయటికి తీసుకు

పోదోయేటప్పటికి కాంతి చంద్రుడు- "ఎందుకామెను తీసుకుపోతారు? ప పము, కూర్చోనీ," అని అన్నాడు.

"నీ పేరేమిటి అమ్మాయి?" అని కాంతి అడిగాడు ఆ అమ్మాయిని.

అమ్మాయి జవాబు చెప్పక ఇటూ అటూ జోగుతూ కూర్చున్నది

ఇంట్లోని ఆడవాళ్ళందరూ పకపక నవ్వసాగారు

"నీ బాతుపిల్లలు ఎంత పెద్దవి అయినాయి అమ్మాయి?" అని కాంతి మళ్ళీ ప్రశ్నించాడు.

అమ్మాయి జవాబు చెప్పలేదు ఎటువంటి బెదురూ సంకోచమూ లేకుండా మొదటి మాదిరిగానే అతనివేపు చూస్తూ కూర్చున్నది.

కాంతికి ఏమీ బోధపడలేదు, సాహసించి మళ్ళా—

"నీ పావురము ఎలాగున్నది అమ్మాయి, దాని దెబ్బ మానిపోయిందా?" అని అడిగాడు

ప్రశ్నలవల్ల ప్రయోజనం లేకపోయింది. దగ్గిర ఉన్న స్త్రీలందరూ అతను మోసపోయినాడని పోల్చుకున్నట్టుగా నవ్వడము మొదలు పెట్టారు.

కాంతి తరువాత ప్రశ్నించి తెలుసుకున్నాడు- అమ్మాయికి మూగి, చెవుడు అని. ఆపేటలోని పశువులూ, పక్షులూ అన్నింటికీ ఆమె మిత్రురాలట ఆనాడు 'సుధ' అన్న పిలుపు రాగానే ఆమె ఇంట్లోకి వెళ్ళడము ఆమెకా పిలుపు వినబడికాదు, కేవలము ఊహావల్లనే,

కాంతి లోలోపల కలత చెందాడు. "ఆ అమ్మాయి నాకు లభించకపోతే జీవితములో నాకేసుఖమూ లేదని మొదటిలో అనుకున్నాడు. ఇప్పుడు ఆ అమ్మాయిని వదిలించుకొని నేను ధన్యుడనైనాను" అని అనుకుంటున్నాడు తాను ఆ అమ్మాయి తండ్రి వద్దకు వెళ్ళి 'మీ అమ్మాయిని నాకిచ్చి పెళ్ళి చేయండి' అని అడిగి ఉంటే అతను తన ప్రార్థనానుసారము ఆ అమ్మాయిని తనకు కట్టబెటి, బాధ నుండి నివృత్తి పొంది ఉండేవాడే అని తనలో తానను కున్నాడు కాంతిచంద్ర.

ఆబాలిక తనకు అందని దూరములో ఉన్నంతసేపు యిందు పక్కను తాను పుస్తికట్టిన భార్య ఉన్నదని అతనికి గుర్తే లేదు. మనస్సును సమాధాన పరుచుకుందామనిగాని, తృప్తిపరుచుకుందామనిగాని అతనికి కోరిక పుట్టనేలేదు అప్పటవరకు అటువంటి అవస్థలో ఉండెను కాంతి చంద్రుని మనస్సు

అమ్మాయికి చెవుడు, మూగి అని తెలియగానే ఆ క్షణమువరకు ప్రపంచాన్ని కప్పి ఉన్న నల్లని బురఖా చిరిగి పడిపోయింది దూరాన ఉండే ఆశ మరింత దూరమైంది దగ్గిర ఉన్న వస్తువు కంటికి స్పష్టముగా కనబడసాగింది. మోక్షము పొందిన వాడిలాగు పెద్ద నిట్టూర్పు విడిచి, మెల్లిగా సిగ్గుతో తల వాల్చుకొని పక్కను కూర్చొని ఉన్న వధువు ముఖమువైపు చూచాడు ఇప్పుడు నిజమైన శుభదృష్టి జరిగింది చర్మచక్షువు లోపల ఉన్న మనోనేత్రముపైన ఉండే మూత జారి పడిపోయింది తన హృదయములోనుంచి బయటికి వస్తున్న వెలుతురు దీపపు కాంతిలో కలిసి ఒక కోమల సుకుమార ముఖముమీద పడి ప్రతిఫలించసాగింది. కోమలమైన లావణ్యమూ, మనోహరమైన రూప సంపదా ఆమె ముఖాన్ని ఆవరించి ఉండినట్టు కాంతిచంద్రుడికి స్పష్టముగా కనపడ్డది- నవీనుని ఆశీర్వాదము సార్థక మవుతుందని కాంతికి ఆశ కలిగింది ★

ఆంధ్ర రాష్ట్ర సమస్య

చెన్నపురి ఆంధ్ర మహిళల అభిప్రాయం

[ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని నిర్వివాదప్రాంతాలేగాక హైదరాబాదు మైసూరులందుగల తెలుగు ప్రాంతాలుకూడా చేర్చాలనీ, వివాదగ్రస్తమైన ద్విభాషాప్రాంతాలవిషయము నిర్ణయించడం ఒక నిష్పాక్షికమైన విచారణసంఘానికి అప్పగించవలెననీ, ఆంధ్రరాజధాని మదరాసులోనే ఉండులాగున ఏర్పాటుచేయాలనీ కేంద్రప్రభుత్వమునుకోరుతూ, ది 20—1—1953 న సుభోదయాభవనములో సమావేశమైన చెన్నపురి ఆంధ్ర మహిళలు తీర్మానించారు.]

ది 20—1—1953 సాయంకాలం 4 గం॥ చెన్నపురి ఆంధ్ర మహిళలు సుభోదయా భవనంలో శ్రీమతి జాస్తి సీతామహాలక్ష్మమ్మ ఎమ్ ఎల్ సి.గారి అధ్యక్షతన సమావేశమైరి

శ్రీమతులు యస్ సుభద్రమ్మగారు, న్యాపతి కామేశ్వరమ్మగారు, చంద్రమతీదేవిగారు, పప్పుల లక్ష్మమ్మగారు, రాష్ట్రసమస్యనుగూర్చి ద్విభాషాప్రాంతమైన చెన్నపురిని ఛీఫ్‌కమీషనర్ రాష్ట్రముగా చేయవలసిన ఆవశ్యకతను గూర్చి, లేనిపక్షంలో ఆంధ్రులకు మదరాసులో కలుగగల అన్యాయాన్నిగూర్చి విపులంగా ఉపన్యసించారు

అధ్యక్షురాలు తమ ఉపన్యాసములో, ఏరాష్ట్ర విభజనయైనా ఒక నిర్ణీతమైన దృక్పథంతో జరగాలి. ఏకభాషా ప్రాంతాలనన్నింటినీ జేర్చే అభిప్రాయంతోనైనా జరగాలి, లేక పరిపాలనా సౌలభ్యం, సౌష్టవం కొరకైనా జరగాలి, ఇప్పట్లో కేంద్రం నిర్మించనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రం ఇందులో ఏదృక్పథంతోచూచినా అసమగ్రముగానే ఉండబోతూవుంది. హైదరాబాదు, మైసూరునందలి ఆంధ్రజిల్లాలన్నింటినీ ఆంధ్రరాష్ట్రంలో జేర్చిననాడుగాని, ఆంధ్రరాష్ట్రము సమగ్రమైనదై, ఆర్థికముగా పటిష్టమైనది కానేరదు. ఈ సమగ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము జరుగువరకూ, ఆంధ్రరాజధాని మదరాసులో ఉండితీరవలసినదే. అందువల్ల కేంద్రం న్యాయబద్ధమైన నిర్ణయాలుచేసి, ఇతఃపూర్వము ఆంధ్రులు ఆంధ్రేతరులు ఎలాంటి స్నేహసౌహార్ద్రభావాలతో వ్యవహరిస్తున్నారో, అట్టి భావాలే చిరస్థాయిగా నుండుటకు సహకరించేరీతిని విభజన కొనసాగించాలనీ చెప్పారు,

ఉపన్యాసాలు ముగిసిన యనంతరము యీ దిగువ తీర్మానాలు ఏకగ్రీవంగా నామోదించబడినవి.

తీర్మానాలు

1. ఆంధ్రరాష్ట్రమును వెంటనే స్థాపిస్తూ, మదరాసు నగరమును పరిసర ప్రాంతములతోచేర్చి ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నిర్మించవలెననియు, ఆంధ్ర రాజధానిని మదరాసులోనే ఉంచవలెననియు సూచిస్తూ, ఆకృషి సాఫల్యమునకుగాను ఆమరణ వుపవాస దీక్షవహించి, విలువయగు తమ ప్రాణమ్ములను ఆంధ్రమాత పాదములయొద్ద బలిదానమొనర్చిన అమర జీవి పొట్టి శ్రీరాములుగారి మరణమునకు చెన్నపురి ఆంధ్రమహిళా మహాసభవారు సంతాపమును తెలియజేయుచున్నారు

వారు తలపెట్టిన ఆశయసిద్ధికి దీక్షతో ప్రయత్నించుటయే వారి ఆత్మకు శాంతిని సమకూర్చగలుగునని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు

2. మద్రాసు నగరం న్యాయసమ్మతముగ ఆంధ్రులదే. ఈ పట్టణముమీద ఆంధ్రులకు సంపూర్ణ హక్కులుఉన్నవి. హక్కులు వదులుకోమని చెప్పుటలోనే ఆంధ్రులకు హక్కులున్నట్లుగా భారత ప్రభుత్వము అంగీకరించింది. రాష్ట్ర స్థాపనకు ఆంధ్రులు ఆతృతచెందుటయే మద్రాసులేని ఆంధ్రరాష్ట్రమును భారత ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుచేయనున్నట్లు ప్రకటించుటకు కారణము.

ప్రస్తుతము మద్రాసు నగరములో, తెలుగువారు, తమిళులేగాక, మలయాళీలు, కర్ణాటకులు గుజరాతీలు, మహమ్మదీయులు, మార్వాడీలు. అనేకులు తమ స్వస్థానముగా చేసుకుని కాపురముచేయుచు, దాని సర్వతోముఖాభివృద్ధికి తోడ్పడినవారు. అందుచేత, మనస్వార్థమును వదలి, అందరకు అనువగుసట్లుగా, దీనిని తెలుగు

చెన్నపురి ఆంధ్ర మహిళల అభిప్రాయం

రాష్ట్రములోగాని, తమిళ రాష్ట్రములోగాని చేర్చకుండా, ప్రత్యేక **Chief Commissioner** రాష్ట్రముగా చేయుట న్యాయబద్ధమైనదని బహుళ ప్రజాభిప్రాయం.

కావున, యీ ప్రజాభిప్రాయమును మన్నిస్తూ, మద్రాసు నగరమును దాని పరిసర ప్రాంతములలోనుండే ద్విభా ప్రాంతములతోసహా ప్రత్యేక రాష్ట్రమును చేయవలె ననియు, ఆంధ్రరాష్ట్ర రాజధాని మద్రాసులోనే ఉంచే ఏర్పాట్లు చేయవలెననియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. ఆంధ్రరాష్ట్రము స్వయం సమృద్ధికలిగి, సర్వతో ముఖాభివృద్ధిని బొందవలెనంటే, ఎక్కడెక్కడ ఉన్న ఆంధ్ర ప్రాంతాలను. ఈ క్రొత్తగా నిర్మాణమగుచున్న రాష్ట్రములో జేర్చడం అత్యవసరము. గనుక, హైదరాబాదు, మైసూరు మున్నగు ప్రదేశములలోని ఆంధ్ర జిల్లాలను, ఆంధ్రరాష్ట్రముతో వెంటనే జేర్చే ప్రయత్నాలు జరుగాలనికూడా యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. ఆంధ్రరాష్ట్రసిద్ధికి, విశాలాంధ్ర నిర్మాణమునకు, ఆంధ్ర అభివృద్ధిసాధన యనే ఏకఫలాకాంక్షతో సర్వ పక్షాంధ్రనాయకులు సామరస్యంతో సంప్రదించి, అన్నివిధముల వెనుకబడియున్న ఆంధ్రజాతి ఉన్నతిని సాధించి, ఆంధ్రమాత ఋణమును తీర్చుకొనవలసినదని, నాయకుల కందఱకూ యీ సభవారు విజ్ఞప్తి చేయుచున్నారు.

5. ఆంధ్రరాష్ట్రము, మదరాసు నగరమునుగురించి, ఒక మెమొరాండమును, వాంఛూగారికి సమర్పించుటకు, నలుగురు సభ్యులుగల, ఒక సబ్ కమిటీని ఏర్పాటు చేయుటకు, యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

శ్రీమతులు జాస్తి సీతామహాలక్ష్మమ్మగారు, సుభద్రమ్మగారు, న్యాపతి కామేశ్వరమ్మగారు, సతీతులసిగార్లతో, చెన్నపురి ఆంధ్రస్త్రీల తరఫున, శ్రీ వాంఛూ గార్కి సమర్పింపదలిచిన మెమోరాండం తయారుచేయుటకుగాను ఒక ఉపసంఘము నిర్ణయింపబడినది.

సంక్రాంతి శుభసందేశము

ముక్కోటి ఆంధ్రుల చిరగాఢవాంఛితాన్ని తీర్చడానికి ఆత్మబలిదానం చేసిన శ్రీ పొట్టిశ్రీరాములు గారి నిర్యాణమే మన తెలుగుజాతికి ఈ సంక్రాన్తి పర్వానికి ఒక శుభసందేశం.

ఆంధ్రులలో పీఠవేసికొనియుండి ఆంధ్రరాష్ట్రప్రాప్తికే ఆటంకమౌతూఉన్న అనైకమత్యదోషంమూలముట్టుగా నశించాలని ఆమహాతపస్వి పరితపించియున్నాడు. ఆ అనైకమత్యాన్ని బాపుకొని అందఱూ ఆంధ్రరాష్ట్రానికి దీక్షతో కృషిచేస్తే సర్వాంగసుందరమైన రాష్ట్రం ఏర్పడుతుందని ఆమహాతపస్వి పరిదేవనం చేసిచేసి కరుణావిహీనతచే కరుడుగట్టుకొనిపోయి, రాజకీయ దుస్తంత్రములలో ఆరితేరిన ఆస్వార్థపరుల సలహాలనే నమ్మి బిగుసుకుపోయిన నాయకుల దమననీతికి ఆహుతి అయిపోయినాడు, అఖిలాంధ్రప్రజకు ఇది తరతరాలకు తీరనిలోటు.

ఏ ఆశయసిద్ధికోసం ఆమహానుభావుడు తనప్రాణాలనుసైతం అర్పణచేసివేసినాడో, ఆఐకమత్య సిద్ధికోసమూ, ఆ సమగ్రాంధ్ర రాష్ట్రసాధనకోసమూ ఆంధ్రులంతా నిరంతరకృషితో అస్తమిస్తూ, అస్తమిస్తూ సూర్యభగవానుడు తమయందప్పగించి వెళ్ళిన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించిన సందె దీపములవలె ఇప్పటికైనా మేల్కొని శ్రీ శ్రీరాములు గారు వదలి వెళ్ళిన కర్తవ్యభారాన్ని సక్రమంగానిర్వహించడానికిసంక్రాంతి శుభసమయంలో ఆంధ్రులంతా దీక్షబూనాలి.

ఊటుకూరి లక్ష్మీకాన్తమ్మ.

[లోగుట్టు 48-వ పేజీ తరువాత చదవండి]

అందులో ఇలావుంది “వరలక్ష్మీ, నేనూ ఇక్కడ హాయిగా ఉన్నాము. చిన్న అత్తయ్యను మరీ మరీ అడిగానని వ్రాయమన్నది. వాళ్ళ ఇంటిదగ్గరా వేరే యెవరూ లేకపోవడంవల్ల పురిటికి మనవూరే తీసుకురావాలనుకుంటున్నాను- మరో ఆరునెల్లకిలే! నువు ఏమంటావ్ పిన్నీ?” ఇదీ అత గాడు పిన్నికి వ్రాసిన ఉత్తరం.

బాబాయి చదువుకుని ప్రక్కనేపిల్లకు జడవేసుకుంటున్న పిన్ని ఒళ్ళో వేసికొట్టాడు. పిన్ని ఉత్తరం చదువుకున్నది... తనకళ్ళు తానే నమ్మలేకపోయింది. “పురిటికి తీసుకువస్తా” అనేమాట చదువుకునే సరికి ఆవిడ ఒళ్ళు జలదరించింది. ఆలోచించి అంతాఅర్థం చేసుకుంది ...... నవ్వుకుంది... “అందుకే ఇంత హడావుడి చేశాడు. లోగుట్టు ఎవరికి తెలుస్తుంది మరి? మాశారా ఎంతకొంటెపని చేశాడో కొడుకు?” అన్నది బాబాయితో.

జనవరి 29న విడుదల!

వస్తోంది!

అశోకా పిక్చర్స్ వారి

నా చెల్లెలు

జి. వరలక్ష్మి. [illegible]
అనసూయ. కోటిరత్నం.
[illegible] అమర్‌నాథ్.
రామశర్మ. చలం.
పండితరావు.
గణపతిభట్.

[illegible] పరశురామ్.

పాటలు ప్రయాగ. [illegible]

[illegible] పాండురంగన్.

[illegible] రేవతి.

KRISHNA.

దర్శకుడు.. చిత్రపు నారాయణమూర్తి. బి.ఏ.

★ ముందుమార్గం ★

శ్రీ పేకుమళ్ల కామేశ్వరరావు.

గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహయుద్ధంలో పాల్గొన్న ఒక సైనికుడు మాత్రమే సత్యనాధరావు. అతను పేరు ప్రతిష్ఠలకోసం - ఆ ఉద్యమంలో చేరలేదు ధర్మచింతన వల్లా, ధర్మమే జయించాలన్న పట్టుదలవల్లా ఆ ఉద్యమంలో చేరేడు 1942 లో 'భారతదేశం విడిచిపొండి సంక్షోభంలో జైలు శిక్షను పొందేడు జైలునుంచి వచ్చినప్పుడైనా అతని మెడను పూలదండలు అలంకరించలేదు ఆఖరికి పత్రికలలో పేరేనా పడలేదు

సత్యనాధరావు స్థితిమంతుడుకాడు, పెద్దచదువు చదివినవాడు కాదు. ప్రాపకంలేదు పైగా ధ్యానము, తపస్సు అంటాడు పొలంమీద వచ్చే గింజలు తిండికే చాలవు. నిత్యజీవనం ఇబ్బందిగాఉంది అది రోజురోజుకు భారమవుతూంది.

అతని భార్య సుగుణవతి బుద్ధిమంతురాలనే చెప్పాలి. కాని భర్త యొక్క అభిప్రాయాలన్నింటికీ ముద్ర ఆడించను ఉన్న పరిస్థితులలో వీలైనంతమట్టుకు గడుపుకొనిపోతుంది అంతగా మినుమిక్కిలయితే మనస్సులో మాటను మాత్రం దాచిపెట్టదు ఇంటిలో ఫలానా వస్తువు లేదని ఆమె భర్తతో అనగా, అతను 'మన మొక్కళ్ళమేకాదు కోట్లకొలదిమంది లేమిని అనుభవిస్తున్నారు! మనమెంత మనబతుకెంత'' అంటాడు. కార్యక్రమంలేని ఉపవాసాలు తప్పవు!

ఇరుగు పొరుగు అమ్మలక్కలు తమ ఆధిక్యతను వెల్లడించుకొని ఆనందించుకోక మానరు 'సుగుణవతికి ముక్కుపుడకేనా లేదమ్మా!' అని ఒకర్తె, 'చెవులకు గుడ్డిదుద్దుల జతేగాని మరొకటి లేదని' ఇంకొకరు 'మెడలో ఒక్క నానుపేపేనా లేదని' మరొక ఇల్లాలు, 'ఇప్పుడిన్నిన్ని రకాల మంచి మంచి చీరెలు, రవికెల గుడ్డలు వస్తూంటే చక్కగా కొనుక్కోరాదా?' అని వేరొకసుందరి, ఈ మోస్తరుగా ఎవరో ఒకరు ఏదో ఒకటి అనక మానరు కాని సుగుణవతి ఏ జవాబూ చెప్పదు కడుపులోనె దాచుకొంటుంది కాని అవి ఇమడక భర్తముందు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు భళ్లున ఇవతలపడతాయి

ఆరోజున తగినంత కారణంలేదు, అగ్నిపర్వతం బద్దలయింది

"మీచేతితోటి మీరు ఆఖరికి, ఇదిగో నీకు ముక్కుపుడక అనేనా చేయించిన పాపాన్ని పోయేరా?" అంది సుగుణమ్మ

"సరే! ఇప్పుడామాట ఎందుకు వచ్చింది?'' అని తెలియగోరేడు భర్త

"ఉన్నపాటివాళ్ళు చూడండి, ఎలాగు- దిగవేసుకొని, ఛాతీవిరుచుకొని తిరుగుతున్నారో?" అంది సుగుణవతి.

"స్త్రీకి పాతివ్రత్యమొక్కటే భూషణమని చాలాకాలం క్రిందటే మహాభారతంలో చెప్పేడు సరే! అదట్లా గుంచు! ఎక్కడేనా పాతొక్కటి ఉందనుకొన్నావా పెల్లగించుకొని రావటానికి!" అన్నాడు భర్త

"ఏమీ! చక్కగా ఏదో కోమటికొట్టుమీద గుమాస్తా పని చేసుకోరాదూ?"

ఇప్పుడు రోజులు తినో తినకుండానో గడిచిపోతున్నాయా లేదా?

"అదా ఏమిటి బతుక్కి! కడుపుకి ఇంత లగ్గు తినగానె సరా! గౌరవముండాలి! మూసివాయనం ముత్తయిదువులాగు చేసిపెడితే ఏమిగౌరవముంటుంది!"

"నగలు నగలో అంటావుకాని నగలవల్ల ఉండే ప్రమాదాలు నువ్వు గ్రహించినట్లు కనబడదు. ఒకరోజు వేషానికి గడ్డాలు, మీసాలు తెగగొరుక్కున్నాడని సామెత రోజులు బాగుండకపోతే ముద్రబద్దలవడం ఒకటి, నగలెత్తుకుపోవడం రెండు, ఒకేసారి రెండు శిక్షలు!"

"మీలాటివాడే ఎవడో పరుగెత్తలేక బలాదూరన్నాట్ట!"

"నేనొక మాటడుగుతాను చెప్పుమా ఇంతకీ నగలు నాణేలు ఎవరుచూసి సంతోషించడానికి?"

"అదంతా నాకు తెలియదు వాళ్ళు వీళ్ళు చూసి సంతోషించడానికా లేక ఇంటిలోవాళ్లు చూసి సంతోషించడానికా? ఇంటిలోవాళ్ళు చూసి సంతోషించడానికే అనేమాటుంటె,

అవీ లేకపోయినా కూడ నాకు సంతోషమే!" అన్నాడు సత్యనాథరావు నవ్వుతూ

"సిగ్గులేని మొహానికి నవ్వే సింగారంట!" "ఈమాత్రం ఎరగరుకాబోలు వేసుకొనేవారంతా" అంది సుగుణవతి

అది తెగని వాదం

సుగుణవతి తన వాదనలోని న్యాయాన్ని బలపరచ డానికి "ఆడపిల్లలు, వాళ్ళు ఆ పట్టు పరికిణీలు కొనుక్కు న్నారు. వీళ్ళు ఈ పట్టు జాకెట్లు తొడుక్కున్నారు అని ఒకటేపోరు పెడుతున్నారు ఆఖరికి వాళ్ళకి శాటిన్‌వేనా కుట్టించి పారెయ్యడానికి గతిలేకపోయిందా?" అని ప్రశ్నించింది

"ఎందుకు? వాళ్ళకి గౌనులున్నాయికదా?"

"ఇప్పుడు గౌనులు తొడగడం పాషన్‌కాదు పరికిణీ, జాకెట్లు కట్టుకుంటున్నారు ఎవరుపట్టినా!"

పాషన్లు అన్నవి డబ్బున్నవాళ్ళకిగాని నీబోటివాళ్ళకి నాబోటివాళ్ళకికావు నాకేమేనా పాషన్లు ఏడిచేయేమో చూడు! బట్టలువేసుకోవడం అందంకోసంకాదు. మానం కాపాడుకోడం కోసం" అన్నాడు భర్త.

భార్య ఆమాటలు పెడచెవినిపెట్టింది. ఎవరి ఓపిక కొద్దీ వారు వాదించుకొని ఆరిపోయిన చిచ్చుబుడ్లలాగు ఊరుకొన్నారు.

సత్యనాథరావుకి అదొక పెద్ద సమస్య అయింది "నా ఆదర్శాలకోసం భార్యాపుత్రులను బలిదానం చెయ్యడం మంచిదా కాదా? నిజంగా ఆమె నా ఆదర్శాలతో నూటికి నూరుపాళ్ళు ఏకీభవించదు. ఆమాటికివస్తే లోకంలో ఏ ఇల్లాలూ నూటికి నూరుపాళ్ళు భర్తతో ఏకీభవించదు కాబట్టి అది ప్రశ్నేకాదు నేను సంపాదించలేదు, సంపా దించలేను అని కదా అంటుంది నాకు సాధ్యమైనంత మట్టుకు కుటుంబపోషణ చేస్తూనే ఉన్నాను అంతకంటె చెయ్యలేను, నాకు దేశసేవ అతి ముఖ్యం అటువంట ప్పుడు భార్యా పుత్రులు, నేను, రెండో పక్షమే! కాని తెలుగుదేశంలో ఎవ్వరికీ అక్కరలేని దేశసేవ నీకు మాత్రం ఎందుకయ్యా అంటే, నేను నా అంతరాత్మ ప్రబోధాన్ని విడిచిపెట్టను. స్వలాభ పరాయణత్వంలో మునిగిపోను. నాకు సంఘక్షేమం ప్రధానం. ఎవరు నన్ను చెయ్యవద్దంటారు? ఇప్పుడు నేను ఆఖరికి నా భార్యమాట లైనాచెవినిపెట్టను!" అనిఅనుకొన్నాడు ఇంతటిలోఅతనికి వెనక తన జాతకంచూసి, జ్యోతిష్కుడు చెప్పిన మాటలు జ్ఞాపకం వచ్చేయి. 'నా జాతకంలో కంచుకాగడా పెట్టి వెతికినా ధనసంపాదన లేదట! ఏ మనిషి జాతకంలోని ముఖ్యాంశమైనా ధనసంపాదనయేనట! నాది దుష్టగ్రహాలు పట్టి పీడిస్తున్న జాతకమట! ఆఖరికి వట్టి దరిద్రగొట్టు జాతకమని స్థిరపరిచేడు డబ్బుసంపాదన ఒక్కటే జీవి తాదర్శమని తేల్చేడు సంఘం ఎంత అధోగతిలో ఉన్నా, దేశం ఎంత అధోగతిలో ఉన్నా మనం చెయ్యవలసిన పని ఆత్మలాభమే అన్నమాట! దేశసేవ, సంఘసేవ, త్యాగం, సత్యవాక్పరిపాలనం, తపస్సు వీటి అన్నింటిమాట ఏమిటి? ఈమనుష్యులకు వ్యష్టి దృష్టేకాని సమిష్టి దృష్టిలేదు. తాను ముఖ్యం కాని సంఘం ముఖ్యంకాదు ఇటువంటి సంకుచిత దృష్టిగల మానవులున్న సంఘానికి అభివృద్ధి ఎక్కడిది? అజ్ఞానపు ఆశయాలవల్ల దేశం అధోగతికి పోతూంది" అంటూ సత్యనాథరావు గోండ్రించేడు

పెరుగు మనిషి, కూరల మనిషి బాకీ డబ్బులిమ్మంటూ గుమ్మందగ్గిర నిల్చున్నారు అతను త్వరలోనె బాకీలు తీరుస్తానని సమాధానం చెప్పి పంపించేశాడు

అప్పులవాళ్ళ రాకవల్ల నిత్యజీవితంలోని బాధలు మూర్తీభవించినట్లుగా కనిపించేయి "ఈ బాధలు భరించ రానివి! ఇవి లేకుండా గడిచే మార్గం కనబడదు బతుకు తీరినప్పుడే ఇవి తీరేటట్లు కనబడుతుంది నిత్యజీవితం లోని బాధలు తీరడం కోసం ఏదేనా ఉద్యోగంలో చేరదా మంటే, దేశసేవ ఉదరపూజగా రూపొందుతుంది. వీటి బాధచూస్తే తట్టుకోడానికి సాధ్యం కావడంలేదు! హే పరమేశ్వరా!" అని విచారించేడు

కిందటివారం స్వపట్టణమైన విజయవాడకి పొరుగు గ్రామంమీద కమ్యూనిష్టులు జరిపిన దాడి సంగతి జ్ఞాపకా నికి వచ్చింది 'ఆ దాడిలో అయిదుగురు అమాయకపు గ్రామస్థులను తుపాకులతో కాల్చి చంపేరు, పదివేల రూపాయల సొత్తును దోచుకుపోయేరు. మనుష్యుడు! సోదర మానవుల ఎడల ఎంత దారుణంగా ప్రవర్తించేడు కొందరి రాజకీయాదర్శాలు ఎంత వికార రూపం దాల్చేయి!" అని విచారించేడు

ముందు మార్గం

సత్యనాధరావు స్నేహితులైన పరమేశ్వరం, వాక్పతి వీధి గుమ్మందగ్గరకి వచ్చి కేక వేసేరు సత్యనాధరావు దుస్తులు వేసుకొని బయటికి వచ్చేడు. అందరూ కలిసి ఊరిబైటికి షికారు పోయేరు అక్కడ పచ్చని చేలగట్ల మీద కూర్చున్నారు.

"రాజకీయ బాధితుణ్ణి అంటూ ఒక దరఖాస్తైనా పారే శావుకాదోయ్ నువ్వు!'' అన్నాడు వాక్పతి సత్యనాధ రావుని చూసి.

''నన్ను దరఖాస్తు పెట్టనిచ్చి తీరా వాళ్లు కాదని తోసి వేస్తే! 'ధనమూ పాయెను, మానమూ చెడెను' అనే తిరుపతికవుల పద్యం జ్ఞాపకానికి వస్తుంది నేను సహాయానికి తగిన వాణ్ణని తోచితే వాళ్ళకి, ఏ ప్రార్థనా అక్కర లేకుండానె పని జరుగుతుంది!" అన్నాడు సత్యనాధరావు

''అడిగితేగాని అమ్మైనా పెట్టదని శాస్త్రం!" అన్నాడు వాక్పతి.

"పోనీ అని శాసనసభల ఎన్నికలకేనా అభ్యర్థిగా నిలబడ్డావుకాదు?'' అన్నాడు పరమేశ్వరం బాధగల మనస్సుతో

"ఏమీ అభ్యర్థులు లేక దేశం గొడ్డువోయిందనా? డెపోజిట్లుకూడ ధారవోసుకోడానికి సిద్ధపడినవాళ్ళుండగా మధ్యని నేనుకూడ ఎందుకు? దండగ! ఎవ్వరూ పోటీ చెయ్యని సత్కారమేదేనా చేసుకోరాదూ?'' అన్నాడు సత్యనాధరావు

"ఈకాలంలో ఎవ్వడూ పోటీ చెయ్యనిపని ఒక్క తపస్సే!" అన్నాడు వాక్పతి

"నీ ఉద్దేశం, ఇటు సంసారం, తప్పితే అటు ముక్కు మూసుకు కూర్చోడం. అంతేకాని మరొక దారి లేదనా?" అని అడిగేడు సత్యనాధరావు

''ఔను!'' అన్నాడు వాక్పతి

''సాంఘిక సేవ అనే ఉత్తమమార్గమొకటుంది ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా దేశాన్ని బాగుచేయవోయ్ ప్రబుద్ధుడా!'' అన్నాడు సత్యనాధరావు

"అది చెప్పినంత సులభసాధ్యం కాదు నాయనా!'' అన్నాడు వాక్పతి

"ఆమాట నిజమే! బహు కష్టసాధ్యమైనది. దానికి తగినట్లుగానె సంఘం మీద ఫలితాలుకూడ అమోఘం! అంతకంటె మంచిపనేముందోయ్!" అన్నాడు సత్యనాధరావు.

"కాకపోయినా అధర్మం మహా ప్రబలంగా ఉందంటే నమ్ము. పైగా నీలాగు సంఘసేవ చేస్తాననేవాణ్ణి వట్టి పిచ్చివాడిగాకట్టేస్తారు నలుగురూ!" అన్నాడు పరమేశ్వరం

''దానినిబట్టి చూసుకో మనుష్యుల ఆలోచనలు ఎంత అపసవ్యంగా ఉంటున్నాయో? అజ్ఞానం ఎంత ఆవరించి ఉందో? నారాయణ అంటే బూతుమాటగా ఉంది! ఇటువంటి దుర్దశలో ధర్మప్రచారంకంటె మరొక ఉత్తమమైన పనిలేదు బాబూ!" అన్నాడు సత్యనాధరావు.

''మధ్యని మనకి ఈ హిందీ గడబిడ ఒకటి వచ్చి పడింది కదా!" అన్నాడు వాక్పతి.

"మనకి అన్నీ ఒకలాగే దాపురించేయి. పతితజాతికి ఉండవలసిన అవలక్షణాలన్నీ పూర్తిగా పట్టేయి. హిందీ మనదేశభాషలను కబళించడానికి సిద్ధంగా ఉంది సంస్కృత భాషను తొలగించి తాను ఆస్థలం ఆక్రమించుకోవాలని చూస్తోంది హిందీ కనక గెలుపొందితే, హిందీ ఇతర దేశభాషలను దిగమింగినట్లే హిందీయులు మనని అన్నివిధాల అణగద్రొక్కక మానరు అది మానవలక్షణం. దానిని 'కాదు, పోదు' అంటే అయేదేమీలేదు కాబట్టి మనం ఆత్మరక్షణ చేసుకోవాలి... హిందీని అవతలకు తరిమి వెయ్యాలి సంస్కృతాన్ని రాజభాషగా స్థిరపరుచుకోవాలి" అన్నాడు సత్యనాధరావు

"నీ అభిప్రాయాలతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను" అన్నాడు పరమేశ్వరం.

"ఔను!" అన్నాడు వాక్పతి

''నీ ప్రచారం దిగ్విజయంగా జరుగుగాక అని పరమేశ్వరుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను" అన్నాడు పరమేశ్వరం

"తథాస్తు!'' అన్నాడు వాక్పతి

సంధ్య చీకట్లను చీల్చుకొంటూ తూర్పువైపున చంద్రబింబం ఆకాశం మీదికి పాకుతూంది చల్లని గాలికి చెట్లు ఆనందించి గలగలమని చిరునవ్వు నవ్వుతున్నాయి. చీకట్లు వదలి వెన్నెల వ్యాపిస్తూన్నందుకు పక్షులు కలవరిస్తున్నాయి. మిత్రులు ఇంటికిపోదామని లేచారు

★ రెండవ పెళ్లి ★

• శ్రీమతి కొమ్మూరి పద్మావతీదేవి •

అందరి బలవంతాన ఆ పెళ్ళికి ఒప్పుకున్నాడు శర్మ. పెళ్ళి అయాక అంతా తలా ఒక మాటా అన్నారు. ఇద్దరూ రెండవ పెళ్ళికి తగ్గట్టుగానే ఉన్నారనీ, శర్మకంటె సత్యవతి పెద్దదిగానే ఉందనీ, నెరిసిన తలా, ముడతలు పడిన ముఖం, ఈడుతున్నట్టు నడిచే శరీరం 40 ఏళ్ళు నిండినదేగాని చిన్నది కాదని అందరూ అనే మాటలు శర్మ చెవిని పడుతూనే ఉన్నాయి

"నీ కొత్త పెళ్ళాం పదేళ్ళు కాపరం చేసినదే అంటూంది రత్తమ్మ" అన్నాడు శర్మకి చాలా దగ్గిర స్నేహితుడు మాట్లాడకుండా జరిగినది తల్లికి చెప్పి "ఎంత ధైర్యం! నాముందే అంటున్నారు" అన్నాడు కలవర పడుతూను.

శర్మ ఇంట్లో ముగ్గురూ మూడు రకాలు శర్మ తల్లికి 70 ఏళ్ళు నిండినా చాదస్తం మనిషిగా కాక కొడుకు సుఖాన్నే కోరే ఓర్పుగల తల్లి. ఆమెలో ఏ సమయంలో కోపంగాని నోటివెంట యెటువంటి దుర్భాషలుగాని రావు అంత ఉత్తమురాలు ఉండబోదంటారు అందరూను. శర్మకి తల్లిపోలికలు ఉన్నా ఇతరుల మాటలు పట్టించుకుని బాధపడి ఇంట్లో కాస్త చర్రు బుర్రుమంటూ ఉంటాడు సత్యవతి చాల చిత్రమయింది. ఏవిషయంలోగాని తనే ఆదర్శ మహిళనని ఆత్మస్తుతి చేసుకుంటూ ఉంటుంది చిన్నపిల్లలా చలాకీగా ఉండాలని చింపిగా పీచులాగా వేళ్ళాడే జట్టుకి పెద్ద సవరంతో ముడివేసి ముఖంనిండా ఇంత స్నో, పౌడరు మర్దించి వింతగా తయారవుతుంద ఆమె వేసిన వేషం శరీరానికి అతక్కుండా ఏదో పగటి వేషంలా పట్టిస్తుంది లేసు పావడా, ఉలిపిరి చీరె, ముఖానికి బొట్టు ఉన్నా లేనట్టుగా కనపడే ఆ ముఖం విచిత్రంగా ఉంటుంది. సత్యవతిని చూట్టానికని ఇరుగూ పొరుగూ తరుచు ఇంటికి రావటం చూసి శర్మ ఏసుక్కునేవాడు అందరూ నవ్వుకోటం చూసి అత్తగారు కించపడేది.

ఉదయం లేచింది మొదలు సత్యవతికి అందర్నీ వంకలు పెట్టడంతో సరిపోతుంది. ఏపనిచేసినా తనకు తానే సరి అంటుంది. అన్నీ వింటూన్న అత్తగారు ఏం మాట్లాడదు.

"అదేమిటి అత్తయ్యా పేడిమూతి వేసుకుని అలా ఉన్నాడు అతను?"

"తప్పు తప్పు అలా తీసిపారెయ్యకు. ఆయన గొప్ప కవి ఎంత మంచి పుస్తకాలు వ్రాశాడో తెలుసా?"

"ఏం వ్రాశాడోగాని ఆముఖం ఘోరం"

"అతనెలా ఉంటే నీకేం? ఇందాకటినించీ వింటున్నాను ఏవిటా వాగుడు దవడపళ్ళు రాలుతాయి జాగ్రత్త!" అంటూ శర్మ బయటికి వెళ్ళిపోయాడు

ప్రతీరోజూ ఉదయం లేచింది మొదలు ఆ ఇంట్లో అన్నీ ఇలాటి గొడవలే శర్మ ఎన్నిమాటలు అన్నా ఎవరు ఎంత నవ్వినా ఏమయినా సత్యవతికి ఏవీ అంటవు.

"వద్దు వద్దు అంటే నామెడకి ఈ బండని అంటకట్టావు తల ఎత్తుకు తిరగలేక చస్తున్నాను" అన్నాడు అమ్మతో

"అంతా నీకు కావలసినట్లు ఎలాఉంటారురా, మతిపోయిందా ఏం? అయినా నువ్వు సరేఅన్నాకనే పెళ్ళి చేశానుగాని . పోనీగానీ అన్నం పెడతారా, ఆఫీసుకి వేళయిందే మోను "

"అదే నేనూ అనేది 70 ఏళ్ళు నిండిన నీకు వంట ఇల్లు తప్పలేదు. దాన్ని చెయ్యమను. నువ్వు సుఖపడేది ఇంకెప్పుడమ్మా! నామాట విను. నువ్వలా కూచుని చేయించు"

"దానికేం చాతనవ్వను? నీకూ సుఖంలేదు నాకూ సుఖంలేదు, ఇద్దరికీ దీన్నించి బాధలే. ఏరి తెచ్చుకున్నావు. నాకు అన్నం వద్దు, తంటాలుపడకు హోటల్లో తింటాను" అంటూ శర్మ కాగితాలకట్ట చేత్తోపట్టుకుని తల్లి పిలుస్తున్నా వినిపించుకోకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

అంతా వింటూన్న సత్యవతి కూనిరాగం తీస్తూ అక్కడక్కడ నెరిసిన తలవెంట్రుకలకి కాటుక పూస్తూ అద్దంలో ముఖం చూసుకోడం ముసిలావిడచూసి వంట ఇంట్లోకి వెళ్ళి దేవుడిముందు కూచుని దణ్ణం పెట్టుకుంది

*　　　*　　　*

"ఒరేయి, భోగీ పండుగనాడు ఇంటిపట్టున లేనేలేవు. ఇవాళన్నా ఉండరా. నీ పెళ్లాం చాలా పిండివంటలు చేస్తూంది. ఇవాళ సంక్రాంతి అన్నమాట మరిచేపోయావా" అన్న తల్లి మాటలకు శర్మ జవాబు చెప్పకండా బయటికి వెళ్ళి పోయి, రాత్రి 9 గం॥ రావటంచూసి తల్లి చివాట్లు పెట్టింది.

"రోజూ నాకు పండగే" అంటూ శర్మ గదిలోకి వెళుతుండగా పళ్ళెంనిండా పిండివంటలతో సత్యవతికూడా కొడుకు వెనకాలే వెళ్ళి తలుపు వెయ్యటంచూసి ముసిలావిడ ఖంగారు పడింది

*　　　*　　　*

శర్మ మారిపోయాడు సత్యవతి కొంగుపట్టుకొని కూడా కూడా తిరుగుతూ ఉండడం తల్లి కనిపెట్టింది. తెల్లారి లేచింది మొదలు సత్యవతి ముస్తాబయి పౌడరు వాసనలతో అటూ ఇటూ విసురుగా తిరుగుతూ ఉండడం శర్మ "సత్యా" అంటూ వెనకాలే తిరగడం చూసి తల్లి తెల్లబోయింది

ఆరోజు ఉదయం శర్మ వంటింట్లోకి వచ్చి మండుతూన్న పొయ్యిని చూస్తూ.

"సత్యకి జ్వరంగా ఉంది, కాఫీ చేసి తీసుకురా" అంటూ వెళ్ళిపోయాడు ఏపని చేయడానికీ చేతులు ఆడక, కూచున్న చోటునించి కదలడానికి శక్తిలేని తల్లి దగ్గిరిగా వచ్చి, "నిన్నే అమ్మా వినపడిందా, గొంతుక ఆరిపోతూంటే ఇంకా తేవేం" అన్నాడు

నీరసించి ముడతలుపడిన ఆ ముసలితల్లి అమ్మా అన్న పిలుపుకి తిన్మయురాలయి కొడుక్కీ కోడలికీ కాఫీ గ్లాసులు పట్టుకొని గదిలోపలికి వెళ్ళింది. కోడలి కాళ్ళు పిసుకుతూన్న శర్మని చూడగానే కళ్లు చెదిరి కాళ్లు తడబడి వణుకుతూన్న చేతుల్లోని గ్లాసు కిందపడవేసింది. శర్మ తల ఎత్తి "ఇప్పుడే కన్ను మూసింది రాత్రంతా నిద్రన్న మాటలేదు ఏం తెలియదుకదా నీకు" అంటూ ఉండగా, సత్యవతి కళ్ళు తెరచి అత్తగారిని చూసి మండిపడుతూ ఈవిడతో పడలేను మీరే తీసుకురాకూడదూ !" అంది

"ఏం అందమే తల్లీ ! మహామారి. నా కొడుకుని బలి తీసుకున్నావా ! అదేంపనిరా. కాళ్లు పిసుకుతున్నావు? నిన్నలా చూడలేను. లేచి రారా నాయనా !" అంటూ వణికిపోతూన్న శరీరాన్ని మెల్లిగా కదిలిస్తూ బయటికి వచ్చేసింది.

రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ శర్మ ఇంట్లో చాల మార్పులు వచ్చాయి. శర్మ ఆఫీసుకి శెలవుపెట్టి, పురిటి రోజులికి దగ్గిరే ఉండాలనే ఆదుర్దాతో సత్యవతి దగ్గరే ఉంటున్నాడు.

తల్లిమాత్రం పుట్టెడు దిగులుతో రోజులు లెఖ్ఖపెడుతూ మంచంమీదే ఉంటూంది. ముసిలి తల్లిని పలకరించే తీరిక కూడా లేకపోయింది శర్మకి సత్యవతికి ఏనిమిషాన్న ఏంకావాలో చూసుకుంటూ, కోపం రాకుండా వెయ్యికళ్లతో కనిపెడుతూ, భార్యచుట్టూ తిరగడటమే శర్మకి నిత్యజీవనం అయింది

"అదేమిటిరా ! పప్పు రుబ్బుతున్నావు? చివరికి ఈ ఆడారి పనికూడా నువ్వు చేయవలసివచ్చిందా ! ముందర అక్కడ్నించి లేచిపో, రత్తమ్మ పిన్నిని పిలుస్తాను" అంది అమ్మ.

"సత్యకి గారెలు తినాలని ఉందిటమ్మా. ఎవ్వరు చేసే వాళ్ళు! నువ్వు ఉండీ లేనట్లే. దమ్మిడీ సహాయం నీవల్ల నాకు లేదు" అన్నాడు శర్మ.

"అవునులే, నేనుండీ లేనట్లే. నువ్వు ముందు ఆరోటి దగ్గిరనుంచి లేచి వెళ్ళు. అయ్యో ! అయ్యో ! నేను చూడలేనురా" అంటూ కన్నీళ్ళతో కొడుకుని లేవతీస్తూ ఉండగా "చూడలేకపోతే పొండి, మా తిప్పలు మేం పడతాం. ఎవ్వరూ మాజోలికి రాకండి. అంతే" అంటూలేచింది సత్యవతి.

"పాపిష్టిదానా ! వాడిచేత పాడుపనులన్నీ చేయిస్తావా. ఆడతనం ఎక్కడా కనిపించని నీముఖం ఎంత అందంగా వెలిగిపోతోందే!" అక్కసు పట్టలేక అన్నది శర్మ తల్లి.

"ముందు బయటికిపోవే ముష్టిలిదానా పో" అంటూ సత్యవతి తల్లిని తోస్తూ ఉంటే శర్మ మాట్లాడకుండా ఊరు

కోడంచూసి తల్లి గొల్లున ఏడ్చింది. రత్తమ్మ ఒక్కపరుగున వచ్చి ముసిలావిడని లాక్కుని తీసుకువెళ్ళింది.

పక్కఇంట్లో ఉన్న తల్లి సంగతి కాస్తన్నా విచారించకుండా శర్మ పూర్తిగా సత్యవతి సేవలో పడిపోయాడు. ఊరు ఊరంతా ఆశ్చర్యపడిపోయారు. ఇష్టంవచ్చినట్టుగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టి ఇల్లంతా నౌఖర్లతో నింపి సత్యవతిని అందలంలోపెట్టి పూజిస్తున్నాడు.

* * *

ఆరోజు అమావాస్య శర్మకి కొడుకుపుట్టేడు అన్నారు రత్తమ్మని చూసి రమ్మంది తల్లి. రత్తమ్మ సరేనని అన్నదే గాని ఆ ఇంటివైపు వెళ్ళలేదు. శర్మ వచ్చి పిలుస్తాడని గుంటలుపడిన కళ్ళని పెద్దవి చేసుకుని ఎటు ఎవరువచ్చినా కొడుకే అనుకొని ఆతురతగా చూసింది ఆ తల్లి.

పుట్టిన పిల్లవాడికి నామకరణ మహోత్సవం వైభవంగా చేశాడు శర్మ తల్లిని పిలుస్తానని అంటే సత్యవతి వద్దన్నదని వెళ్ళినవాళ్ళు చెప్పుకున్నారు.

"ఇంతకీ పిల్లవాడు ఎలా ఉంటాడమ్మా?" అన్నది శర్మ తల్లి పొరుగావిడతో.

"అమ్మా! ఎంత ఆశ! వెళ్ళి చూసిరామ్మా. కొడుకు నిన్ను పిలవాలా ఏమిటి?" ముసిలావిడ మరి మాట్లాడకండా పక్కమీద ముడుచుకుని మూలుగుతూ పడుకుంది.

* * *

ఆరోజున సంక్రాంతి అందరూ పండగ ఆనందంలో ఉన్నారు. ముసిలావిడ మాత్రం ఏవో జ్ఞాపకాలతో కన్నీళ్లు పెట్టుకుంటూ కూచుంది.

"చూడు శర్మా! అమ్మకి బొత్తిగా చీరెలు లేవు. వదిరూపాయలు ఇుస్తేచాలు ఏవన్నా తెస్తాను. అన్నం పెట్టకపోయినా గుడ్డన్నా ఇవ్వటం సీధర్మం" అన్నది రత్తమ్మ

"ఏం! రాసులు పోసుకుని కూచున్నామా! మాకు తగ్గ ఖర్చు మాకూ ఉంది వెళ్ళు వెళ్లు" అన్నది సత్యవతి.

"నిన్ను అడగందే!"

"ఏం! నేనూ ఆయనా వేరు అనుకున్నావా నడూ అవతలకి."

"మాట్లాడవేం శర్మా! ఇదేనా నీ మర్యాద?"

"వెళ్ళవమ్మా వెళ్ళు, ఎవరుచెబితేనేం. ఆముసిలిదానితో నువ్వూ ఊరేగు" అంటూ శర్మ భార్య అందించిన గిన్నె అందుకుని బియ్యం కడుగుతూంటే. రత్తమ్మ నోటిమాట రాక కొయ్యబారి నిలబడిపోయింది. కడిగిన బియ్యం గిన్నె సత్యవతికి అందిస్తూ 'నాదగ్గిర దమ్మిడీలేదమ్మా! వెళ్ళు' అన్నాడు శర్మ.

'ఏమే సరసూ! కొత్తచీరె కట్టుకునిరా' అంటూ దాసీదానివైపు చూసి నవ్వుతూ రత్తమ్మ వైపుచూసి గర్వంగా విసురుగా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది సత్యవతి. రత్తమ్మ కాళ్లు తడబడుతూ తొందరగా వెళ్ళింది

ఆసాయంత్రం జనంఅంతా శర్మ ఇంటి ముందర చేరారు ఎవరిచేతిలో ఏపనులున్నా అన్నీ అలా పారేసి పరుగెత్తుకువస్తున్నారు. ఆ జనంమధ్యన మీసాలు మెలివేస్తూ గర్వంగా అందర్నీ చూస్తూ,

'నేను వాళ్ళింటి ఎదురుగాఉండే సోమయాజులుగారి కారు డ్రయివర్ని మొగుడు సరిగ్గాలేడని నాతో సరసాలు ప్రారంభించి అందరికళ్ళూ కప్పి, నన్ను ఇంటికే రప్పించుకునేది. నెల తప్పగానే ఏదేశమన్నా వెళ్ళిపోదాం అన్నది వాళ్ళవాళ్ళు ఇంట్లోంచి పొమ్మంటున్నారని ఏడ్చింది. నిజం అనుకుని నాకున్న పొలం కాస్తా అమ్మి డబ్బు తేవటానికి వెళ్ళి వచ్చాను. నాకళ్ళలో ఖారంకొట్టి ఇక్కడికి వచ్చి కాపరం పెట్టింది. జాడతెలిసేసరికి నాపని అయిపోయింది పోతే పోయింది గాని ఆ పిల్లవాడిని నాకిప్పించండి. వాడు నా కొడుకు. ఇదిగో దాని ఉత్తరం" అంటూ అందరికీ చెప్పిందే చెబుతూ మీసాలు తిప్పుతూన్న అతన్ని చూసి వేసిన తలుపులు తియ్యమన్నాడు ఒకాయన. దాసీది తలుపు తియ్యగానే,

"ఇచ్చెయ్యవమ్మా పిల్లవాణ్ణి. అవమానం! చూస్తావేం శర్మా! ఇచ్చెయ్యి" అన్నాడు ఇంకొకాయన

శర్మకి తలతీసినట్లయింది. జనంమధ్యనించి తోసుకుని పిచ్చివాడిలా రత్తమ్మ ఇంట్లో దూరాడు. తల్లిని వెతుక్కుంటూవెళ్ళి ఆమె మంచంమీద పడి పసివాడిలా గొంతెత్తి ఏడ్చాడు. తల్లి కొడుకును లాలిస్తూ "మన ఖర్మ, కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టకు, రత్తమ్మా శంభుశాస్త్రికి చెప్పి ఏదో

ఏర్పాటు చేసెయ్యమను. ఆగొడవ వినపడకుండా తలుపు వేసెయ్యి" అన్నది

అలజడి జరిగి అల్లరి అయి అంతా తలాదారిని వెళ్లాక అర్ధరాత్రి వేళ శర్మని తీసుకుని ఇంట్లోకి వెళ్ళింది ముసిలా విడ రత్తమ్మ సామాన్లన్నీ సర్దింది

తెల్లారగట్ట బండీ ఆగగానే తల్లిని ఎక్కించి శర్మ కూడా బండీ ఎక్కాడు సామాన్లన్నీ రత్తమ్మ అందించింది

తెల్లవారగానే ఊరు ఊరంతా శర్మని అవమానం చెయ్యాలని వచ్చారు ఖాళీగా ఉన్న ఇల్లుచూసి ఎక్కడి వాళ్ళు అక్కడ నిలబడిపోవటంతో "ఎక్కడికి పోయారో నాతోనన్నా చెప్పారుకాదూ! తాని కాలం కాకపోతే పున్నమ్మ పిన్నికి ఇన్ని కష్టాలా?" అన్నది రత్తమ్మ చేజేతులా చేసింది కొడుక్కి రెండవపెళ్ళి, అన్నారు అందరూ ఒక్కసారిగా

★

★ గతమంతా ★

శ్రీ వసంతరావు రామకృష్ణరావు

గతమంతా కన్నీరోడ్చిన
బాధామయ మానవజీవన
మార్గంలో చెలరేగిన వికృత
విషమ విషాద విషాగ్నులు !
హాలాహల దావానల జ్వాలలలో
బడబానల కీలలలో
మానవుల మహాశయాలు
ఎన్నో శిథిల మైపోయినవి !

గతియించిన కాలపుగనిలో
కదలించిన చీకటి గదిలో
ప్రతి నిత్యము చెలరేగిన
కార్చిచ్చుల ఆహూతిలో
బలియై పోయిన మానవ
జీవులు వినిపించిన విషాద గానం
కవి హృదయంలో లేచినవిప్లవ
లేఖిని రచియించిన వికృతరూపం !

లోకానికి చాటేసత్యం
కలకాలం నిలిచేవిషయం !
" గతమంతా రక్తప్లావిత
రచనలతో నిండినగ్రంథం "
జీవితమంతా విషమాస్పద
కఠిన సమస్యలతో నిండినగ్రంథం
గతమంతా మానవగాథలు
రచియించిన రక్తాక్షర రూపం !

చెడిపోయిన మానవ సమాజపు
భవితవ్యము నిలిపినతేజం !
రణసంఘర్షణ భీభత్సంలో
నశించిపోయిన వీరులకథనం !
గతమంతా కన్నీటి చరిత్రల
స్మృతిరేఖలలో పొడచూపిన
విదళిత వ్యథాహృదయాల
వింత వికృత వెర్రిరూపాలు !

గతమంతా భగ్నజీవుల
అగ్ని పర్వతములలో
లావాచెలరేగిన ఘట్టాలు !
విశ్వాంతర వీధులలో ఎండిన
మానవుల ఎముకల ప్రోగులు !
యుద్ధ పిశాచపు కబంధహస్తంలో
ఇప్పటికీ వినిపిస్తుందొక
కన్నీటి కెరటాల కరినగీతం !

ధనవంతులు బలవంతులు
ఘనమైన సమాజంలో
అన్యాయం ఆపద దుఃఖం
సంఘర్షణ—చావులు—తప్పవు !
స్వర్గానికి నిచ్చెనవేసే
స్వర్ణయుగపు తొలి ఉషస్సుకై
పులకించిన మానవులంతా
సమరాంగణ సంఘట్టనలో
ఉష్ణరక్తపు మహాకాసారంలో
పడిపోయి బలియైపోయిన
విప్లవాత్మక చరిత్ర చెపుతూంది !
"గతమంతా మానవమేధస్సు
సాగించిన కర్మతపస్సు
జీవితాన్ని కప్పిన అంధతమస్సు"

శతాబ్దాల జగతీవలయంలో
శ్రమజీవుల సంఘాలెన్నో
చిందించిన రక్తబిందువులు
భావిజీవిత వైభవాకృతిలో
కనుపించినవి సంకెలలెన్నో !
పిడికిళ్లెత్తిన దోపిడీలకు
తలలొగ్గిన మన పీడితప్రజ !
ఆపివేసినది మన పురోగతి !
గతమంతా విషాదపూరితం !
జీవితమంతా కన్నీటికెరటాల ఉధృతం !

కథానిక

అనుకోని.... సంఘటన

సముద్రంనుండి గాలి ప్రశాంతంగా వీస్తూంది ఒడ్డున కూచుకుని పైకి లేస్తూన్న కెరటాలవైపు చూస్తున్నా నా హృదయంలో యేవో తెలియని కెరటాలు బయలు దేరేయి. ఆరునెల్ల క్రిందట యీ స్థలంలోనే జరిగిన సంఘటనను నా అంతరాత్మ ప్రభోధిస్తూంది బరువైన హృదయంతో నడుస్తున్నా నా నీడలో యేవో జాడలు.

అవి నేను క్రిందటి సంవత్సరం యీ వూర్లోనే బి. ఇ. డి ట్రయినింగ్ అయ్యే రోజులు నా లాడ్జి కెదురింటిలో నున్న పదహారు సంవత్సరాల శారద నన్ను చూచి అర్థంకాని నవ్వులు నవ్వితే వాటికి నా హృదయంలో పువ్వులు వికసించేవి నవయౌవనంలోఉన్న నాలో ఆ చిఱునవ్వులు యెంతగానో ప్రతిబింబించేవి యేవేవో పిచ్చి పిచ్చి ఊహలు నాలో రేకెత్తి క్షణిక మాత్రం తన్మయుణ్ని చేసేవి

ఆమె హైస్కూల్లో స్కూలుఫైనలు చదివేది. ఆమె నాతో తఱచు చనువుగా మాట్లాడుతూ, తనకు తెలియని సమస్యలు నన్నడిగి తెలుసుకుంటుండేది నా ట్రెనింగ్ పూర్తవడం, ఆమె పరీక్షలు గడచిపోవడం ఒకేసారి జరిగేయి నాతో తఱచు మాట్లాడినంత మాత్రాన నన్నామె ప్రేమిస్తోందని యెలా అనుకోగలను?

రచన

ధవళ నాగేశ్వర్

సముద్రపుటొడ్డున కూర్చుని నా భావిజీవితాన్ని ఊహించుకుంటూ గాలిలో మేడలు కడుతున్నా జాలారులు చేపలు పట్టుకున్న సంతోషంతో తిరిగి వస్తున్నారు. ఒక జాలారి పెద్దచేపను పట్టాడని కొంతమంది వింతగా చూసున్నారు కాని యేకాంతంగా ఉన్న నేను మాత్రం చలించలేదు ఆ సముద్రపు టిసుకలో వయ్యారంగా, గాలికి జారిపోతున్న తన పమిటను సర్దుకుంటూ నడుస్తూంది శారద వంటరిగా. ఆమెను చూడగానే నాలో యేవో మధురభావాలు

నాతో తఱచు మాట్లాడినంత మాత్రాన నా హృదయాన్ని యెలా విప్పి చెప్పడం? నడుస్తున్నా జోరుగా నడుస్తున్నా శారదను సమీపించాను. ఆమె చిరునవ్వు విసరింది. ఆ నవ్వే .

ఆనాడు నాకంత ధైర్యం ఎలా వచ్చిందో నాకే తెలీదు ఆమె మృదువైన హాస్తాలు ''

కాని ఫలితం వెలవెలబోతూన్న వెన్నెల్లో అర్థం కాని బాధతో నిండిన శారద ముఖం చూడలేకపోయా బరువైన హృదయాలతో మౌనంగా పదిగంటలకు ఇళ్లకు చేరుకున్నాం కాని నాకు నిద్రపట్టితే ఒట్టు

"రాత్రి పదిగంటలవరకూ యేం చేస్తున్నావ్?" అని శారద యింట్లోంచి ఒక గొంతుక వినబడగానే నా శరీరం కంపించింది "మా క్లాసుమేటు నిర్మల నన్ను సినీమాకు రమ్మని బలవంతం చేసింది, నీతో చెప్పడానికి టైములేక అలా వెళ్ళిపోయాం" అని సమాధానం మిగిలిన మాటలు స్పష్టంగా వినిపించలేదు

తెల్లవారింది నాలో యేదో అర్థంకాని బాధ శారద నన్ను కనీసం తలెత్తి అయినా చూడలేదు. నేను కనపడగానే తలదించుకొని యింట్లోకి వెళ్లేది ఆమెలోకలిగిన మార్పు నాకర్థం కాలేదు. నాలుగు రోజులు గడిచాయి. మా వూరికి బయలుదేరాను సామాన్లు బండీలో వేసి ఎదురింటి వైపుచూశాను. శారద నావైపు దిగులుగా చూస్తోంది గుడ్లలోనీళ్లు నింపుకుంటూ "వెళ్తున్నా" అన్నట్లు ఆమె వైపుదీనంగా చూశా "నాలో వలపు తలపుల్ని రేకెత్తించి నా శీలాన్ని చెఱచి వెళుతున్నావుకదూ! వెళ్ళు" అన్నట్లుగా ఆమె చెక్కిళ్ళమీద నుంచి జారుతున్నాయి అశ్రువులు.

నా స్మృతి పధంలోంచి శారదను తప్పిద్దామనుకున్నా. కాని ఫలితం శూన్యం నేను పరీక్షల్లో కృతార్థుడనయ్యేను. దసరావరకు మా పల్లెలో గడిపిన తర్వాత నేను బి ఇ డి చదివిన విశాఖపట్నంలోనే ఉద్యోగంలో ప్రవేశించా మరల నేను బీచికి రాగానే నా హృదయంలో యేవో

తెలియని కెరటాలు బయలుదేరేయి శారదా వాళ్ళు మూడు నెలల క్రిందటే యీ ఊరు విడచిపోయారని తేలింది. ఆనాటినుంచీ శారదని మఱచిపోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నా.

పండగ శలవలకి మా పల్లె చేరాను పండగ నాలుగు రోజులు హాయిగా దొర్లిపోయాయ్ ఇంట్లో నా పెండ్లి విషయమై గుసగుస లాడుకుంటున్నారు. శారద నన్ను మఱచి ఉంటుంది. ఆమె యెవరికో అంకితమై యుంటుంది కూడా. నేను మాత్రం మఱవలేను. "పిల్లని చూడ్డానికి వెళ్ళమంటే నేను వెళ్లనని మంకుపట్టి కూర్చున్నావు. వాళ్లే పిల్లని తీసుకుని మనింటికొచ్చారు త్వరగా తయారయి వీధి గదిలోకి రా," అన్న మా అమ్మమాటలకి త్రుళ్ళిపడి లేచాను ఆమె యెలాగ ఉంటుందో? చమువుకుందో లేదో ?? అని యేవేవో పిచ్చిఊహలతో సావుగంట మొహం రుద్దుకుని .. మంచి బట్టలు కట్టుకుని అద్దం దగ్గర కెళ్ళాను.

అద్దంలో కనిపించేది నాప్రతిబింబంకాదు. అమాయకపు శారద కన్నీటి వదనం ఆనాటి సంఘటన నాకళ్ళకుకడు తోంది దువ్వెన నావైపు వింతగా చూస్తూంది "ఇక సింగారం చాలు త్వరగా దయచేయండి," అన్న మా చెల్లి మాటలు విన్నాక యీప్రపంచంలోకి వచ్చా

వీధి గదిలో చాలా మంది పెద్దలు కూర్చున్నారు" పెండ్లి కొడుకొచ్చేడు" అని ఎవరో అన్నారు. అంతా నావైపు ఓరగా చూస్తున్నారు. మధ్య నున్న పెండ్లి కుమార్తె నన్ను చూసింది.

ఆశ్చర్యం .!! .. ఆశ్చర్యం!!'. నాకళ్ళమీద నాకే నమ్మకం లేకపోయింది. "శారదా" అన్నా పిచ్చిగా . ఆమె సిగ్గుతో తల దించుకుంది. అంతా నోరావలించుకు చూస్తున్నారు.

★

ఋతు, కాల, భావానుగుణంగా రాగాల సృష్టియే భారతీయ గానకళావైశిష్ట్యం ప్రతి రాగం ఒకభావాన్ని, ఒకకాలాన్ని స్ఫురింప జేస్తుంది రాగాలకాలం భావస్ఫురణలకు అనుగుణంగా రూపొందించబడిన చిత్రాలు యుగ్ యుగాలనుంచి ప్రచారంలోవున్నవి. అకాల రాగాలాపన గానమాధుర్యాన్ని నశింపజేస్తుంది.

తేనీరు

రాత్రింబగళ్లలో ఎప్పుడైనా, ఎలాంటి స్థితిలో వున్నా, తేనీరు ఉత్తేజం కలిగిస్తుంది.

భైరవి

పై చిత్రం సాంప్రదాయసిద్ధమగు భైరవి రాగ భావ ప్రకటన తన నాథుడగు శివుని సమాగమమునకు తపించుచున్న పార్వతి స్థితినను సరించి నిర్మించిన ఉషస్సమయ శ్రావ్య సంగీతమది కాని, సమాగమము నిశ్చితమని తెలిసి, అణచి యుంచిన ఉత్సాహమే ఈ రాగంలో స్ఫురించే భావం.

మిత్రుని కోసం

• శ్రీ గులపల గోపాలరావు •

సుశీల ఎప్పుడూ ఏదో ఒకటి చదువుతూంటుంది. ఆమె అన్ని సుగుణాల్లోనూ, అన్నిటికన్నా అందంలో తక్కువ జనాభాకంటె తను ఎక్కువ అని అనుకుంటుంది. కాని ఆవిషయాన్ని బయటకి తెలిపించక పోవడమే ఆమెలోని గొప్పతనం. సుశీల పుస్తకాల గది విడిచిపెట్టిన దినము లేదు ఆమె పినతండ్రి యీవిషయానికి లోలోన ఆనందాబ్ధిలో మునిగి తేలుతూ సుశీల భవిష్యత్తులో గొప్ప కవయిత్రి అవుతుందనుకుంటాడు నిజానికి సుశీల అతని అభిప్రాయంతో ఏకీభవిస్తుంది.

సుశీల ఒక వికసించిన గులాబిపువ్వు ఆపువ్వులోని పరిమళం, అందరినీ తనవయిపుకు ఆకర్షిస్తుంది కాని, ఆపువ్వు వున్నది ముండ్లచెట్టులోనని, దానిని కోయాలంటే అంత సులభమైనపనికాదనీ పువ్వును చూచేప్పుడు సాధారణంగా ఎవ్వరికీ తోచనసుకురాదు.

సుశీల పుట్టినప్పటినుండి తన పిన్నిగారింటిలో వుండేందుకు కారణం లేకపోలేదు. ఆవిడకు సంతానం లేకపోవడం ఒకకారణమైనప్పటికీ, సుశీలలోని ఓప్రత్యేకత సుందరమ్మను ఆకర్షించింది.

అప్పటినుండి సుశీల సుందరమ్మ దగ్గిర పెరిగి పెద్దదయింది ఆయింట్లో సుశీల ఆడినదే ఆట. పాడినదేపాట. సుశీల మాటకు ఆయింట్లో ఎవ్వరూ అడ్డుచెప్పరు ఈ అధికారం చిన్నప్పటినుండీ వున్నది. దీపములేని ఆఇంట్లో సుశీల ఓశాణ విఘృష్టరత్నము.

ఉదయం ఎనిమిది గంటలయింది. సుశీల పుస్తకాల గదిలో కూర్చొని చదువుకుంటోంది. అప్పుడు సుశీల చెల్లెలు పద్మ ఆగదిలోకొచ్చి "అక్కాయ్! నిన్ను అమ్మ పిలుస్తోంది. రావే''అంది.

"ఎందుకే? ఇప్పుడేగా అక్కడనుంచి ఒస్తూంట? ''

"ఏమిటో అక్కాయ్, నిన్ను రమ్మంటుంటేను ''

అంటూ పద్మ ఇంకో పుస్తకాన్నితీసి తిప్పుతూ అక్కడ నిలుచుంది, ఇంతలో సుందరమ్మ అక్కడకు వచ్చింది

"ఇదిగో ఒచ్చేస్తున్నానమ్మా" అంటూ సుశీల లేచి సుందరమ్మతో గూడ వంటింట్లోకెళ్లింది.

''ఏమిటమ్మాయ్, ఉదయాన్నుండి ఎన్ని పుస్తకాలు చదివావ్" అని నవ్వుతూ పినతండ్రి హరినారాయణ వంటింట్లోకొచ్చాడు

''సుశీల ముందుపిల్ల కాదండోయ్ దగ్గరకెళ్లేందుకే భయమేస్తోంది మరీయిప్పుడయితే" అన్నది సుందరమ్మ నవ్వుతూ

వాస్తవంగా సుశీల అంటే సుందరమ్మకు గాని హరినారాయణకి గాని చెప్పలేని గౌరవం ఆగౌరవాన్ని సుశీల తగుమైన నడవడికలచేత అధికపరచు కుంది.

''పిలుపు ఒచ్చేంతవరకూ నీకు ఆకలనేది వెయ్యదా అమ్మాయ్''అన్నది సుందరమ్మ సుశీలని వుద్దేసిస్తూ.

"ఇప్పుడే ఏంటయిమయిందనమ్మా! ఇంకా ఎనిమిది దాటలేదు గూడాను"అన్నది సుశీల.

ఫలహారము పూర్తిచేసుకొని సుశీల పుస్తకాల గదిలో కొచ్చింది. మధ్యాహ్న మయింది పద్మ సుశీల గదిలో కెళ్లింది. పుస్తకపరనంలో నిమగ్నయ్యైయున్న సుశీల పద్మను చూచి ప్రేమపూర్వకంగా చిన్ననవ్వు నవ్వింది. సుశీలకు పద్మఅంటె అమితమైన ప్రేమ. సుందరమ్మకు, హరినారాయణకు సుశీలంటే ఎలాగో, పద్మఅంటే సుశీలకు ఆలాగు. అందువల్లనే పద్మగూడ సుశీలతో వుంటుంది పద్మ సహజంగా మాట్లాడుతూంటే ముద్దులొలుకుతూంటుంది. పద్మపలుకుల కోసరం సుశీలఎప్పుడూ ఎదురు చూస్తుంటుంది. కాని పద్మను అనవసరంగా మాట్లాడించదు. పద్మ ఎదురుగా కుర్చీలో కూర్చుని సుశీల వైపుచూస్తూ, "అక్కాయ్, నిన్ను అమ్మ పిలుస్తోందే" అన్నది.

''ఎందుకు పద్మా?''

"ఎవరోవస్తే సూటువేసుకుని, అమ్మా, నాన్న ఏవేవో మాట్లాడారు మళ్లా రేపొస్తామని వెళ్లిపొయ్యారక్కాయ్. అమ్మ అన్నది, అతను మనబావఅని. అవునా అక్కాయ్," అంటూ పద్మ సుశీల ముఖంలోకి అమాయకంగా చూస్తూ అడిగింది సుశీలయేమీ జవాబు చెప్పకుండా పద్మ ముఖంలోకి చూస్తూ వూరుకుంది. సుశీలకు పద్మ మాటల్లోని

నిజం అర్థమయింది. "అక్కాయ్, మనబావ ఎంతబావున్నాడనుకున్నావ్ ? సిల్కు చొక్కా వేసుకుని . అక్కాయ్, బావ నడిగి నాకూ అలాంటి సిల్కుగౌను కుట్టించవే" అంటూ పద్మ కుర్చీలోంచి లేచి సుశీలవళ్ళో కూర్చుంది.

సుశీల సిగ్గుతో కాస్సేపు తలవంచుకుని, "పద్మా నువ్వు వెళ్ళి ఆడుకో, తర్వాత వస్తువుగాని'' అంటూ పద్మను బయటికి పంపించి తను ఊహాప్రపంచంలో మునిగి పోయింది.

సుశీలకు యీడు వచ్చినప్పటి నుండి హరినారాయణ తగుమైన భర్తకోసం వెదికాడు గాని కుదరలేదు ఇప్పుడు ఒకమనువు వచ్చింది వెంకట్రావు బి. ఏ ప్యాసయ్యాడు. బాగా అందంగా వుంటాడు కూడాను ఆస్తిపాస్తులకూ తక్కువలేదు ఈసంబంధం హరినారాయణకూ, సుందరమ్మకూ నచ్చినప్పటికీ సుశీల తల్లిదండ్రుల యిష్టంలేనిదే వారుమాట యివ్వలేక పోయారు అంచేత వారితో "ఇప్పుడు ఏసంగతీ చెప్పను వీలుకాదండీ, ఎందుకైనా పిల్ల తల్లీ.తండ్రీ.వున్నారుకదా. ఓమాటు మేం అక్కడ వున్నప్పుడు ఒచ్చారంటే ఏసంగతీ యిముడ్చుకోవచ్చు, మీరు ఇక్కడేగా వుంట,' రేపొక్కసారి రండి అబ్బాయి గారితో గూడ''అని చెప్పి పంపించారు.

సుశీలకు యీవిషయం తెలిసింది మనస్సులో యేదో ఆరాటం బయలుదేరింది ఇన్నిరోజులు బ్రతికినందువల్ల తనకేమీ అనుభవము కలగలేదు ఇకమీద జీవితంలో పట్టబోయే కుస్తీలోనే తనకనుభవం కలగాలి ఆకుస్తీ తనకనుకూలముగా వుండెనా సరి, లేదా ఆనాటితో ఆమె అంత్యానుభవమును పొందాల్సిందే అప్పటినుండి సుశీల రేపుకొరకు ఎదురు చూస్తూండింది

మరునాడు వెంకట్రావు తండ్రితోసహా వచ్చాడు. సుశీల పుస్తకాల గదిలోనుండి వెంకట్రావును తదేక దీక్షతో పరిశీలిస్తూవచ్చింది అతని సంభాషణల వల్ల అతని లోతు కనుక్కుంది

తనకు సరైన భర్త యీతడే అనుకుంది తనకు అదృష్టంలేనిదే యిటువంటివాడు చిక్కడనుకుంది. మనసులో నిన్న కలిగిన ఆరాటం తగ్గింది తలుపుమూసి పుస్తకాన్ని తెరిచింది కాని పుటలు తిరగలేదు చదివిన పంక్తే చదువుతుంది కాని అది చదివిన పంక్తేనని గాని, తను ఎక్కడ చదువుతున్నదని గాని సుశీలకు తెలియలేదు.

ఇంతలో పద్మ తలుపు తెరచుకుని గబగబ లోనికి వచ్చి "అక్కాయ్. చూడవే మనబావ యీరోజు పచ్చ సిల్కు చొక్కా వేసుకువచ్చాడు ఎంత బావుందనుకున్నావ్! నాకూ అలాంటిదే ఓగౌను కుట్టించ మనిచెప్పవే" అంటూ మారాంచేసింది.

"అరవమాకు. అక్కడ మాట్లాడుతుంటేను'' అంటూ సుశీల పద్మను బెదిరించింది.

"కాస్సేపటికి బావ వెళ్ళిపోతాడే, నువ్వు యిప్పుడేవచ్చి చెప్పవే నాకలాంటి గౌను కుట్టించమని''

"ఇదిగో పద్మా, రేపు కొట్టుకెళ్ళి అంతకంటే మంచి పచ్చసిల్కు గౌను కొనిపెడతా. ఇప్పుడువెళ్ళి ఆడుకో" అంటూ పద్మను సమాధానపరచి పంపించింది

కాస్సేపటికి వెంకట్రావు తండ్రితోసహా లేచాడు. ఇంతలో ఎక్కడో ఆడుకుంటున్న పద్మ గబ గబా వచ్చి వెంకట్రావు లాగు పట్టుకుని గట్టిగా "అక్కాయ్, సరీగ్గా యిలాంటిదే కుట్టించిపెట్టాలి బావా, రేపు నువ్వూ వస్తావ్ కొట్టుకు'' అంటూ పద్మ వెంకట్రావ్ ముఖంకేసి చూస్తూ నిలుచుంది. వెంకాట్రావు కిదేమీ అర్థంకాక ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తూ నిలుచుండిపోయాడు. చేతిలో వాచీ ఎంత సేపటికీ టిక్కుటిక్కుమని సెకండులనే చూపిస్తోంది అక్కడ పుస్తకాల గదిలోనుండి యీదృశ్యాన్ని చూచిన సుశీల ముఖం సిగ్గుతో పాలిపోయింది,

"అదికాదు బావ, అక్కయ్యతో సరీగ్గా యీలాంటిగౌనే కుట్టించి పెట్టమంటే సరేనన్నది రేపుకొట్టుకు నేనూ అక్కయ్యా వెడతాం. బావా, రేపువెడితే పచ్చ గౌన్లుంటాయా? "

"ఓ గౌన్లు వుంటాయి. నేను కొనిపెట్టనా?"

"అయితే నాకు రెండు పచ్చగౌన్లు కొనిపెట్టాలి ".

"సరేలే"

"ఒసేవ్, దానికప్పుడే బావంట, పచ్చగౌన్లు కావాలంట ఈడ్చుకెళ్ళవే" అంటూ హరినారాయణ నవ్వుతూ సుందరమ్మ కేసిచూచాడు అప్పుడంతా పకపకా నవ్వుతూంటే పద్మకు యేమీ అర్థంకాక వారితో కలిసి పకపకా నవ్వింది. వెంకట్రావు సెలవుపుచ్చుకుని తండ్రితోసహా వెళ్ళి పోయాడు.

మిత్రుని కోసం

హరినారాయణ రైల్వేస్టేషనుకెళ్ళి ఒకబాక్సు రిజర్వు చేసివచ్చాడు సుశీలకు తెలుసు ఇప్పుడు తండ్రిదగ్గరకు వెడుతున్నది ఎందుకని. సామానుర్తోసహా స్టేషను చేరుకున్నారు, రైలు కూతవేసింది. దానితోపాటు సుశీల హృదయమూ మెల్లగా కూసింది. ఆశబ్దం లోపలనే ప్రతిధ్వనించింది. సుశీల హృదయంలో ఏదోఒక ఆశాబీజము మొలకెత్తినటులున్నది. అది పెరిగి మహావృక్షమయేందుకు కావలసిన ఆహారసదుపాయాలను సమకూర్చుకునే భాధ్యత సుశీలపైనున్నది.

''ఏమేవ్ ఇంతకూ మనఅమ్మాయిని అడిగి కనుక్కున్నావా? ''

''ఏమిటీ? ''

''ఆవిషయం ''

''ఆఁ, ఇహప్రత్యేకంగా అడిగేదేంటిలెండి. మనిషిని చూడగానే తెలుస్తుంటేను '' అంటూ సుందరమ్మ సుశీల వైపు చూస్తూ జవాబిచ్చింది.

''పోండి పిన్నిగారు మీరుమరీ వేళాకోళం చేస్తున్నారు నాకిప్పుడే పెళ్ళి అక్కర్లా ''

"అదేంమాటే. ఇంత వయస్సయి పెళ్ళి ఒద్దంటున్నావ్ ఇంకఎప్పుడు చేసుకుందామని నీఅభిప్రాయం?'' అన్నది సుందరమ్మ కండ్లు సగంమూసుకొని సుశీల వైపు చూస్తూ

''ఒసేవ్, మొదట్లో నువ్వూ ఇలాగేలేవే, పెళ్ళి వొద్దు వొద్దనిఅంటూ, తీరా ముడిపడింతరవాత గప్‌చిప్‌గా చేసుకోలా ? అప్పుడు చెప్పావ్ నువ్వు నాకు పెళ్ళిచేయ్ పెళ్ళిచేయ్ అని" అన్నాడు హరినారాయణ భార్యవైపు చూచి నవ్వుతూ

ఈమాటకు సుశీల, సుందరమ్మ పకపకా నవ్వారు రైలువెళ్ళి వేరేస్టేషనుకో ఆగింది పద్మ కిటికీవంక చూస్తూంటే ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చింది.

"అక్కాయ్, ఇంకాఎప్పుడే కొట్టుకెళ్ళడం? బావ కూడ వస్తానన్నారుగా''

''ఛీ. ఇదెక్కడి పిల్లమ్మా, ఎవరినోపోయి బావ బావ అని ఉడికించిపోస్తోంది''అన్నది సుశీల పద్మ వీపుమీద మెల్లగా తట్టి.

''చిన్నపిల్లకేంతెల్సునని నువ్వు మరీను. ఇదిగో పద్మా అక్కయ్యగాని పెళ్ళి చేసుకుంటే అప్పుడనాలి బావ అని. లేదంటే తప్పుసుమా ! ఏం ? ''

"మన అక్కయ్య ఎవరిని చేసుకుంటుందేం ?"

''ఎవర్నేంటి చేసుకునేది. పెళ్ళిలోచూడు నీకే తెలుస్తుంది '' అన్నది సుందరమ్మ

''అయితే అమ్మా, మనఅక్కకి ఎప్పుడే పెళ్ళి?''

''రేపు"

"అప్పుడు బావ ఒస్తాడా ? నాకురెండు పచ్చగొన్లు కొనిపెడతానన్నాడే, అక్కాయ్. ఆపచ్చగొన్లు ఏట్లామొరుస్తుందనుకున్నావ్! నాబొమ్మకికూడ ఒకటి కొనుక్కుంటా"

''సరేలే, ఊరుకో-అదనంగా ప్రేలమాకు.''అంటూ కాస్త కోపంవచ్చినట్టు మాట్లాడింది సుందరమ్మ. దాంతో పద్మ గప్‌చిప్‌గా అణిగిపోయింది. రైలు గాలిని చీల్చుకొని పొగలుగ్రక్కుతూ పోయింది,

శ్రీనివాసరావంటే ఆవూళ్లో అందరికీ గౌరవం, అతని జమీందారీలోనే చాలామంది బ్రతుకుతున్నారు సుశీల పిన్నమ్మ దగ్గిరనే పెరుగుతున్నప్పటికీ అప్పుడప్పుడూ తండ్రిదగ్గరకు వచ్చిపోతుంటుంది. ఆవూళ్ళో ఆడవారందరికీ సుశీలంటే అంత గౌరవమూ, ప్రేమాను అంచేత యీనాడు సుశీలను చూడ్డానికీ వచ్చారు, ఇల్లంతా ఒకేకలకలంతో నిండిపోయింది సుశీలను గాంచి ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క విధంగా అభినందించి ఎవళ్ళయిళ్ళకు వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు

వారువచ్చి యిప్పటికి ఒకవారం రోజులయింది. సుందరమ్మకు ఎదిరింటి కామాక్షమ్మతో స్నేహము కలిసింది. ఇద్దరూ ఎప్పుడూ ఎదో పిచ్చాపాటి మాట్లాడుతుంటారు

ఆరోజుకూడా సుందరమ్మ ఎప్పటికిమల్లే కామాక్షమ్మ దగ్గిరకెళ్ళింది

''సుందరమ్మ గారూ, మీసుశీలదేవికి ఎన్నేండ్లుంటాయేమిటి'' అని అడిగింది కామాక్షమ్మగారు

"అదేమిటండీ ఆలా అడుగు తున్నారు అయిదో జాత రకి ఆరునెల్లుందనగా పుట్టింది ఇహజాతరకి ఆరునెల్లుంద నుకో వరసకి ఎంతయింది? అయిదుమూళ్ళపదిహేను పైన ఓరేండు. పదిహేడేళ్ళేకదండీ ''

"మరేంలేదులెండి ఆడిగానంతే సరేగాని ఆ పెళ్ళి విషయమేమిటో అన్నారు మరిఆవూసే ఎత్తేరుకారు ఇంతకూ ఏమయినట్టు?"

''అందుకనేగా మేమూ యిక్కడకొస్తె మాఅక్క య్యతోనూ, బావతోనూ మాట్లాడాం ఇంకనూ విషయం తేల్చుకోలేదులెండి ఇదోఇదో అంటే ఎలాగైనా ఇంకో ఏడాదన్నా పడుతుంది గదండీ"

''అవున్లెండి ఇదేమన్నా తమషా ఆటన్నా కాదుమరి అవసరపడి చేసేందుకు. అందరూ పదికాలాలపాటు క్షేమంగా వుండాలికదా!"

''అందుకనే కదండీ మెల్లగా యోచిస్తూంట''

"సరేలెండి"

''ఇదిగో కామాక్షమ్మగారూ, ఇప్పడువచ్చిన సంబధం చూశారూ ఎటుచూచినా మనకు బాగానేవుంది. పిల్లాడా ఏదో పెద్దచదువు చదివినవాడాయెను ఆస్తిపాస్తుల కంటే తక్కువా లేదు. ఆ కుటుంబానికంతా మగసలు సంటూ వుండేది వాడొక్కడాయెను అందరికీ వాడంటే మహప్రీతి ఇకమన అమ్మాయికి ఆలాంటి చోట్లయిస్తే ఏంకొదవచెప్పండి''

''అవున్లెండి ఇదంతా చూసిగాని మరీయివ్వాలి అసలే ఆడబిడ్డాయెను "

"అందుకేగదమ్మా నేనూ యింతదూరం చెపుతూంట. ఇంతకూ అసలు మనుషులు వారు కదా వారు యిష్టపడి తేనేకదా''

"ఆఁ, ఎందుకిష్టపడర్లెండి' అంటూ ఆవేవుతిరిగి ''ఇంతకూ అదృష్టమనేది వుండొద్దూ'' అంటూ కామాక్షమ్మ నిట్టూర్చింది.

కాస్సేపు యిద్దరూ వూరుకున్నారు ఇంతలో సత్యనా రాయణ పెయింటు బాక్సు ఒకచేత్తో చిత్రాన్ని, ఒకచేత్తో పట్టుకుని యింట్లో ప్రవేశించాడు సుందరమ్మ సత్య నారాయణ్ణి పదేళ్ళముందు చూచింది. అంతటితో యిప్పుడు చూడ్డంచాత గుర్తించలేక పోయింది

''కామాక్షమ్మగారూ ఆ అబ్బాయిగారెవరండి?'' అని మెల్లగా అడిగింది సుందరమ్మ

"ఇదేంవిడ్డూరమమ్మా, అప్పుడే మరిచిపోయారా? మా అబ్బాయిగారండి"

''ఆ, ఆ, ఎంతమాటండి, పదేళ్ళప్పుడు చూచితి నాయెను మరి మీ అబ్బాయిగారు ఆనవాలు లేకండా మారి పోతే ఎలాగ చెప్పండి'

''అవున్లెండి, ఎప్పుడూ ఒకేలాగుంటారా ఎవ్వరైనా?''

"అందుకే గదండీ యీఅవస్థవచ్చి పడింది ఇంతకూ కామాక్షమ్మగారూ, మీఅబ్బాయిగారేమి చేస్తున్నట్టు?"

"మాఅబ్బాయి చిత్రాలుగియ్యడం నేర్చుకున్నాడండి''

"అదీ మంచిపనేలెండి కామాక్షమ్మగారూ, మరినే వెళ్ళొస్తా" అంటూ సుందరమ్మలేచి యింటికొచ్చేసింది

[సశేషం]

కథానిక:

లోగుట్టు.

• శ్రీ ఘట్టి కృష్ణమూర్తి •

నాన్న చెప్పినమాట నిస్పృహ కలిగించింది; బాబాయ్‌తో సంప్రదిద్దామని బయటకువచ్చేశాడు ప్రభాకర్. బాబాయ్ దగ్గిరవున్న చనువు నాన్నదగ్గిరలేదు. బాబాయ్‌తో తను ఏవిధంగానైనా వాదించగలడు నాన్నమాట వినడం తప్ప ఆయనకు ఎదటబడి సమాధానం చెప్పి యెరగడు.

అన్నయ్య దగ్గిర అసలే చనువులేదు. మొదణ్ణించీ—చదువుకుంటున్న నాటినుంచీ—అన్నయ్య అంటే భయమే. మనస్సువిప్పి అంతగా మాట్లాడడు. నిజానికి అది భయమూ కాదు. మరి, మనసులోని యీ మూకీభావానికి అర్థం ఏమిటో అతనూ చెప్పలేడు.

తను ఇంటిదగ్గిరవుండి నాన్న, అన్నయ్యాల అదుపులోనే చదువుకున్నా, ఎటొచ్చీ ఉద్యోగంవచ్చి ఆరు నెల్లయింది పెళ్లయి నాలుగు నెలలు మాత్రమే

బాబాయ్‌కూడా ఇందుకు ససేమిరా అంటే తరువాత సంగతి తనే ఆలోచించుకుని భావినిగురించి ఒక నిర్ణయం చేసుకుంటాడు. అందుకు ఆమె కూడా అంగీకరిస్తుందా అని సంశయించేందుకు హేతువులేదు.

అతనికంటె ఆలోచనలే పందెంవేసుకుని పరుగులెత్తు తున్నయ్ సైకిలుకు వేగం హెచ్చించి రివ్వునవచ్చి వాలాడు, బాబాయ్‌గారి ఇంటిదగ్గిర

బాబాయ్ అరుగుమీద కూచుని తాపీగా, "భారతం" కాబోలు చదువుకుంటున్నాడు సైకిలుకు స్టాండు వేసి చకచకా ఇంట్లోకి వచ్చేస్తున్నాడు ప్రభాకర్. పుస్తకంలోంచి తలెత్తిచూశాడు బాబాయ్. "ఆం. నువ్వేనా ఎప్పుడువచ్చావురా ప్రభాకరం?" అన్నాడు, కళ్లజోడు ముక్కుచివరికి లాక్కుంటూ

"పొద్దున పదిగంటలబండీకే వచ్చాను బాబాయ్. పిన్నేది సావిత్రీవాళ్లూ ఎక్కడకు వెళ్ళారు? అక్కయ్య దగ్గిర్నుంచి ఉత్తరాలు వస్తున్నాయా? గిరిజ ఆడుకుంటూందా?" అన్నీ ఒక్కగుక్కలో అడిగేశాడు ప్రభాకర్ పక్కనేవున్న బల్లమీద కూచుని బూట్లు విప్పుకుంటూ.

చదువుతూన్న పుస్తకంలో చిన్న కాయితంముక్క ఆనవాలుపెట్టి కళ్ళజోడు పెట్టెలోపెడుతూ, "ఏమేవ్, ప్రభాకరం వచ్చాడు" అని కేకవేశాడు బాబాయ్, పిన్నికి వినబడినట్లులేదు.

"ఇప్పుడే వస్తాను బాబాయ్" అంటూ ప్రభాకరం లోనికి వెళ్ళిపోయాడు బాబాయ్ కూడా అతని వెనకాలే ఇంట్లోకి వెళ్లాడు పుస్తకం చేతపట్టుకొని.

ప్రభాకరానికి స్వంతయింట్లోకంటే ఇక్కడే చనువు ఎక్కువ బాబాయ్‌కి మొగపిల్లలు లేకపోవడంవల్ల చిన్నప్పణ్ణించీ ఇతడంటే మిక్కిలి మక్కువగా చూస్తాండేవాళ్లు, కొన్నాళ్ళవరకూ ఇక్కడే ఉండిపోతూ వుండేవాడు కూడా

ఇహ చదువుతున్నన్నాళ్ళూ మధ్యాహ్నం అన్నానికి ఇంటికి వెళ్ళేవాడుకాదు, రాత్రిళ్లు అన్నంతినొచ్చి ఇక్కడే పడుకొనేవాడు అతగాడికి ఈ యింట్లో ప్రత్యేకం వోగది పిన్ని ఎక్కడకువెళ్ళినా తనూ తయారు.

పిన్ని దొడ్డివసారాలో కూచుని అప్పడాలు వొత్తుతుంటూంది. ఇంకా యెవరో కూడావున్నారు. మానీచూడడంతోనే "ఏరా ప్రభాకరం, ఇదేరావడమా?" అనడిగింది ఆప్యాయంగా నవ్వుమొగంతో. "లేదుపిన్నీ! మధ్యాహ్నమే వచ్చాగానీ, కాస్త నాక్కూడా పెడుదూ!" అంటూ చెయ్యిచాచాడు ప్రభాకర్ నిమ్మకాయంత ఉండ చేతిలోవేస్తూ "అక్కడ ఎట్లావుంటుంది భోజనం అదీ బాగుంటుందా?" అనడిగింది పిన్ని ఆమె గొంతులో వాత్సల్యం తొణికిసలాడింది ఇంతలో బాబాయి పిలుపువిని ఇవతలకు వచ్చేశాడు

కొంతసేపు పిచ్చాపాటీ మాటాడుకున్న తర్వాత తాను వచ్చిన అసలు సంగతి బయలుపెట్టాడు ప్రభాకరం

బాబాయ్ విని ఊరుకున్నాడు. ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టు పరధ్యానంగా మరోవైపుకు చూస్తూ ఉండి పోయాడు

ఆయన్ను తిరిగి సంభాషణలోకి గింపే ఉద్దేశంతో "అవును బాబాయ్ నేనూ విచారించాను. వచ్చేదశమినాడు చాలా బాగుందన్నారు. ఏమంటావ్?" అన్నాడు ప్రభాకరం అతని గొంతులో తొందర వినబడింది బాబాయికి

"లేడికి లేచిందే ప్రయాణమట్రా?" అన్నాడు గొంతు తగ్గించి, కాస్త మందలింపుగా

"మీకేం అలాగే అంటారు ఉద్యోగం వచ్చేదాకా రాలేదనుకుంటాం. వచ్చింతర్వాత ఒక్కడూవుండి అక్కడ నిభాయించుకోడం ఎంత కష్టమనుకున్నావ్? ఆ హోటలు భోజనం నా ఒంటికి సరిపడక నానా అవస్థా అయిపోతోందనుకో! అన్నింటిలోనూ డాల్డా తగలేస్తాడు బాబాయి. దగ్గుతో చచ్చిపోతున్నాను. పగలూ, రాత్రీ పేగులు తెగిపోతున్నాయి. ఆఫీసులో పనికూడా తెమలడంలేదు దీని మూలంగా."

వోసారి చిన్న దగ్గుదగ్గి తిరిగి చెప్పుకుపోతున్నాడు. "ఇంకా కొంతకాలం ఇలాగే గడిపితే కడుపులో పెద్ద వ్యాధి ఏదో బయల్దేరేట్టుంది. మనం యెక్కడున్నా ఒంటరిగావుండి ఇలాటివాళ్లకు అలవాటు పడ్డామా యేమన్నానా, ఏమంటావ్ బాబాయ్?" బాబాయ్ వంక చూశాడు. "వ్యాధి" మాటవినేసరికి ఆయన గుండెల్లో గతుక్కుమన్నట్టయింది పిన్నికూడా పక్కన వున్నదేమో అని సావిట్లోకి చూశాడు ఆమె నిజంగా ఈమాటవింటే ఎంతో నొచ్చుకుంటుందని బాబాయికి తెలుసు ప్రభాకరాన్ని కడుపులోపెట్టి పెంచుకున్నట్టు చూసుకుంటుందనీ తెలుసు అందుకనే సమాధాన ధోరణిలో ఇలా అన్నాడు—

"అదీ నిజమేరా అబ్బాయ్ నేనుమటుకు ఎలా కాదంటాను? ఆరోగ్యం సంగతి ముందుగా ఆలోచించుకోవలసిందే అనుకో! అయినా మీ నాయనతో చెప్పిచూడు నేనైనా అంతేగా చేసేది?" అని తనకేమీ పట్టనట్టు ఊరుకున్నాడు.

ఆయన ముద్రతో వ్యవహారమంతా నడిపేది తనే అయినా ఇలా పెద్దరికంచూపి మాటాడడం ప్రభాకరానికి కష్టంవేసింది కాని తమాయించుకుని అన్నాడు. "చెప్పాను బాబాయి, ఆయన అప్పుడే తెమలనిచ్చేలా లేడు. ఇంకా మూణ్ణెల్లు—జ్యేష్ఠమాసందాకా—ఆగితే గాని అన్నీ సక్రమంగా కనగూడి రావంటాడు. ఇంకా యెన్నాళ్లని ఇలా బాధపడమంటావ్?"

"అవును గ్రహశాంతవం కుదరడమంటే అది వోపట్టాన అయ్యేదికాదు!"

"ఏదో సరిపెట్టుకు పోవాలి గాని, మనకు గ్రహాలేమిటి బాబాయ్?"

"అలా అనకు. అన్నిటితోపాటు అదీ అవసరమేమరి!"

"అయితే అంతవరకూ మీ నమ్మకాలు లెక్కపెట్టుకుంటూ కూచుంటామా? నాన్న ఎప్పుడూ అలాగే అంటాడు. నేడు ఈ గడపకదిల్తే గ్రహబలంకోసం పంచాంగాలు తిరగవేస్తాడు. ఏమీలేదు బాబాయ్, నువ్వుపట్టుపట్టి 'ఇది ఇలా జరిగితీరాలి' అంటే ఆయన అభ్యంతరం చెప్పడు"

"అలా యెన్నడైనా అన్నానురా నేను? నీకు తెలీదూ? మొదణ్ణించీ ఆయన అదుపులో వున్నట్టుగానే పెరిగాం గాని, ఏ విషయంలోనైనా ఆయన్ను మెడలు విరిచి ఒప్పించగామా?"

ఇదంతా ఒకటే మచ్చురా బాబూ అనుకున్నాడు ప్రభాకర్ అయినా మరికొంతసేపు ప్రయత్నించి చూదామనుకున్నాడు. "అదీకాక, అన్నప్పుడూ మనకు సెలవు కావాలంటే దొరుకుతుందా చెప్పు బాబాయ్ ఉద్యోగం చేస్తున్నవాడివి నీకు తెలుసుగా దానిలో కష్టసుఖాలు." అని అన్నాడు

"సరే—అంతవరకూవస్తే నాలుగు రోజులు సెలవు పుట్టించలేక పోతామా?" అన్నాడు బాబాయ్ మాటకు అడ్డువచ్చి. ఇంక ఏమనాలో తోచలేదు, ఆలోచిస్తున్నాడు ప్రభాకర్ బాబాయే అంటున్నాడు—

"చూడు. నీకూ చిన్నతనం-ఇలాటి విషయాలేవీ తెలియవు ఎటొచ్చీ, పెళ్లిఅయి నాలుగునెలలే కదా అయింది! అయినా వాళ్లకులేని తొందర మనకెందుకు చెప్పరా!" ఇదొక పెద్దయుక్తిగానే కనబడింది బాబాయ్‌కి ప్రభాకర్‌కో కొంచెం నస్కారం అంటుకుంది.

లోగుట్టు

"ఎవరికివారు అలాగే వూరుకుంటే మధ్య బాధపడేది నేనుగా కనుపిస్తున్నాను. ఇందులో ఒకళ్ళొకళ్ళు బిగ్ర బిగిసి కూర్చోడానికి తగిన కారణం కనబడదు మనం అడిగితే వాళ్ళుమటుకు కాదంటారా బాబాయ్?" అని అన్నాడు.

"మనం నోరుచేసుకు అడిగితే బయటపడ్డామన్నమాటే!"

"నువ్వు చెప్పేది మరీ విచిత్రంగావుంది. ఎవడి పెళ్ళాన్ని వాడు పంపమని అడగటంలో బయటపడి పరువుచెడాల్సినంత అగత్యం ఏమొచ్చిందంట?"

"నువ్వొక్కడవు కాదనుకుంటేసరా? లోకులు ఏమంటారు? అదిమాత్రం ఆలోచించుకోవద్దూ?"

"ఇందులో లోకుల ప్రసక్తి ఏముంది?"

"ఏమివున్నా లేకపోయినా మనంచేసే ప్రతిపనికీ ఒక వంక లోకులకు వెలుస్తూనే వుండాలి. లేకపోతే మనిషికి విలువ ఉండదురా అబ్బాయీ! ఇప్పుడయినా ఆలోచించుకో, మీ నాయన ఎంత దూరాలోచనతో అన్నాడో ఆమాట!"

"ఆయన మనస్సులో మొన్నించీ ఒకటే ఆలోచన_ వాళ్ళు ఇస్తామన్న మూడువేలూ ఎలాగైనా గోళ్ళూడగొట్టి వసూలు చెయ్యాలని. అంతేనా?"

"అవును__అందులో అపసవ్యమైనపని ఏమున్నదంట? వాళ్ళు ఇస్తామన్న మాటకు కట్టుబడి ఉండొద్దూ?"

"ఇస్తే ఇస్తారు లేకపోతేలేదు వాళ్ళు ఇస్తేగాని మనకు గడవదా ఏమిటి? అంత బలవంతాన పీకమీద కూచుని గుంజుకోకపోతే ఉన్న కాస్త పరువు తీసేసుకోవడమేనా మరేమైనా ఉందా?"

"అదేమన్నమాటరా! వ్యవహారానికి వ్యవహారమే, మంచికి మంచే_దేని అదను వచ్చినప్పుడు దాన్ని కటిక్కిన నొక్కకపోతే ఎవ్వరూ జనిసీ నెరవేర్చలేరన్నమాట! నీకూ కుర్రతనం గాని అన్నయ్యను అడిగిచూడు! చెవులు మెలేసి మరీ పుచ్చుకున్నారు. వదిలిపెట్టారనుకున్నావా?"

"మూడువేలూ కట్నం ఇచ్చాడుగా! ఇంకా యెందుకు ఈగలాగ పీక్కుతినడం?"

"తక్కింది ఇచ్చుకుంటానని నలుగురియెదటా సభలో వప్పుకున్నాడు"

"కావొచ్చు_మనం చదువు మానేశాంగా బాబాయ్!"

"ఆసంగతి తనకెందుకు? ఇస్తానన్నది ఇచ్చెయ్యాల్సిందే! మనం నోరు మూసుకుంటే లోకం నోరుమూయగలమట్రా అబ్బాయ్?"

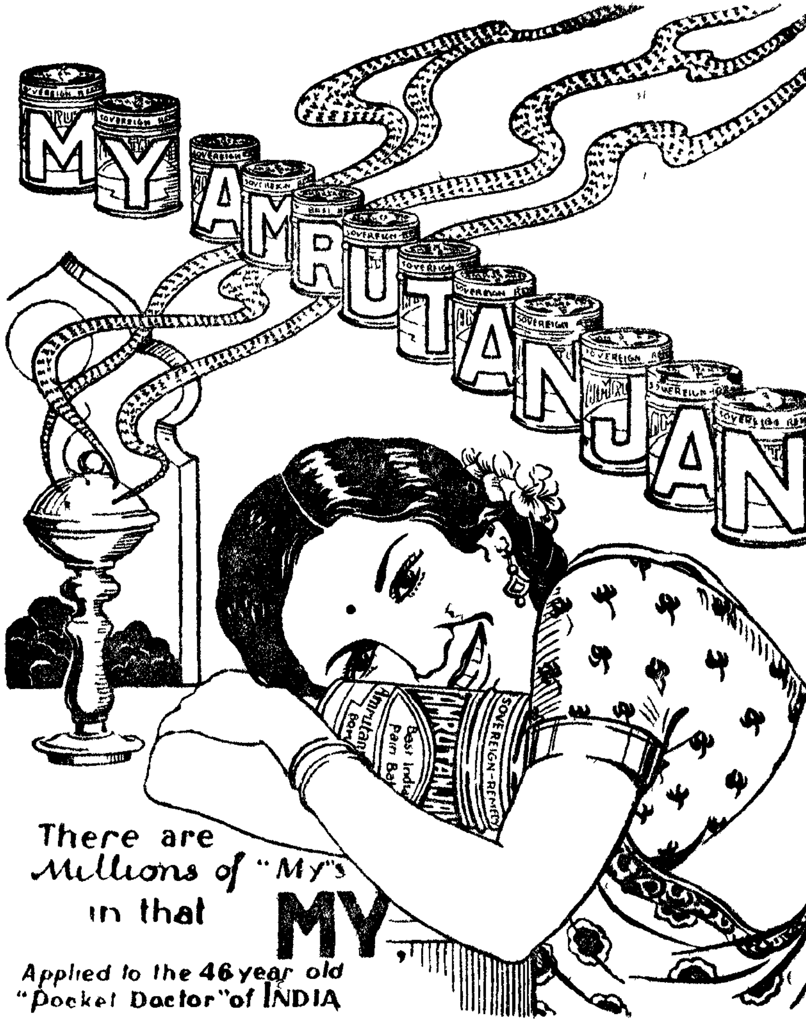
"మనం వద్దంటే లోకమైనా పనూలుచేసి తీరుతుందా బాబాయి?" ఆవేశాన్ని అణచుకున్నట్టు అదోలా ప్రశ్నించింది అతనిగొంతు బాబాయి మొహంలోకి పరకాయించి చూశాడు.

"మనం వద్దనడమేమిటి? అసలు? ఇదెంత తెలివితక్కువ మాటా?" అని బాబాయి మొహం చెప్పకనే చెప్తోంది. తననుగురించి తనకు తెలియకుండా తెరవెనుక ఎంత భాగోతం జరుగుతోందో, అట్టే ఊహించుకోలేకపోయాడు ప్రభాకర్. ఏదో జ్ఞాపకం చేసుకొంటున్నవాడిలా తలపట్టుకుని గిజాటుగా ఆలోచించుకుంటున్నాడు బాబాయి తనను హెచ్చరించే ధోరణిలో ఇలా చెప్పుకు పోతున్నాడు.

"నువ్వు మధ్యమధ్య శని, ఆదివారాల్లో వాళ్ళఇంటికి వెడుతున్నట్టు తెలిసింది. అదెంత పరువు తక్కువపనో గ్రహించావా? చివరికి మనల్ని గడ్డిపోచకింద కడతారు సుమా! నీకు తెలియదు చిన్నతనం వ్యవహారరీత్యా అన్నీ సక్రమంగా ఫైసలయితేగాని అలాటివన్నీ మనకు పనికిరావు. అంతవరకూ మనం మన హోదాకు భంగం కలగకుండా చూచుకోవాలి!" గ్రహించావా అన్నట్టు అతనివంక గంభీరంగా చూచి ఊరకున్నాడు బాబాయి

"ఎన్నాళ్ళకు ఫైసలవుతుందంటావ్?" ప్రభాకర్ మాటకుమాట అడిగాడేగాని, అతనిమనసు మనసులోలేదు.

"అదంతా మీనాయన వ్యవహారం నడుపుకురావడంలో ఉంది ఆయన మాత్రం సామాన్యుడా? ఒకమాట__ఇస్తారు లెమ్మని ఇలాగే సాదివేతగా వూరుకుంటే ఏళ్ళూపూళ్ళూ గడిచిపోతై. వ్యవహారంలోకిదిగి దానికి తగిన పద్ధతిలో నడుపుకొస్తే, మర్నాటికల్లా గవ్వలు రాలినట్టు రాలి పడవూ?"

నాది నాది నాది

నాది నాది నాది

అమృతాంజనము

గాని,

" యధాయధా కాళీధవళత్వ శంకయా "

అమృతాంజనమా ! నీ కీర్తి ముల్లోకములను దెల్పుజేయు పూనికతో పెరుఁగు చున్నప్పుడెల్లను నా నల్లని ముంగురులు, దెల్లబడునేమోయను భయముచే నా హృదయము మిక్కిలి పరితాపమొందుచున్నది సుమా !!!

లో గుట్టు

బాబాయి మాటలు వింటూంటే నిజంగా అంతపనీచేసేట్టే అగుపిస్తున్నాడు. తనకు ఏదో ముళ్ళకిరీటం నెత్తినపెట్టి తపీతపీ బాదుతున్నట్టున్నది. "సరే-నేను వెడతాను బాబాయి" అంటూ చివాల్న లేచి కాళ్ళకు బూట్లు తొడుక్కుంటున్నాడు.

"రేపు ఉంటావా?" అనడిగాడు బాబాయి, గొంతు సవరించుకొంటూ.

"ఊహూ—రేపు సోమవారంకదూ. ఆఫీసుకు వెళ్ళిపోవాలి. మొదటిరైలుకే వెడతాను" అంటూ సైకిలెక్కేసరికి దూసుకున్నాడు. బాబాయి వెనకనించి చూస్తూ "పట్టికుర్రకుంకలు, వీళ్ళకేం తెలుసు?" అన్నట్టు తనలో తనే, తలపంకించి వోచిన్న నవ్వు నవ్వుకున్నాడు

* *

" ..సరే. అక్కడ అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసివచ్చాను, రేపు ఉదయమే మన ప్రయాణం ఏమంటావ్?" అన్నట్టు ఆమె కళ్ళల్లోకి చూశాడు ప్రభాకర్ ప్రశ్నార్థకంగా

వరలక్ష్మి వయ్యారంగా ముద్దుగా మునివేళ్ళతో పుచ్చుకుని కాఫీగ్లాసు అందివ్వబోయిందతనికి. అందుకుంటున్నవాడల్లా చెయిసగం వెనక్కులాక్కుని "ఆఁ,ఆఁ...వదిలిపెట్టకు, గ్లాసుకింద పడిపోతుంది" అంటూ రెక్కలు తెరచివున్న అల్మరాలోకి అదేలా తేరిపారజూశాడు. అక్కడ పడివున్న కవరుమీద వ్రాసిన దస్తూరీ అతణ్ణి విచిత్రంగా ఆకర్షించింది. చటాల్న లేచివెళ్లి ఆకవరు తీసుకున్నాడు. అది చింపివున్నది.

ఆదస్తూరీ తను ఎక్కడో చూచినట్టున్నది. ఆదస్తూరీతో వ్రాసిన ఉత్తరాలు తను చాలాచదివినట్టున్నాడు. ఉత్తరాలేకాదు, ఆదస్తూరీ తనకు పాఠాలు నేర్పినట్టుంది. తను ఎరిగున్నంతలో ఇలాటి వ్రాత బాబాయి వ్రాయగానే చూశాడు. ఇది ముమ్మూర్తులా ఆయన వ్రాత అనుమానంలేదు.

అతని చూపులు ఆ కవరుమీదనే అతుక్కుపోయినై. అతనికళ్లు కనబడని అక్షరాలకోసం, అంకెలకోసం ఆదుర్దాగా వెతుక్కుంటున్నయ్ తన చేష్టలు ఏమిటో అర్థంకాక తన్నుకులాడుతుంటున్న వరలక్ష్మి చేతికందించబోతూన్న కాఫీగ్లాసుతో భరతనాట్యంలో భంగిమంలా అలాగే చలనంలేకుండా నిలబడి చూస్తున్నది.

టిక్కుటిక్కుమనే గడియారం కదలికలుతప్ప ఆగది అంతా నిశ్శబ్దం కమ్ముకున్నది వో క్షణంపాటు.

"అమ్మాయీ, వరలక్ష్మీ!" అనే వంటావిడ పిలుపు గడియారం గంటకు వంతపలికింది. ఆనిశ్శబ్దాన్ని భంగిస్తూ,

"వస్తున్నా" అన్నది వరలక్ష్మి, అతను తలెత్తిచూశాడు.

"కాఫీ బొత్తిగా చల్లారిపోయిందండీ! ఇప్పుడే వెచ్చబెట్టుకొస్తాను" అంటూ అక్కణ్ణించి కదలివెళ్లింది వరలక్ష్మి వెనుకనించి వాలుజడ ఈవెర్రి ప్రపంచాన్ని వెక్కిరిస్తున్నట్టున్నది.

అంకెలు, అక్షరాలకోసం ఆరాటమేకాని అవి స్పష్టంగా కనుపించనేలేదు. కనుపించిన వాటిని కూడబలుక్కుంటూ కూడికలు వేసుకుంటూ ఏవేవో ఆలోచనలు అల్లుకుంటున్నాడు ప్రభాకర్.

ఆ కవరుమీద అలికేసినట్టు కనుపించే అంకె 25 అయుంటుందని నిశ్చయించుకొని 'డైరీ'లో వ్రాసుకుంటున్నాడు, నిన్నటి తారీఖు 25 ఇది బాబాయి వ్రాసినట్టు నిర్ధారణ అవుతోంది.

ఇంతలో కాఫీగ్లాసుతో వరలక్ష్మి తిరిగి ప్రత్యక్షమయింది. వేడివేడి కాఫీ పొగలువస్తూ గ్లాసులో కనుపించగానే అతనికి ప్రాణం లేచివచ్చినట్లయింది ఘ్రాణేంద్రియం అంతకుముందే ఉవ్విళ్లూరింది చేతులోవున్న కవరు అల్మరాలోకి గిరవాటేసి గ్లాసు అందుకుని వెంట వెంటనే రెండు గుక్కలు పీల్చాడు.

"అమ్మయ్య, ఇప్పటికి ప్రాణం కుదటబడింది" అన్నట్లు తృప్తిగా వరలక్ష్మి మొహంలోకి చూశాడు. "పొద్దుణ్ణించీ గుక్కెడు కాఫీ అయినా యెరగనుగదా!" అన్నాడు మరోగుక్కెడు చప్పరింసుతూ. "అయితే ఏమంటావ్ మన ప్రయాణం ఖాయమేగా?" ఖాళీగ్లాసు చేతికందిస్తూ అడిగాడు ప్రభాకర్.

గ్లాసు బల్లమీదుంచి దగ్గిరసావచ్చి కూచున్నది వరలక్ష్మి. 'ప్రయాణం ఖాయమేనా? అని నన్నడుగుతారేం. నాన్నగారి నడగండి?" అని అన్నది.

"ఇది మరీబాగుంది, పైవారంనించీ ఇక్కడికి వచ్చేగిలేదు ఏమనుకుంటున్నావో, ఆలోచించుకో!"

"మీరూ ఆలోచించుకోండి, ఎలా రాకుండా ఉండ గలరో?" తనమీద నెపం ఏమాత్రమూలేదని చెప్తున్న గొంతులా ఉన్నది.

"అవును అదీనిజమే ఏమిటిగతి?...సరే-నేనే అడుగు తాను నాన్నగారిని ఏమంటావ్?"

"అడగండి, ఎవరికోసం?" జెడముందుకు వేసుకుని రిబ్బనుముడి సవరించుకుంటూ తలవంచు పని మనస్సులో వ్యధ పడుతున్నట్లు అన్నది వరలక్ష్మి

"నాకోసము, నీకోసము-అవునా?" అని గెడ్డంపుచ్చుకుని ఆమె మొహంలోకి చూశాడు ప్రభాకర్. రెండు గుడ్లలోనీళ్ళు తిరగడం చూశాక అతనికి జాలేసింది చేతి రుమాలుతో కళ్ళు అద్దబోయాడు. వరలక్ష్మి అతని చేయి పట్టుకుని ఇలాఅన్నది.

"మీ ఉత్తరంచూసుకుని నాన్నమరీ దిగులుపడ్డాడు. మీరు అలా ఎందుకురాయాలి? నాన్నమీద మీకంత కసి ఎందుకు?"

"నాకు కసేమిటి?" అతను వెలవెలబోయాడు.

"మరి యీ వుత్తరం రాసింది మీరేగా!" రవికలో వున్న ఉత్తరంతీసి అతని ఒళ్ళో పడేసింది.

"అవును, ఇది నేనే వ్రాశాను"

"దీనితోనే అసలు ఆయన కడుపు కోసుకుపోయేలా కుమిలిపోతుంటే, నిన్న. నే " చటుక్కున ఏదోజ్ఞాపకం వచ్చినట్టు నాలుక కరుచుకుంది వరలక్ష్మి.

"ఊ. చెప్పెయ్యి! ఇంకా దాచడమెందుకు? నిన్న నే బాబాయ్ ఉత్తరంకూడా వచ్చిందికదూ? ఇదిగో కవరు!" చివాల్న లేచి అల్మరాలో కవరుతీసి వరలక్ష్మి చేతికిచ్చాడు ఆకవరు చూసుకుని వరలక్ష్మి ఏమీమాటాడలేక పోయింది.

నిజంగా బాబాయి అలాగే వ్రాసి ఉంటాడు. అక్షరాలా తనతో అన్నట్లుగానే —అప్పుడు అతనిలో చిన్న తుపాను రేగింది. గుండెల్లో ఉరిమినట్టయింది, వెంటనే వోసగంతి మెఱపులా మెటిసింది.-మొదటగా తానిక్కడికి వచ్చినప్పుడు వరలక్ష్మిని పిల్చి వాళ్ళనాన్న ఏదో చిన్న హెచ్చరిక చేశాడు. "ఆసంగతి అతనితో అనవోకు" అన్న మాటమాత్రమే తనకు వినపడింది. అది ఏమిటో ఆమెను అడిగి తెల్సుకోవాలనుకున్నాడు. ఆమె చెప్పలేదు. బ్రతిమాలాడు. ఒట్టుపెట్టుకున్నాడు. ఎలాగో ఆమెచేత పలికించాడు. ఆనాడు వరలక్ష్మి చాలాబాధ పడుతూనే చెప్పింది బాబాయి వ్రాసిన ఉత్తరం సంగతి. నాన్నగారి మనసు కూడా కష్టంకలిగినదని ఆమె మాటల్లోనే అర్థమయింది.

కొన్నాళ్లకు ఈసంగతి తను మర్చిపోయాడు ఇంతవరకూ తనకు తెలీకుండానే వియ్యన్నగారికి (మామగారికి) ఉత్తరాలు రాస్తున్నారు, నాన్నా బాబాయికలిసి. వరలక్ష్మి కూడా ఇన్నాళ్ళనించీ దాచిపెట్టింది. బాబాయి యీ డబ్బు సంగతి తనతో ప్రస్తావించగానే మనసులో ఏదో గుప్పుమన్నది ఈమాటే. అప్పుడే జరిగిందంతా జ్ఞాపకంరాగా గిజాటుపడ్డాడు.

వరలక్ష్మి కన్నీరు కుమ్మరిస్తూ చెప్పినమాటలు ములుకుల్లా గుండెల్లో గుచ్చుకుని తనలో ఏపాటి మానవత్వమైనా మాటుమణిగి ఉన్నదేమో అని మూలమూలలా గాలించి వేస్తున్నయ్. ఎదోభరింపరాని వ్యధ-

మానవత్వాన్నిగురించి ప్రారాలు నేర్చుకుని ఉంటే తనకు కలిగిన యీవ్యధకు అర్థం, తాత్పర్యం చెప్పుకోకలిగేవాడు. ప్రస్తుతం తాను అనుభవిస్తున్నది వట్టిమూగబాధ-"

తానువ్రాసిన ఉత్తరమే వరలక్ష్మిని ఇంతగా కలచివేసిందేమో...ఏదో...తొందరలో అలావ్రాశాడు. బాబాయి చెప్పిన సమాధానం తనలో రేకెత్తించిన తీవ్రధోరణి నంతా యీ ఉత్తరంలో కలకబోసి వుంటాడు. ఆనాటి ఉదయమే రైలులో కూచుని వ్రాసింది వ్రాసిందిగా తిరిగి చూడకుండా స్టేషనులో దిగగానే పోస్టుచేశాడు.

"ఎంత తొందరపాటు!!..."

తిరిగి వరలక్ష్మి ఇలా చెప్పుకుపోతోంది "పోనియ్యండి, మీకూ అంత తొందరెందుకు? మీఉత్తరం చూసుకుని నాన్న నిలువునా నీరైపోయారు. ఇప్పుడు ఈస్థితిలో నేను ఇక్కణ్ణుంచి రావడం ఆయనకు మరింత గుండెకోత. కాని ఇందుకు మీతోబాటు నేనూ బాధ్యురాలనే. అందుకే

ఆయన కళ్ళనిండా నీరునిండినా నాగుండె రాయిచేసుకుని రోజులు లెక్కపెట్టుకుంటున్నాను. నేనూ మీతోపాటు వచ్చెయ్యడానికే సిద్ధమౌతున్నాను. రేపు ఉదయమేకదూ మన ప్రయాణం?"

నిజంగా గుండె రాయిచేసుకునే అన్నట్టున్నవి వరలక్ష్మి మాటలు. బ్రతుకు బరువంతా వ్యథితహృదయం మీదకునెట్టి వేసి లోనున్న విషాదతరంగాలను అణచుకుంటే అవి ఇముడక ఊటలు ఊరుకుంటూ పైకి ఉబికి వెల్లువలుగా పారుతున్న ప్పటి సజీవ వాదాలు...

వరలక్ష్మి అతనివంక చూసింది. ప్రాథమిక దశను గడిచి గట్టెక్కని కళాకారుని చిత్రంలోలాగ అస్పష్టంగాను, అనభివ్యక్తంగాను అలుముకున్న ఆవేదనా సూచకమైన కొన్ని రేఖలు అతని మొహంలో ప్రాకులాడుతున్నట్టున్నయ్ చిత్తువు రొదటనే సన్న చేసి నప్పటికంటె ఆమెకు మరేట్టి సమాధానమూ వినిపించలేదు. సంపుటంలో కడిగిపెట్టిన సాలగ్రామంలా నల్లగా నిగనిగలాడుతూ నీరు నిండిన అతని నల్లగుడ్లు నిశ్చలంగా నిలబడి చూస్తోంది.

వరలక్ష్మి మొహం వానకు తడిసిన అద్దంలోలా అలికి వేసినట్టు అతనికళ్ళల్లో ప్రతిబింబించింది.

అతనూ తనమొహం చూసుకున్నాడు ఆమె కళ్ళల్లో. వాళ్ళయిద్దరికళ్ళూ వర్ణాలులేని విలక్షణమైన భాషలో పరస్పరం పలకరించుకున్నయ్.

మొహాలలోని భావాలు హృదయాల అంతరాంతరాల వరకూ చొచ్చుకునిపోయి రొదపెట్టినయ్, వారి ఏకాంత జీవితానికి సాక్ష్యం పలుకుతున్నట్టు.

ఓ క్రమాలకి కిటికీలోంచిచూసి నాన్నవచ్చే వేళయింది, అంటూ చివాల్న లేచివెళ్ళింది వరలక్ష్మి.

తానూ సావిట్లోకివచ్చి కుర్చీలో కూలబడ్డాడు ప్రభాకర్.

3

వియ్యన్నగారిది నేటి మధ్యరకం సంసారాల్లో కాస్త మెరుగైనదనే చెప్పాలి. ఇద్దరే అన్నదమ్ములు,వియ్యన్నగారు రెండోవాడు.ఆయన 'వంతు పదిహేనెకరాల ఆస్తివచ్చింది. తల్లి ఇహాన్ని వీడగానే తనవంతు అట్టేపెట్టుకున్న నాలుగెకరాలూ అమ్మేసుకుని తీర్థయాత్రలు సేవించి తుదకు కాశీకి వెళ్ళి సన్యశించాడు తండ్రి.

వియ్యన్నగారికి వరలక్ష్మి ఒకర్తే ఆడపిల్ల, 'ఇద్దరు మొగపిల్లలు. పెద్దకూతురి పెళ్ళిమురిపెం చూసుకోకుండానే ఆయనభార్య లక్ష్మీకాంతమ్మగారు ఏణ్ణర్థం క్రితం ఇహలోకంనించి దాటుసిన్నారు. పండంటి సంసారం బుగ్గిపాలైంది.

వియన్నగార్కి విరక్తికలిగి ఉద్యోగం మానివేసి పిల్లల్నికనిపెట్టుకుని ఇంటిదగ్గరే ఉంటున్నారు.

సంవత్సరన్నర తరువాత వరలక్ష్మికి పెళ్ళిచేయ తలపెట్టాడు. గుడ్డువిప్పితే కుంచెడు నీళ్ళుగా లక్ష్మీకాంతమ్మగారి రవిక బొడ్డులో పెట్టుకుని కన్యాదానం చేశారు.

ఆయన మనస్సుకు ఇప్పటికీ శాంతిలేదు.

ఇరవై వత్సరాల సుదీర్ఘ సాంసారిక జీవితోదంతాన్ని స్మృతిపథకంనించి ఇట్టేతుడిచివేసుకోలేక కొట్టుమిట్టాడుతున్నాడు. వివాహంపేరు చెబితే విరియబూచిన మల్లెపొదలాటి యెవరో మనిషి ఆయనచెంత నిల్చున్నట్టవుతుంది. ఏదో మైకం కమ్మినట్లు తలపట్టుకు గిజాటుపడతాడు.

ఇంట్లో వంటా-పెట్టూ అన్నిటికీ ఒక మనిషిని నియమించాడు.

ఇంతవరకూ ఆయన పునర్వివాహం మాటతలపడు. ఇక ముందు చేసుకుంటాడేమో తెలీదు. ఇప్పటికి ఆయన వయస్సు 42 సంవత్సరాలు-

మగపిల్లల్నిద్దర్నీ బజారుకు తీసుకువెళ్ళి ఏవేవో కొనిపెట్టి అప్పుడే వెంటబెట్టుకు తిరిగివచ్చాడు.

ప్రభాకరాన్ని చూడ్డంతోనే ఆయనకు అంతా అర్థమయింది. తనూ ఓ కుర్చీలో కూర్చుంటూ పలకరించాడు. "ఉదయం బండీకే వచ్చావా?" అని.

"అవును - మెయిల్లో వచ్చాను", అన్నాడు ప్రభాకర్ లేనినవ్వు తెచ్చుకుంటూ.

వియ్యన్నగారు ముక్కుసూటిగా మాట్లాడుకు పోయే మనిషి: ఇతర ప్రసంగం ఏమీ చెయ్యకుండానే అసలు

విషయంలోకి వెళ్ళి ఇలా అన్నాడు...."సరే ఉత్తరం చూసుకుని నేనూ తగిన ఏర్పాట్లన్నీ చేస్తున్నాను. నువ్వు వ్రాసిన దానికి ఏలాటి అభ్యంతరమూ చెప్పే హక్కు నాకులేదు. ఇవాళ కాకపోతే రేపైనా వరలక్ష్మిని పంపక తప్పదుగా! ఒకమాట—ఇంతవరకూ నాలుగు ఉత్తరాలు గుప్పించినా నీకు తెలియనీలేదు. నిన్న మీబాబాయిగారు వ్రాసినదానికి నేనెట్టి సమాధానమూ యీయిదల్చలేదు. మూడువేలూ రేపే బ్యాంకునించి తీసుకుని టెలిగ్రాం మనియార్డరుద్వారా పంపెయ్యాలనుకుంటున్నాను

"ఇన్నాళ్ళూ ఇవ్వకుండా జాగుచేయడంలో నా స్వార్థం ఏమీ లేదని నీకు తెలిసే ఉంటుందేమో......

"వివాహం కాకపూర్వమే నీ చదువుకని నిర్ణయించిన ఈ ధనం ఇప్పుడు ఊరికే యిచ్చెయ్యమనడంలో మీవాళ్ళ ఉద్దేశం నాకు అర్థం కావడంలేదు. నిన్ను ఇంతటితో చదువుమాన్పించడంలో అర్థం ఏమిటో నాకెవరూ ఎప్పుడూ చెప్పలేదు.

"నలుగురి యెదటా ఇస్తానని వాగ్దానం చేసిన ఈ సొత్తు ఆనాడే మీ ఆధీనమైంది. ఇప్పుడు ఇవ్వననడానికి నైతికంగా నాకెలాటి అధికారమూ లేదు. అది ఎలాగైనా నీ పురోభివృద్ధికి పనికివచ్చేలాగున చూడాలనే నా కోరిక. అన్నిసంగతులూ మీరే స్వతంత్రంగా ఆలోచించుకోగలరు.

"ప్రస్తుతం నీవైఖరికి— ఎలాంటిలాంఛనాలూ జరక్కుండానే వరలక్ష్మిని తీసుకువెడతానని బలవంతపెట్టడానికి— కారణం ఏమిటో అడగాలనుకోవడంలేదు. ఎలాగైనా ఎక్కడైనా మీరు సుఖంగా ఉండడమే నాకు కావాలి."

వియ్యన్నగారు ఇక మాటాడలేదు. కుర్చీలో చేరగిలబడ్డాడు.

ఆయన మాటలు నాలుక చివర్నించి వచ్చినట్టివిగాలేవు. గుండెల్లోని ఆవేదనకు కాగి కాగి బలవంతాన చల్లార్చుకోబడి ప్రతి పలుకూ బయటకు వచ్చినట్టున్నది. కొలిమిలో కాలిన కొడవలి కాగులో ముంచినా కొంతసేపటివరకూ కాలుతూనే వుంటున్నట్టు అయన మాటల్లోవేడి తగ్గలేదు.

ప్రభాకర్ ఆసంగతి గుర్తించాడు కాని, ప్రస్తుతం తన ప్రయత్నం మానుకోలేదు. వరలక్ష్మిని తీసుకువెళ్ళితీరాలి, అందుకు ఆమెకూడా సిద్ధమయే వుంది.

ఇక తాను అంత కఠినవైఖరి అవలంబించడం, అందులో వియ్యన్నగారి మెత్తని మనస్సు గుర్తించకుండా, అది ఘోరమైనదని అతను మొదణ్ణించీ అనుకుంటూనే ఉన్నాడు. ఇలాటి విధానాలద్వారా అసలే వ్యాకులం చెందివున్న ఆయనమనస్సును మరింత కలవరపెట్టడం తన అభిమతంకాదు. ఇప్పుడు వరలక్ష్మినికూడా తీసుకువెళ్ళటంలో ఆయనకు తను మహా అపచారమే చేస్తున్నాడు. ఈ మొగపిల్లలిద్దరితో యీ యింట్లో ఆయన ఉండలేడు. గుండె చెరువయేలా కుమిలిపోతాడు. అయినా తన ప్రయత్నం మానుకోలేక అన్నాడు, "మా బాబాయి వ్రాసినదానికి అర్థం లేదు. అయినా అది నాకోసం ప్రత్యేకించిన డబ్బుకదూ"

"న్యాయతః అంతే కావచ్చు. ఇప్పుడు వారితో వ్యవహారం నడిపే స్థిమితంలేదు నా మనస్సుకు. రేపే పంపెయ్యాలనుకుంటున్నాను"

"అయితే నేనే తీసుకువెళ్ళానని వ్రాయండి!"

"ఎలాగైనా నాకు సమ్మతమే. మీ వాళ్ళు అందుకు అంగీకరిస్తే"

వరలక్ష్మి ఎందుకో గదిలో ఇటూ అటూ తచ్చాడుతూండగా చూశాడు వియ్యన్నగారు. "అమ్మాయీ!" అని పిల్చాడు. గుమ్మంలోకి వచ్చి దరవాజా ఆనుకు నుంచున్నది వరలక్ష్మి— "కావలసిన సామాన్లన్నీ జాగర్తగా సర్దుకో అమ్మా!" అన్నాడు. "అమ్మలేదుకదా!" అని లోపల గొణుక్కున్నాడు వినపడీ వినపడకుండా. వరలక్ష్మి ఏమీ సమాధానం యియ్యకుండా గుమ్మాన్నానుకుని అలాగే నిల్చునుంది. ప్రభాకర్ పెదవి కదల్చలేని స్థితిలో అలాగే ఉండిపోయాడు.

4

సుఖంగా చేరుకున్నట్టు ఆనాడే వియ్యన్నగారికి టెలిగ్రాం ఇచ్చాడు ప్రభాకర్.

నాలుగు రోజులకి బాబాయికి ఓ ఉత్తరం రాశాడు. ప్రత్యేకంగా పిన్నికో చిన్న ఉత్తరం వ్రాసి ఉంచాడు

బాలానందం

★ గర్వభంగము ★

వై. ఆర్. వి. జగన్నాధరావు

పూర్వము వింధ్యసాత్పూరా పర్వతముల దగ్గర ఒక మహా రణ్యము ఉండేది. అందుచేత దానిని వింధ్యచల పార్శ్వకాననము అనికూడ అందురు.

అందుగల జంతువులు తమకు ఒకనాయకుడు కావలె నని, మృగరాజైన ఒక సింహమును రాజుగా నియమించు కొని విచ్చలవిడిగా తిరుగుచుండెడివి.

ఒకనాడురాత్రి మృగరాజు వేటకు బయలుదేరి, అక్క డగల యితర అడవులలోని జంతువునుచంపి, దానిని మాత్రము తినుచుండెను. తెల్లవారు చున్నదని తొందర బడి. ఆసింహము, ఈ శవముయొక్క యెముకలతో కూడా మాంసం తినెను. ఆ ఎముక సింహముయొక్క దంతములందు చిక్కుకొని గాయమై, యిటునటు నోరు కదల్చలేక మిక్కిలిబాధ పడుచుండెను.

ఇదంతయు దూరమునుండి ఒక వడ్రంగిపిట్ట చూచి మిక్కిలి జాలిపడి, తను మృగరాజునకు సహాయముచేతు నని, మృగరాజుతో పలికెను. మరియు ''నీవేమినాకు బహుమానంబిత్తువు?'' అని అడిగెను.

అప్పుడు సింహము ''పిట్టా! నీవేమి కావలెనన్న అది యిచ్చెదను. నేను మృగరాజును. నాకు మేలు చేసినవారు బాగుపడకమానరు. కాన బాగుచేయుమ'' నికోరెను.

వెంటనే పిట్ట మిక్కిలిచాతుర్యముతో సింహము నోర నందు ప్రవేశించి, తనపాదములతో వాని (సింహము) యొక్కదంతములు అణగద్రొక్కి వాటిమధ్యనున్న ఎము కను తనపొడుగు ముక్కుతోతీసి బయటికివచ్చి పారవేసి. పలికెను.

''మృగరాజా! నేను మిక్కిలిగా కోరను. నాకు అడిగిన వెంటనే కొంచము మాంసంమాత్రము యివ్వవలయును''

సింహముకూడ వప్పుకొని తన అరణ్యమునకు వెడలి పోయెను. కొన్ని నెలలు తరువాత సింహము మరల ఒకజంతువును చంపి తినుచున్న సమయమున పిట్టవచ్చి:-

''రాజా నా సహాయమునకు ఫలముకోర వచ్చితిని. ఈ నిమిత్తమునకు కొంచము ఆహారమిమ్ము'' అనెను.

అప్పుడు సింహము తనకు పిట్టను తెలియనటులు నటించి ''నీవుఎవరవు? నీకునేను (మృగరాజును) మాంసం బేల యియ్యవలెను?'' అనెను

అప్పుడు పిట్ట తనుచేసినమేలు, కడచిన దినములు జ్ఞాపకముచేసెను. కాని, సింహము నవ్వుచు పలికెను.

''పిట్టా! నరులకు కూడ భయపడని, మృగరాజునైన నేను, నీవు (అల్పజంతువు) కూడ నానోటియందు ప్రవే శించినను చంపక విడిచిపుచ్చితిని. యింతకంటె వేరు

సహాయంబెద్ది? తెలుపుము" అన పిట్ట దానిమాయను తెలుసుకొని, మరల అవకాశము కలిగినయడల నీపని పట్టించెదననిపలికి వెడలిపోయెను

కొన్నాళ్ళ తరువాత (ఈవిషయము మరచినతరువాత) సింహము వేటకై పొదలలో తిరుగుచుండగా, వడ్రంగిపిట్ట సింహముయొక్క, ఒక కన్నుపొడిచి చెట్టుఎక్కి పలికెను

"మూర్ఖుడా, మేలుచేసినవానిని మరచి, తిరిగి పెద్ద మాటలు ఆడుచున్నావు. నీకుతగిన గర్వభంగము అయినది యింకానయము రెండవ కన్ను మిగిల్చితిని. సంతసింపుము. యికశలవు" అనివెడలి పోయెను.

సింహముకూడ కంటిబాధతో అరచి, అరచి, అలసి పోయెను

ॐ పీనయ్య ॐ

కొన్నాళ్లక్రిందట ఒక దశకోటీశ్వరుడికి చాలా జబ్బు చేసింది. దేశంలో వున్న ఘన వైద్యులందరూ వచ్చి చూచేరు వాళ్ళంతా ఒకే ఒక నిర్ణయానికి వచ్చేరు అతడికి నరరక్తం నరాలద్వారా ఎక్కించాలి అలా కాక పోతే ప్రాణాలు పోతాయి. ఈ నిర్ణయం పిసినారి పీనయ్య విన్నాడు.

పీనయ్య డాక్టర్ల ఎదురుగా వచ్చి "నారక్తంయిచ్చెదను" అన్నాడు పీనయ్య రక్తంతో కోటిశ్వరుడు బాగుపడ్డాడు. కోటీశ్వరుడు కోలుకున్నాక పీనయ్యని పిలిపించి వక లక్ష వరహాలు బహుకరించేడు. పీనయ్య మహదానందంతో శలవు పుచ్చుకున్నాడు.

ఖర్మ వశాత్తూ మరొక రెండేళ్లు గడిచేక కోటీశ్వరుడికి మళ్ళీ జబ్బుచేసింది మునపటిలాగే డాక్టర్లు నర రక్తం కావాలన్నారు. పీనయ్యే మళ్లీ యిస్తానన్నాడు

కోటీశ్వరుడు యీమారు కోలుకున్నాక పీనయ్యని పిలిచి ఎదో అనూనయ వాక్యాలు పలుకుతూ ఒకవేయి వరహాలే యిచ్చి పంపేడు. పీనయ్య కొంచం ఆశ్చర్య పోయినా సంతోషంగానే వెళ్ళి పోయాడు

అయిదేళ్ళ తరువాత కోటీశ్వరుడు మళ్ళీ జబ్బుపడ్డాడు. పీనయ్య అవుసరం మళ్ళీ కలిగింది.

అయితే ఈసారి పీనయ్యకి పారితోషికం వక్క రూపాయే యిచ్చి వెళ్లమన్నాడు కోటీశ్వరుడు. పీనయ్యకి కోపమొచ్చింది. "ఇది ధర్మమేనా ? నారక్తం ధారపోసి నీప్రాణం కాపాడేను" అన్నాడు పీనయ్య.

"ఆమాట నిజమే కాదనలేదు అందుకు చాలా కృతజ్ఞుడ్ని తొలిసారి నాలో చాలా ఉదారమైన రక్తం స్రవించేది అందుచేత పారితోషికం అధికంగా యివ్వాలన్న ఉదారత ఉండేది. ఇప్పుడు నాలో స్రవిస్తున్నది ఉత్త పిసినారి రక్తం. నన్నేం జేయమంటావు?" అన్నాడు కోటీశ్వరుడు.

[ఇది, స్కాచ్ వారిగురించి అమెరికన్లు చెప్పుకునే కథల్లో ఒకటి]

ని॥ శశిరేఖ

పసిపాప

* గొడవర్తి భాస్కరరావు *

వెన్నెలవలె నవ్వులను
జాజులవలె నవ్వులను
జల్లులవలె కురియునుగా
పసిపాపల హృదయాలు—

పువ్వులవలె కోమలమై
పరుపులవలె మెత్తనయి
పిందెలవలె చిన్నవీ
పసిపాపల హృదయాలు—

మొగ్గలవలె నిప్పుడే
కనువిచ్చిన పువ్వులే
కంటిలోని పాపలే
పసిపాపల హృదయాలు —

అడుగగానె అణాయిస్తే
పెద్దవి రెండబ్బులనీ
పెదిపలను విరిచేటి
పసిపాపల హృదయాలు—.

పాములు కనబడితే
ఆటల సరదాలో
పరుగిడి ఆడేటి
పసిపాపల హృదయాలు—.

బొమ్మని మనమంటే
పరుగున వాడిలోకి
పరుగిడి వొచ్చేటి
పసిపాపల హృదయాలు—.

అల్లరిబాలం

గంటిరాజేశ్వరిదేవి

పిల్లల్లారా విన్నారా!
పాపల్లారా విన్నారా!
అమ్మ మాటకు ఎదురు తిరిగి
చెడిపోయిన బాలంకథను—

అనగా అనగా ఒకవూరు
ఆవూరిలో ఉన్నాడోబాలం
బాలం చాలా అల్లరివాడు
పిల్లలజోలికి పోయేవాడు—

పలకాబలపం చేతనుబట్టి
సీటుగబట్టలు మేనుకువైచి
గలగలడబ్బులు జేబునవైచి
వెళ్లేవాడు పాఠశాలకు—

అల్లరిపిల్లలతో చేరీ
చిల్లరవేషా లేసేవాడు
ఆటలనన్నీ ఆడేవాడు
పేకాటల్లో మేటైనాడు—

పిల్లలుచేసే అల్లరిపనులు
అమ్మకుతెలియనె తెలియవుకాదా!
పేకాటల్లో పోటీలొచ్చి
పేచీలెన్నో తెచ్చేవాడు.—

"తప్పబ్బాయీ అల్లరిమాను
తల్లిమాటలు చెవిలోఉంచి
విద్యాబుద్ధులు చక్కగనేర్చి
ఉద్యోగాలు చేయాలి"—

అమ్మచెప్పిన పలుకులు వినక
రోజూఆటను ఆడేవాడు
బాలం ఓటమి పొందేవాడు
వెలవెలమొఖముతొ పోయేవాడు—

అల్లరి బాలం

బాలంపెరిగి పెద్దైనాడు
చదువు ఒంటను బట్టాలేదు
షోకులు జాస్తీ పెంచేసాడు
సేకాటల్లో దూరేవాడు.—

"ఒద్దుర, ఒద్దుర కూడదుర
నామాటలు చెవిని పెట్టుమర
పోలీసోళ్లు పట్టేస్తారు
జైలులో నిన్ను కట్టేస్తారు"—

తల్లిచెప్పిన మాటలు వినక
తగాదాలలో దిగబడ్డాడు
తగవులవరకూ వచ్చాడు
పోలీసోళ్లు వచ్చారు —

బాలంపరుగిడి పోయాడు.
అమ్మప్రక్కనే దాగాడు
జవానులింటికి వచ్చారు
బాబును గట్టిగ పట్టారు—

కుయ్యో! మొర్రో! అన్నాబాలంను
గొలగొలు యీడ్చుకుపోయారు
కోర్టులో తీర్పు చెప్పారు.
ఆరుమాసములు వేసేశారు.—

అమ్మమాటలు పెడచెవిబెట్టి
గురువుల మాటలు అసలేవినక
విద్యాబుద్ధులు ఒంటిని పట్టక
ఉన్నానిప్పుడు కటకటాలలో
బాలం రోజూ ఏడ్చేవాడు.—

అమ్మమాటలను ఆలకించక
అస్తమానము అల్లరిచేసిన
ఇట్లేవస్తాయ్ తిప్పలు బాలలూ
చదువుసంధ్యా చక్కగనేర్చి
స్వాతంత్ర్యాన్ని నిలపండీ.—

నెల్లూరు బాలల మహాసభ

నెల్లూరులో బాలల మహాసభ డిశంబరు 31 ,జనవరి 1 తేదీలలో పురమందిరావరణంలో విజయవంతంగాజరిగింది

అధ్యక్షకులు శ్రీ పట్టాభి రామారావుగారు ఉపన్యాసంలో భావిభాగ్యోదయ మంతా నేటి చిన్నపిల్లలపై ఆధారపడి వుందని,అందువల్ల వారిపట్ల శ్రద్ధ వహించడం అవసరమనీ,ఆ విషయంలో ఎంతోకృషి చేస్తూన్న రేడియో అన్నయ్య, అక్కయ్యలను అభినందించారు.

ప్రారంభకులు శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు,ప్రసంగిస్తూ పిల్లలు ఎప్పుడూ వాస్తవిక జగత్తులో వుండరని, కల్పిత జగత్తులో విహరిస్తారని, వారివూహంతా ఒక తెలియని విషయం మీద పోతూవుంటుందని, అందువల్ల వారి కుతూహలాన్ని అరికట్ట కుండా వుత్సాహాన్ని పెంపొందింస్తూ వుండాలని, పిల్లలకు చిన్నప్పుడుచెప్పింది శాశ్వతంగా నాటుకొంటుదని, అందు వల్లనే చిన్న వయస్సులో అన్ని విద్యలు, కళలు నేర్పాలని, ఉద్ఘాటించారు

రేడియో అక్కయ్య, అన్నయ్యలు చేసేదానికంటే పుణ్యమైన, పవిత్రమైన కార్యం మరి ఒకటి వుండదని, ఆంధ్రదేశం వీరికి ఎంతో ఋణపడి వుంటుందని, కూడా చెప్పేరు.

తరువాత చాలామంది పిల్లలు పెద్దలు,వుపన్య సించేరు. సాయంకాలం నెల్లూరు బాల బాలికల ప్రదర్శనాలు, 1 వ తేదీ ఉదయం శ్రీ ఏ సి, సుబ్బారెడ్డిగారి అధ్యక్షతన సంగీత వినోద ప్రదర్శనాలలో పోటీ, సాయంకాలం మద్రాసు శ్రీ న్యాయపతి రాఘవరావు గారు, కామేశ్వరమ్మగారలచే నిర్వహింపబడుతున్న ఆంధ్ర బాలానంద సంఘం వారి వినోద, విజ్ఞాన ప్రదర్శనలు విజయంతంగా జరిగినవి.

—●—

చిత్ర సమీక్ష :

అవరిండియా ఫిల్మ్స్ వారి

"నా యిల్లు"

అవరిండియా వారి మొట్ట మొదటి సాంఘిక చిత్రం "నాయిల్లు" పత్రికా ప్రతినిధులకు ప్రత్యేకంగా వాహినీ స్టూడియోలో 9వ తేదీ "ప్రెస్‌షో" చూపేరు ఈ చిత్రం పేక్షకుల హృదయాల్ని వూపి వదలే వాస్తవిక సంఘటనలతో నిండివుంది.

నిర్వాహకులు.

స్క్రీన్‌ప్లే & డైరెక్షన్ : వి నాగయ్య, రచన దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, యడవల్లి లక్ష్మీనారాయణ, కెమేరా రహమాన్, సంగీతం నాగయ్య, ఎ. రామారావు ఎడిటింగ్ యస్. సూర్యం, స్టూడియోస్: వాహిని, రేవతి

తారాగణం :

నాగయ్య, లింగమూర్తి, దొరస్వామి, రామ శర్మ, కనకయ్య, బి. వి. కుటుంబరావు, బాబ్జీ, ఎ వి సుబ్బారావు, గోపీనాధ్, రాజకుమారి, విద్యావతి, గిరిజ, ఛాయాదేవి, కాంత, మొదలగువారు.

ఒక సాధారణ కుటుంబీకుడు శివరాం. అతనిలో మంచీ, మర్యాద, నిజాయితీలు వున్నాయి. ఇతని భార్య శారద. ఉత్తమ యిల్లాలు వీరికి గోపీ, హరి, అని యిద్దరు కొడుకులు, లక్ష్మి ఒక కూతురు తన బిడ్డలను సంగీత రత్నాలను చేయాలని కలలు కంటూంటాడు శివరాం

శివరాం తన మంచితనం, న్యాయం వల్ల సుందరంచెట్టి అనే బ్యాంకి యజమాని కింద మేనేజరు పదవిని సంపాదించగలిగేడు యజమాని తన బావమరది ధనరాజు కన్న శివరాంను ఎక్కువగా ఆదరించేవాడు ధనరాజు చాలా దుర్మార్గుడు. శివరాంను చూస్తే మండి పడేవాడు అతని మీద ఏలాగైనా కుట్రలు పన్ని ఆ మేనేజరు గిరి తను పొందాలని చూస్తాడు ధనరాజుకు లీల అనేవుంపుడు కత్తె ఒకతుంది ఆమె ఇతని చేతిలో కీలుబొమ్మ.

ఒక రోజు హటాత్తుగా బొంబాయిలో బంగారం ధర పెరిగిందనితెలిసి చెట్టి అయిదు లక్షల రూపాయల చెక్కు శివరాంకి యిచ్చి బంగారాన్ని తీసుకు రమ్మని బొంబాయి పంపుతాడు ఇదంతా కనిపెడుతున్న ధనరాజు శివరాంను వంచించడానికి యిదే మంచిఅదునని ఈసంగతంతా లీలకు చెప్పి ఏలాగైనా ఆడబ్బును లాక్కు రమ్మని దాంతో ఒక ఫిలిమ్ కంపెనీ పెడదామని ఆమెకు ఆశ గొల్పి అదే రాత్రి ఆమెను బొంబాయి పంపుతాడు. లీల బొంబాయిలో హరీష్ అనే ధనరాజు స్నేహితుని సహాయంతో శివరాంను వంచించి బంగారాన్ని అవలీలగా అపహరిస్తుంది శివరాంను చావదన్ని స్పృహతప్పివున్న వానిని రైలు పట్టాలపై వేసి రమ్మని హరీష్ తన స్నేహితున్ని పంపుతాడు కాని అదృష్టవశాత్తు శివరాం తప్పించుకుంటాడు హరీష్ స్నేహితుడు రైలు కింద పడి మరణిస్తాడు కొన్ని వస్తువుల మూలంగా చనిపోయిన వాడు శివరామేననిపోలీసులు నిర్ధారణ చేస్తారు యజమాని ధనాన్ని కాపాడడానికి తన ప్రాణాల్ని కూడా బలిచేసినందుకు యజమాని శివరాం భార్యా బిడ్డల్ని కాపాడుతానని వాగ్దానం చేస్తాడు శివరాం ఈసంగతంతా తెలుసు కొని తన భార్యా బిడ్డల సౌఖ్యమే తన సౌఖ్యంగా భావించి యింటికి వెళ్ళకుండా తిరిగి తిరిగి చివరకు విజయవాడలో పాకీగూడెం చేరుతాడు అక్కడ వారి సహాయంతో మున్సిపాలిటీలో పని సంపాదిస్తాడు

ఇక్కడ దుర్మార్గుడైన ధనరాజు శివరాం స్థానాన్ని ఆక్రమించి శివరాం కుటుంబానికి చిల్లిగవ్వయినా యివ్వకుండా నా నా హింసలూ పెట్టి, ఆఖరికి యిల్లు కూడా అప్పుల వాళ్ళ అప్పుల కింద వేలాం వేసి తనే కొనుక్కుని దానికి లీలా ధనరాజు ఫిలిమ్ కంపెనీ అని పేరు పెడతాడు.

శివరాం భార్యా బిడ్డలూ దిక్కు లేకుండా బాధపడుతూ వుంటే ఆసమయంలో బాలానందంసంఘం వారు వారినాదరించి బిడ్డలకు సంగీతము నేర్పిస్తారు వారు ఎంతో శ్రద్ధతో సంగీతం నేర్చుకుంటూరు

ఇట్లుపన్నెండు సంవత్సరాలు గడుస్తాయి శివరాం పిల్లలు సంగీత రత్నాలవుతారు ఊరూరా సంగీత కచేరీ

లిస్తూ ఆఖరికి విజయవాడ కూడా వస్తారు ఆసంగీతం విని శివరాం మురిసిపోతాడు. భార్యా బిడ్డలపై నున్న మమకారం కొద్ది తన వూరు వస్తాడు ఆరోజు లక్ష్మి పుట్టిన దినం, ఆసంబరానంతా శివరాం పొంచి వుండి చూచి ఆనందించుతాడు ఇంతలో పోలీసు వచ్చి దొంగ అని పట్టుకుంటాడు భార్యా బిడ్డలకు తెలియ కుండా తప్పించుకుంటాడు శివరాం

దుర్మార్గుడైన ధనరాజు లక్ష్మిని ఏలాగైనా చరచాలనే వుద్దేశంతో సినీమాలో పాటలు పాడే నిమిత్తం పిలిచి వంచించ పోతాడు ఆసమయానికే శివరాం లీలా వచ్చి లక్ష్మిని రక్షిస్తారు అది వరకే లీలకూ, ధనరాజుకూ మనస్పర్ధల మూలాన్ని ధనరాజు కుట్రలను బైట పెట్టాలన్న వుద్దేశంతో వుండి ఇదే అదునను కొని పోలీసులకు ధనరాజును అప్ప చెప్పి తనే బంగారం అపహరించిన ద్రోహినని ఒప్పు కుంటుంది శివరాం బతికే వున్నాడని తెలిసి భార్యా బిడ్డలు సంతోషిస్తారు ధనరాజుకు కఠిన శిక్ష విధించుతారు కథ సుఖాంతము

నాయిల్లులో బాలానందసంఘం చూపబడింది. రేడియోలో పిల్లల ప్రోగ్రాం వినడమేకాని, అది ఏలాజరుగుతుందో ఎవరూ (అంటే బయటి వూరువాళ్లు) చూడలేదు. ఆ యదార్థాన్ని నాయిల్లులో ప్రతివారూ చూడగలుగుతున్నారు ప్రేక్షకలోకాన్ని ఆకర్షించడానికి, పిక్చర్ ఎక్కువగా సేల్ అవడానికి ఈసంఘటనను నాయిల్లులో యిముడ్చుటవల్ల దర్శకుని చాకచక్యం మనకు బాగా విశదం అవుతుంది

దేవులపల్లివారి కలం ''మల్లేశ్వరి''లోఅంత హుషారుగా జరగలేదు మామూలు స్థాయిలోనేవుంది, యడవల్లి రచించిన సంభాషణలు కొన్ని కొన్ని వేటికీ అన్వయించకుండా వున్నాయి- ఇందులో సంప్రదాయకమైన చక్కటి సంగీతం వినకలుగుతాం- ముఖ్యంగా ''అదిగదిగో గగన సీమ అందమైన చందమామ ఆడెనోయి'' అన్నపాటకి మ్యూజిక్ ఎంతో చక్కగా అమిరి వినుటకు ఎంతో ఆనందంగావుంది ఛాయాగ్రహణం, శబ్దగ్రహణం కూడా బాగానేవున్నాయనవచ్చు—

నాగయ్య నటన, భావోద్రేకం వేనోళ్ళ పొగడవచ్చు. కాని శారదగా రాజకుమారి ఆ పాత్రకు సరి కాలేదు. అందులో అరవ తార తెలుగు మాట్లాడ్డం, తల్లిదగ్గిర బిడ్డ ముద్దులు కురుస్తున్నట్లుగావుంది. తెలుగు స్వచ్ఛంగా పలకలేక, ఆమాటలు వినుటకే ఇంపుగాలేవు. ఇంతమంది తెనుగుతారలుంటే ఈ అరవతార నెందుకు ఇరికించారో యిందులో! ఈ పాత్రకు మరొకర్ని ఏరివుంటే నాయిల్లు యింకా ప్రజాప్రశంసలని అందుకొనేది లింగమూర్తి పేదరైతులోకంటె యిందులో బాగా నటించాడని చెప్పవచ్చు. గిరిజ, రామశర్మ, విద్యావతి, గోపీనాథ్, యింకా తదితరులు వారి వారి పాత్రలను చక్కగా నిర్వహించేరు.

కథ చాలా పెద్దదేకాని అంతగా విసుగుపుట్టించదు. అనవసరంగా కొన్నిఘట్టాలు పొడిగించారనవచ్చు. దర్శకుడిది అందివేసిన చేయి అయినప్పటికీ కొన్ని కొన్ని చోట్ల పప్పులో కాలుపడ్డది— అంతతెలివైనవాడు, డబ్బుయందు జాగ్రత్తగలవాడు అయిన బ్యాంకి మేనేజరు శివరాం 5 లక్షలురూపాయిల బంగారాన్ని కొనడానికి అర్ధరాత్రి ఒక్కడూ బొంబాయి వెళ్ళలేడు! వెళ్ళేడు అనుకోండి! అంత మనోనిశ్చయం వున్నవాడు, లీల చేతిలో అవలీలగా లొంగిపోడు! లొంగి పోయినా అంత బంగారం తనదగ్గిరున్నట్లు చెప్పలేడు! ఇదంతా చాలా అసందర్భంగా కనిపించింది దీనికి తగినంత కారణం దర్శకుడు చూపలేకపోయాడు.

మొత్తానికి లోపాలు ఏవో కొద్దిగా వున్నప్పటికీ, ''నా యిల్లు'' చిత్రం, చూచినవార్ని ఆకర్షించి, ఆనందాన్ని చేకూర్చగలదని చెప్పవచ్చు

''రవికాంత్''

జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టడానికి మంచిమార్గం స్త్రీల వివాహయోగ్య వయస్సు కనిష్ఠ ప్రమాణాన్ని పద్దెనిమిది సంవత్సరాలకు పెంచడమేనని, దానివల్ల అధికజనాభా సమస్య తీరడమేకాక, ప్రజల ఆరోగ్యం సైతం అభివృద్ధి పొందగలదని, కటక్ నారీసేవాసదనంలో ఉపన్యసిస్తూ, శ్రీమతి అమృత కౌర్‌గారు చెప్పారు.

దేశ భాషలలో సాంకేతిక పదావళి

సైన్స్‌సొసైటీ కార్యదర్శి శ్రీ వేమరాజు భానుమూర్తి గారు ఇలా వ్రాస్తున్నారు:

"దేశభాషలలో విజ్ఞాన ప్రచారం ప్రధాన లక్ష్యంగా సైన్సుసొసైటీ స్థాపించబడింది. దేశభాషలలో విజ్ఞాన ప్రచారం సాగించవలసిన అవశ్యకతను గురించి ఇప్పుడు వేరుగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. ఇటీవల బహుముఖంగా సాగిన విజ్ఞాన వికాసం ఫలితంగా సామాన్య ప్రజలలో విజ్ఞాన జిజ్ఞాస, పిపాస అధికమయ్యాయి.

"ఇందుకోసమే సైన్సు సొసైటీ దేశభాషలలో విజ్ఞాన గ్రంధాలను ప్రచురించ దలచుకుంది వైజ్ఞానిక ప్రదర్శనాలను, సైన్సు ఫిలిం ప్రదర్శనాలను, ప్రముఖుల, వైజ్ఞానికుల ప్రసంగాలను ఏర్పాటుచేస్తోంది.

"కడచిన నవంబర్ 23 వ తేదీని ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలో జరిగిన సైన్స్ అభిమానుల మహాసభలో సైన్స్ రచయితల జాబితాలను తయారుచేయాలని, వైజ్ఞానిక గ్రంధాలను రచించడంలో వయోజన విద్యాసంఘంతో సహకరించాలని, ప్రాంతీయభాషలలో సాంకేతిక పదావళి నిఘంటువును తయారుచేయాలని తీర్మానించ బడింది

"ఇది బ్రహ్మాండమైన ప్రయత్నం వైజ్ఞానికులు, దేశ భాషల పండితులు ఇంకెందరో ఉత్సాహశీలురైన వ్యక్తులు, పరిషత్తులు, సంస్థలు సహకరిస్తేనేకాని పూర్తి కాని పని ఇది సాంకేతిక పదావళి తయారుచేయడం కోసం ప్రభుత్వం ఏదో కొంత ప్రయత్నం చేస్తున్నది కాని, అది ఎంతో మందగతిని సాగుతున్నది. అందుకనే 'సైన్స్ సొసైటీ' ఇటు విజ్ఞానులయొక్క, అటు పండితులయొక్క స్వచ్ఛంద సహకారాన్ని సంపాదించి, ప్రాంతీయభాషలలో ఉండే వైజ్ఞానిక రచయితలకు మార్గదర్శకంగా, సహాయకరంగా ఉండే సాంకేతిక పదావళి నిఘంటువును తయారు చేయాలని తీర్మానించింది.

"ఈ కృషిలో సహకరించవలసిందని అందరికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను

"వివిధ శాస్త్రాలలో నిష్ణాతులు, ఉత్సాహశీలురు తాము స్వయంగా కొన్నికొన్ని శాస్త్రాలలో సాంకేతిక పదావళిని సేకరించి, కొంతవరకు వాటిని తెలుగుచేసి పెట్టుకున్న సంగతి మాకు తెలుసు. ఈ సందర్భంలో తాము సేకరించిన వివిధశాస్త్రాల సాంకేతిక పదావళిని మాకు పంపించి మాకృషి జయప్రదం కావడానికి తోడ్పడవలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాను.

"విజ్ఞాన రచయిత లందరు తమ చిరునామాలను, తాము ఇదివరకు ప్రచురించిన విజ్ఞాన గ్రంధాలు, పత్రికలలో అచ్చు అయిన వ్యాసాల కట్టింగులతో మాకార్యాలయానికి తెలియజేసి, సైన్స్‌రచయితల జాబితా తయారు చేయడానికి మాతో సహకరించవలసిందని కూడా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను ఇందుకు సంబంధించిన సమాచారమంతా దయచేసి క్రింది చిరునామాకు తెల్పియపరచండి!

సెక్రటరీ, సైన్స్‌సొసైటీ, మద్రాస్-5.

వ్యావహారిక భాష

శ్రీ పందిరి మల్లికార్జునరావు గారు ఈవిధంగా వ్రాస్తున్నారు.

అయ్యా,

వ్యావహారిక భాష ఎవరి ఇష్టంవచ్చినట్టు వారు వ్రాస్తున్నారు. దాని కొక పద్ధతిలేదు, ఒక కట్టుబాటులేదు అనే కారణంచేత మద్రాసు ప్రభుత్వంవారున్నూ, పండితులలో చాలామందిన్ని పాఠ్యపుస్తకాలలో వ్యావహారిక భాష వాడకూడదని ఇప్పటికీ దానిని వెలివేస్తున్నారు.

వ్యావహారిక భాషలో రచన చేసేవారూ, తదభిమానులూ క్రియారూపాదులు ఎటువంటివి ప్రయోగార్హములో తెలుపుతూ కొన్ని పట్టికలు తయారుచేసి, పిదప వాటిని గూర్చిన చర్చకు ఒక సమావేశం జరిపితే బాగుంటుందని నాయూహ కనుక, రచన వ్యావహారికభాషలో చేసేటప్పుడు పదప్రయోగ, క్రియారూపాది నిర్ణయం విషయంలో కలిగే ఇబ్బందులను, కష్టములను బాగా అలోచించి వాటిని గురించి పట్టికలు తయారుచేసి, సాధ్యమైనంత త్వరలో నాకందజేయగలందులకు కోరుతున్నాను. ఏతత్కార్యంలో తమ సహకారం తప్పక లభించగలదని నమ్ముతున్నాను.

శ్రీ పందిరి మల్లికార్జునరావుగారు

16. జోన్స్ స్ట్రీట్, మద్రాసు 1, ఫోను. 55063

గ్రంథ సమీక్ష

ఆశాజ్యోతి

"అమరేంద్ర" రచించిన కథలసంపుటి- వెల ఒకరూపాయి,
దొరుకుస్థానం : ఆంధ్రా బుక్ హౌస్, గుంటూరు.

ఇందుప్రచురించబడిన "అమరేంద్ర" గారి ఐదుకథలు, ఇదివరకు భారతి మున్నగు పత్రికలలో ప్రకటించ బడినవి "వెలుగు నీడలు" "కాలంనవ్వింది" "ఎవరిది" "చైత్రపూర్ణిమ" "నాడు—నేడు" అనునవి యీకథలు. మానవజీవితంలోని సామాన్యసంఘటనలు, వివిధ ములైన సన్నివేశాలలో, విభిన్న మనస్తత్వము గలవారి ప్రవర్తన ఈకథల యందు చాలాభాగం సహజమైనదిగా చూస్తాము. సులభమైన, జాతీయమైన ప్రయోగాలలో ఈ కథలు చదువదగినవిగా ఉన్నాయి,

* * *

అలెగ్జాండరు

అమరగాథలు- వెల 12 అణాలు.
రచయిత : ఎమ్ ఎన్. శాస్త్రి, బి. ఎస్. సి. ఫార్మసీ.
దొరుకుచోటు : జయనికేతనమ్, మదరాసు-7

మాసిడోనియానుండి, మనదేశము వరకూగల మధ్య ప్రదేశములలో, 30 ఏండ్లలో సైనికవిజయలను సాధించిన "ప్రపంచమెరిగిన ప్రచండవీరుడు" అలెగ్జాండర్ మహాపురుషుల గాథలు, వారు ఏదేశస్థులైనా, ఏనాటివారైనా, వినదగినవి, చదువదగినవి, సంస్మరింపతగినవి, అనుసరింపదగినవి అట్టిగాథలను, అలెగ్జాండరు కథతో ఆరంభించి అమరగాథల శీర్షికలో ప్రచురింపదలచిన రచయిత అభిలాష అభినందనీయమై, ప్రోత్సహించ వలసినదిగా నున్నది అలెగ్జాండరు యొక్క జననాది విషయాను క్రమణిక యేగాక, గాథలలోని ప్రముఖవ్యక్తుల పట్టీలు, చరిత్రలోని ప్రధానఘట్టములు, మీదుమిక్కిలి అతనిజీవితసంగ్రహము, పుస్తకారంభములో పొందుపరచుట, చదువరులకుత్సాహముగలిగించగల క్రొత్తపంథాగా తోచుచున్నది. సులభమైన శైలి, చిన్నచిన్న అధ్యాయములు, పెద్దఅచ్చుతో, 80 పేజీ లయీపుస్తకము బాలబాలికలు చదివి ఆనందింపదగినదిగా ఉన్నది.

* * *

హస్తరేఖాశాస్త్రము

రచయిత : వడ్డాది వీర్రాజు, వెల 2 రూపాయలు
దొరుకుచోటు: వావిళ్ళ రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్.

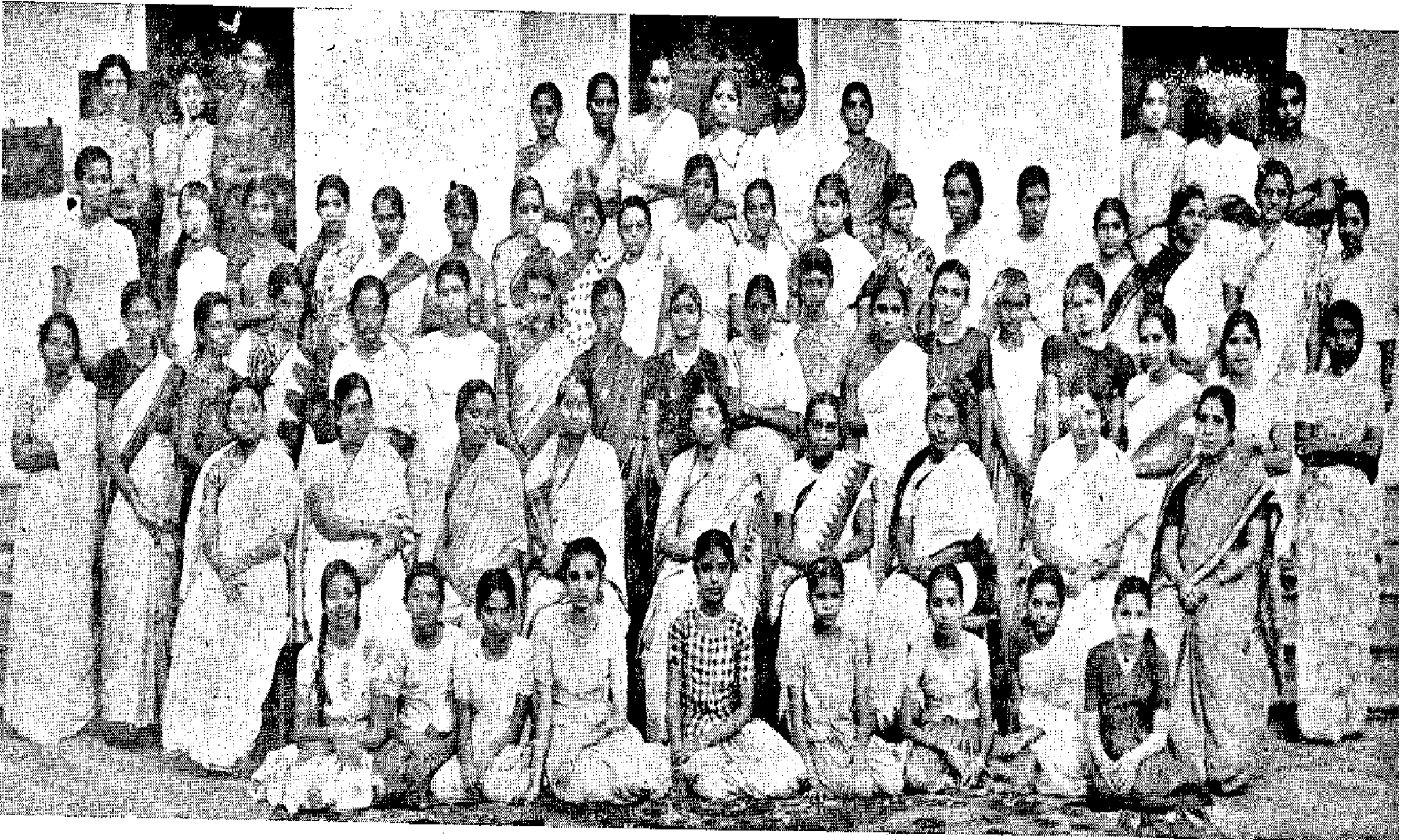
మహర్షులచే చెప్పబడిన విషయములను, ఇంగ్లీషు భాషలో గలపెక్కుగ్రంథములను పరిశీలనచేసి, స్వానుభవమువలన గ్రహించిన విషయాలతో, విజ్ఞానాన్ని సమన్వయపరచి, ధనార్జనాభిలాషతోగాక, కేవలము శాస్త్రప్రచారాభిలాషతో, సర్వజనులకు సులభముగ బోధపడు విధముగ యీగ్రంథమును తాము రచించినట్లు రచయిత పీఠికలో చెప్పుకొని యున్నారు. అనేకచిత్రములతో, సులభమైన భాషలో, మామూలుగా ఎవరు చదివినా అర్థమగునట్లుగా రచించబడినది, హస్తపరీక్షా విధానము, పరీక్షకుల కుండవలసిన శీలస్వభావములు గూడ యీగ్రంథమందు పేర్కొనబడినవి.

* * * *

తెలుగులో "Selected Essays"

గ్రంథకర్త : గంధం అప్పారావు, వెల రు 1—4—0 లు
దొరుకుస్థానం : ఆంధ్రమహిళాసభ, మైలాపూరు, మద్రాసు.

లోకజ్ఞానమునకు సంబంధించిన అనేక విషయములలో, ఎస్. ఎస్. ఎల్ సి మెట్రిక్యులేషన్. ఎడ్మిషన్ మున్నగు పరీక్షల కనువగు సిలబసును దృష్టిలో నుంచుకొని తయారుచేయబడ్డ వ్యాసావళి వ్యాసరచనా విధానము, పెక్కుసామాన్యమైన విషయములకు సంబంధించిన వివరములు, గ్రాంధికమైనశైలి, నేర్చుకొన దలచిన విద్యార్థులకు ఇదిచాలా ఉపయోగిమైన పుస్తకము కాగలదు

ఆంధ్ర మహిళా సభలో కాశీ విశ్వ విద్యాలయపు ఎడ్మిషన్ పరీక్ష జూనియర్ తరగతులలోని
విద్యార్థినులు, ఉపాధ్యాయ బృందము.

Edited, Printed & Published for the Andhra Mahila Sabha Luz, Madras 4
by Mrs. A C Krishna Rao, M A, L.T, at the Andhra Mahila Press, 14, Dwaraka, Mylapore, Madras 4